

*Учителите:
нашата у
серци ма слови*



**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР УКРАЇНОЗНАВСТВА
КАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

УЧИТЕЛЕВІ: ПАМ'ЯТЬ У СЕРЦІ ТА СЛОВІ
*(Спогади учнів, бібліографічний покажчик:
доповнення)*

*До 77-річчя від дня народження
професора Василя Грещука*

Івано-Франківськ
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
2026

УДК 929:37.013-028.42:2-317 В.Грещук

У 90

Рекомендовано до друку вченою радою навчально-наукового центру
українознавства (протокол № 3 від 05.05.2026 р.)

Упорядник:

Валентина Грещук, кандидат філологічних наук, доцент, директор навчально-наукового центру українознавства Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Редакційна колегія:

Валентина Грещук, Олексій Воробець, Наталія Кобзей, Віра Котович, Роман Піхманець, Олександра Стасюк.

У 90 **Учителеві: пам'ять у серці та слові. (Спогади учнів, бібліографічний покажчик: доповнення) / упоряд., вст. стаття** Валентини Грещук. Івано-Франківськ : Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2026. 136 с. : іл.
ISBN 978-966-640-628-9

Книга присвячується світлій пам'яті відомого мовознавця, доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри української мови (1992–2023), директора Інституту українознавства (1996–2014), Почесного професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2024), Заслуженого діяча науки і техніки України (2014) Василя Грещука і є фактичним продовженням попереднього видання “Професор Василь Грещук: у любові до слова. (Спогади, поезії, бібліографічний покажчик)”. Тут зібрано спомини про вчителя його студентів, яких він навчав від початку своєї педагогічної діяльності до останніх років життя. Матеріали розташовано у такій послідовності: спочатку спогади студентів, які навчаються зараз, а далі хронологічно, за роками, розміщені спогади студентів, які є випускниками Прикарпатського, тепер Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, раніше Івано-Франківського педінституту імені Василя Стефаника (від 2025 р. до 1980 р.). У книзі подано бібліографічний покажчик наукових праць ученого, які не ввійшли у попереднє видання (доповнення).

Книга розрахована на широке коло читачів.

УДК 929:37.013-028.42:2-317 В.Грещук

ISBN978-966-640-628-9

© Валентина Грещук, упоряд.,
вст. стаття, 2026

© Карпатський національний університет
імені Василя Стефаника, 2026

Ти не помер, ти залишив себе у слові...

*Далеко за небом, здається, є ще одне небо,
ти там, де найвище, ти точно потрапиш у рай,
залишив ти тут, на землі, слід великий про себе,
я пам'ять про тебе нестиму завжди, вір і знай.*

Валентина Грещук

Це навіть не книга... Це пам'ять у теплих споминах, словах, сповнених великої любові, поваги та безмежної вдячності тих, кого навчав професор Василь Грещук, мій дорогий і любий чоловік, від початку своєї педагогічної діяльності до останніх років життя. Це ніби продовження його буття у наших серцях, у наших душах. Серед авторів спогадів є випускники тоді ще Івано-Франківського педагогічного інституту імені Василя Стефаника, випускники згодом уже Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, які стали науковцями, освітянами та гідно продовжують справу свого Вчителя. Авторами спогадів також є й ті студенти, які навчаються зараз у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника і ще встигли отримати знання, науку від професора. Ціла епоха... Велика історія... Віддане служіння СЛОВУ впродовж усього життя. Мені здається, що любов до слова у Василя Васильовича народилася разом із ним самим 2 червня 1949 року. Цей день подарував сім'ї Василя та Ганни Грещуків у мальовничому селі Старі Кривотули, що на Івано-Франківщині, маленького хлопчика Василька. Саме тут, у цій родині, у цьому селі починалося життя, яке наповнювалося великою любов'ю до рідного слова. Прищеплювалася, міцніла та гартувалася ця любов у місцевій восьмирічці, де навчався малий Василько, а потім – в Отинійській середній школі, у якій він продовжував навчання. Ще з дитинства він відчував оту залюбленість у слово, яку проніс через усю життєву дорогу. До речі, у Василя Васильовича було дуже багато й інших захоплень, це і, як не дивно,

математика, креслення, ботаніка, природознавство, фотографія, музика, танці... До всього був охочий. Але любов до мови перемогла. У 1966 році Василь Васильович стає студентом Івано-Франківського педінституту імені Василя Стефаника та обирає відділення української філології. Уже на першому курсі переконується в тому, що вибір зробив правильний, бо його захоплювало, цікавило, приносило задоволення та результат те, що він освоював, вивчав, досліджував, – мова, її різноаспектні явища. Василеві Васильовичу свого часу теж пощастило з Учителем – відомим мовознавцем, дослідником слов'янського словотвору, професором Іваном Івановичем Коваликом, який став для нього великим авторитетом на все життя. Згодом, у 1970 році, завершивши з відзнакою своє навчання у виші, Василь Васильович їде вчителювати на Рівненщину, потім – Петрівська середня школа на Івано-Франківщині, теж учителює, але постійно продовжує цікавитися наукою. Далі – стрімкий науковий злет: аспірантура у Львівському університеті імені Івана Франка, захист кандидатської дисертації (1979 рік), захист докторської дисертації (1993 рік). У рідному інституті, потім університеті Василь Васильович проходить усі сходинки професійного зросту: від асистента, старшого викладача, доцента, професора до завідувача кафедри української мови, якою керував більше трьох десятиліть, а ще він засновник і багаторічний директор Інституту українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (1996–2014 роки)... У 2014 році Василь Васильович отримує високу нагороду від президента України Петра Порошенка – почесне звання “Заслужений діяч науки і техніки України”. Ще одну важливу відзнаку – диплом Почесного професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника вручав Василеві Васильовичу 1 вересня 2024 року тодішній ректор Ігор Євгенович Цепенда. Увесь цей час у серці нашого Вчителя – великого мовознавця, відомого науковця жила безмежна любов до слова, яка не згасла і зараз, бо продовжує горіти у серцях його учнів. Він зумів цю любов подарувати всім нам разом зі словом, яке навічно закарбував у своїх книгах.

Дякуємо йому щиро, що був у житті кожного з нас і залишається у пам'яті назавжди... У спогадах студентів про Вчителя, які розміщені у цій книзі, струменить ніжне тепло, глибока шана, щем, сум і біль непоправної втрати. Кожен спомин зворушливо торкнувся струн мого зраненого серця...

Я теж учениця Василя Васильовича, його студентка, то вже потім – дружина... Як я познайомилася з Василем Васильовичем? Знала його заочно давно, ще зі школи. Моя старша сестра Галя навчалася на філологічному факультеті, а Василь Васильович був куратором її групи. Зрозуміло, що сестра часто ділилася зі мною своїми враженнями про навчання, а мене цікавило все, що стосувалося студентського життя, бо я вже омріявала майбутню професію. Те, що мій вибір буде пов'язаний зі словом, філологією, – навіть не сумнівалася. Ну а як не зустрітися на філологічному факультеті із залюбленим у слово викладачем, ще не професором, ні, ще тільки молодим тоді кандидатом філологічних наук Грещуком Василем Васильовичем? Неможливо, звісно. У далекому 1982 році я складала вступні іспити на філологічний факультет Івано-Франківського педагогічного інституту імені Василя Стефаника, тоді було чотири екзамени, але мені пощастило. Я складала тільки два, бо існувало на той час правило “дев'ятибальної системи”, тобто, якщо за два іспити набираєш дев'ять балів, скажімо: один складаєш на “п'ять”, інший – на “чотири”, то ти – студент. Мені повезло, оскільки я набрала “десяточку”, бо два іспити склала на “п'ятірки”. То був письмовий твір, а також усний екзамен з української мови та літератури. Приймав у мене іспити Василь Васильович, тоді я вперше його побачила. І гадки не мала, що це буде мій чоловік. Думаю, що й він теж. Але моя Галя йому якось сказала, коли молодий куратор не завжди міг “давати собі раду” з енергійними та запальними студентками: “Почекайте, Василю Васильовичу, там підростає моя молодша сестра Валя, швидко стане студенткою, от тоді й побачите, – ми ще дуже чемні дівчата, – а от з нею буде ще складніше, аніж з нами, вона вам покаже, де раки зимують...”. І як у воду дивилася, бо коли наші дороги зійшлися у подружньому житті, то ми з усмішкою часто згадували Галине

“пророцтво”. Ні хвилини не пошкодувала, що довгих-коротких майже двадцять три роки ми були разом. Знаю, що він теж не шкодував, говорив мені про це і не раз, за що дуже вдячна йому.

Я вже на першому курсі відразу відчула, що ми ніби давно знаємося, бо з Галиних розповідей образ молодого викладача вимальовувався в моїй уяві давно. Я була старанною студенткою, пильнувала науку, хоча Василь Васильович жартував, що не науку я пильнувала, а хлопців. Любив мені дорікнути, коли був у хорошому настрої. Отож про науку. Пояснюючи складні матерії зі “Вступу до мовознавства”, молодий викладач хотів переконатися, чи ми все зрозуміли і ставив завжди нам питання. Якщо ніхто не знав відповіді, то Василь Васильович звертався до мене, якщо і я ніяковіла, не знаючи що казати, то він тоді виносив майже вирок: “Ну, якщо вже Кучер (моє дівоче прізвище) не знає, то доведеться ще раз пояснювати”. Ота його відданість науці, наполегливість, відповідальність, високий професіоналізм, обізнаність і, водночас, чудове почуття гумору, легкість, щирість, яку він випромінював тоді і яку відзначають нинішні студенти, – були завжди в ньому, навіть на початках його педагогічної діяльності, коли він ще не мав великого досвіду. Ми всі його дуже любили та поважали. Я переконана, що поєднати у собі такий спектр, таку дивовижну гаму рис, як у Василя Васильовича, не кожному суджено. Це неабиякий талант. Пригадую наші студентські будні і не тільки, які були завжди з участю Василя Васильовича пов’язані, скажімо, – практика. Я, правда, вибрала фольклорну і не була разом із ним на діалектологічній, якою він керував, і теж тоді, жартуючи, а, може, й ні, розцінив це як “зраду” з мого боку...

А ще сільськогосподарські роботи на Миколаївщині. Чудові спогади. Тоді я була дуже задоволена, бо Василь Васильович дозволив мені з моєю одногрупницею, найкращою подругою, односельчанкою Світланою відвідати мого вуйка Василя, маминого брата, що проживав у Миколаївській області. Моїй радості не було меж. Ще пригадую два моменти, де Василь Васильович як декан філологічного факультету мене задіював до різних заходів: один із них яскраво запам’ятався, коли в інститут приїхав Віталій Коротич. Мені доручено було

подякувати відомому гостеві і подарувати квіти. Я це успішно виконала, а Василь Васильович жартував наступного дня, запитуючи в мене, чи мила я руки сьогодні? Річ у тому, що коли я вручала квіти Віталію Коротичу, то він мені делікатно поцілував руку. От Василь Васильович і “підколював” мене у такий спосіб, а я спочатку не могла збагнути суті його запитання. Другий момент, ще докладніший. Тільки ми стали першокурсниками, у листопаді помирає визначний політичний діяч, сам Л. І. Брежнєв... Не забуваймо, що то були ще радянські часи... Мені знову було доручено, здається, викладачем історії, виконати важливу місію: виголосити скорботну промову... Довелося... На цей раз обійшлося без жартів, навпаки, Василь Васильович майже поспівчував мені. Згадую те все, наче старий фільм переглядаю: і цікавий, і дивний, і ніби не зі мною, інші часи, інші люди, інші цінності, інша епоха, інше життя...

А ще під керівництвом Василя Васильовича – моя дипломна робота, блискуче захищена на “відмінно”. Чому блискуче, бо там, де він – інакше не могло бути. Хто виконував наукові проєкти, якими керував Василь Васильович, добре мене розуміє. А ще Василь Васильович відправляв мене після закінчення вишу на Дніпропетровщину навчати української мови тамтешніх дітей. Потім – ще ціла історія пройшла у кожного з нас, допоки ми через роки зустрілися знову і поєднали свої долі... Але це вже окрема сторінка життя... Тут – спогади про Вчителя – мудрого, дорогого, рідного, мого Василя Васильовича. Горджуся та пишаюся, що ти був у моєму житті і залишаєшся у моєму серці назавжди, говорю з тобою у своїх віршах...

Ти не помер...

*Найяскравіші миті у житті – з тобою,
а найсумніші йдуть без тебе вже, тепер,
на жаль, нічого вдіяти не можу із собою,
здається, що поїхав ти десь, не помер...
Ти не помер, ти залишив себе у слові,
закарбував його у книгах, словниках,
ти жив до слова і до мови у любові,*

*а зараз день і ніч живеш в моїх думках.
Ти звідти вчиш, як далі маю жити,
ти вже на відстані світів, ти бачиш все,
благаєш мене сильно не тужити,
бо вже ніщо тебе сюди не поверне.
Я пам'ятаю кожне твоє слово,
всі настанови, навіть блиск в твоїх очах,
ти ще тоді дивився якимось загадково,
я аж тепер збагнула: то мені був знак.
Я мушу все достойно пережити,
і пам'ять в серці гордо пронести,
я так багато маю ще зробити,
чекатиму тебе лише у свої сні...*

04.08.2025

Ти десь є...

*Я відчуваю: ти десь є,
ти не даєш мені пропасти,
твоя любов із неба йде,
не дозволяє мені впасти.
Без тебе вчуся жити я,
таке складне випробування,
обкрадене моє життя,
пропали мрії всі й бажання.
Сумні надії, плачуть сні,
зів'яли мої сподівання,
там, де з тобою разом йшли,
йду я й мої розчарування.
Ти в серці, у душі моїй,
я ні на мить не забуваю,
тебе у пам'яті своїй
я бережу, не відпускаю.*

24.06.2025

Ми всі – “екстракти” мови...

Дивно, коли потрапляєш у великий простір, видимо не пов’язаний з лініями твого попереднього життя. Інші душі, яких не знаєш, мовчазні закони, що їх не розкажуть наперед. Все це про шлях у вибір – якому не буде кінця.

“Мова багаторівнева...”, “Система і структура – поняття різні...”, “На відміну від сигніфіката, денотат...” Певне, у багатьох першокурсниць складалося враження захмарності предмету “Вступ до мовознавства” після перших лекцій Василя Васильовича. Ми дивилися на професора, мовби на старозавітного пророка з мовою притч, яку ще першокурсники не готові збагнути. Це були години, коли й цілковита уважність розкрадала сама себе: бракувало підготовленої зачіпки для розуміння мовних абстракцій, які намагалися перед нами постати. Рятував мимолітний жарт – Василь Васильович був не скупий на нього, але стриманий. Завжди благав не виходити під час пари, бо відсторонюється дух думки. Тонко чув її коливання.

Першого вересня 2024 року, у день знань, на подвір’ї університету біля пам’ятника Василя Стефаника, нагороджували дипломом “Почесного професора” докторів філологічних наук, професорів Василя Грещука та Степана Хороба. Ми уважно спостерігали за церемонією. Запам’яталися виступи. Натхненні слова Степана Івановича (“Слово є засобом творення душі”) і вже повільний, занурений у далину голос Василя Васильовича (“Дякую, що ви тут є”). Згодом на парах Любов Іванівна Пена не раз повторюватиме: “Ми так часто не усвідомлюємо велич людей, які ходять поруч”. Мені страшний їхній відхід, кінець епох, генерацій, поколінь перед нами. Вони тримали і тримають ті обрії, які ми спроможні побачити. Особливо обрії називання, дару появи сутності у свідомості.

У моїй пам’яті мимоволі зринає один сонячний погожий день... Засвітилися промені, зблискували позолотою куполи церков. Проти одної з них – Вірменської – на лавці сидів легко вбраний, спокійний,

але якось напрочуд жвавий у погляді Василь Васильович. “Добридень!” Не пригадую, на чім спинилася розмова. Щось зовсім-зовсім звичайне. Однак відтоді з’явилося відчуття невідповідності Василя Грещука в моєму житті.

Я не бачила ще смерті. Вона так довго оминає мій зір, що лишається смиренно допитуватися або німувати... Василь Васильович перший, хто несподівано пішов з мого свідомого світу. Перший, у чий відхід я дотепер не вірю.

У кінці семестру, перед іспитом зі “Вступу до мовознавства”, студенти позбиралися під аудиторією. “Боже поможи!” – боялися, не знали чого. Заходили по двоє, і поки професор усно екзаменував одну, інша мудрувала над білетом з питаннями.

– Добре, що у вас, Юлю?

– Функції та варіанти фонемі...

– Кажіть.

– Фонема – найменша одиниця мови... Виконує дистинктивну... ідентифікаційну і... має позиційний варіант... має...

– Гаразд... Юлю, я знаю, що ви знаєте.

Авжеж, не знала. У пам’яті розклалися поодинокі терміни без жодного до себе пояснення. Фонетика видавалася найнедосяжнішим із розділів мовознавства. Але була професорова впевненість і віра, яку я побачила. Тепер завдяки їй – знаю і готова знати.

Дивно, коли потрапляєш у великий простір, невидимо пов’язаний з лініями твого попереднього життя. Інші душі, мовчазні закони, що їх уявлялося наперед. Усе про шлях у вибір, якому не буде кінця. Вибір слова, переданого нам його атлантами. Слова, могутнішого за нас, бо, як казав професор Василь Грещук: “Ми лиш недовгі його “екстракти”...”

Інтонація пам'яті

Коли згадую Василя Васильовича Грещука, передусім постає не поважний професор, а людина, яка вміла поєднувати строгість із доброзичливістю. На першому курсі він здавався нам дуже серйозним, але завжди спокійним, вимогливим, уважним до слова. Та саме завдяки таким людям розумієш, що справжня викладацька мудрість живе не тільки в лекціях, а й у дрібних моментах, які залишаються з тобою на роки.

Пам'ятаю, як одного разу Василь Васильович прийшов на пару у красивому сірому костюмі. Після заняття я несміливо сказала, що йому дуже пасує цей колір і сам костюм. На це він із легкою усмішкою відповів: “Пасує футболіст м'яч у ворота, а костюм – личить, так краще”... Відтоді різницю між цими словами я запам'ятала назавжди – не з підручника, а з живої розмови.

Особливо тепло згадується й мій перший університетський іспит. Я дуже хвилювалася. Витягнула білет із питанням, яке знала не надто добре, почала відповідати, але зрозуміла, що гублюся. Тоді наважилася попросити дозволу витягнути інший білет. Василь Васильович погодився – і в тій миті його суворий професорський образ ніби відкрив інший бік: людяний і добрий. Другий білет виявився саме таким, що я знала краще. Пам'ятаю, як Василь Васильович вагався, який бал поставити – нижчий чи вищий? Поряд сиділа моя одноклассниця Юля, і професор, звернувшись до неї, задумливо запитав, чи ставити мені вищий бал. Юля схвально кивнула – і він поставив.

Тоді я вийшла з аудиторії не лише щаслива через оцінку. Мені було дуже тепло від усвідомлення, що за зовнішньою строгістю ховається щира добросердечність і людяність. Саме таким я запам'ятала Василя Васильовича – вимогливим викладачем, який любив точність слова, і, водночас, людиною, здатною підтримати студента у час хвилювання.

Я не мала змоги пізнати його краще, але навіть ці кілька спогадів залишили світле відчуття вдячності. Є викладачі, чії лекції пам'ятаєш до іспиту. А є ті Вчителі, чию інтонацію, доброту й науку слова несеш із собою крізь роки. Саме таким для мене запам'ятався Василь Васильович Грещук.

Юлія Дубровна

Спасибі, учителю

Василь Васильович Грещук – та людина, яку я згадую з особливим теплом. Я познайомилася з ним на першому курсі, коли він читав нам лекції з дисципліни “Вступ до мовознавства” та приймав екзамен. Тоді я була ще зовсім юною студенткою, яка тільки починала відкривати для себе університетське життя, і саме Василь Васильович став одним із тих викладачів, які залишають слід у пам'яті назавжди.

Лекції професора були не просто навчальними, вони, якоюсь мірою, були живими. Василь Васильович умів говорити так, що його хотілося слухати довго. У словах учителя відчувалися мудрість, досвід і справжня любов до своєї справи. Професор Василь Грещук випромінював світло та спокій, що додавало нам відчуття впевненості навіть тоді, коли матеріал здавався надто важким.

Нещодавно я влаштувалася на роботу у навчально-науковий центр українознавства, раніше Інститут українознавства, який ще у 1996 році заснував і очолював довгі роки саме Василь Васильович. Коли я приступила до виконання своїх обов'язків, то зрозуміла, що маю бути дуже відповідальною, аби не зрадити світлу пам'ять про вчителя.

Шкода, що мені не довелося працювати тут тоді, коли ще був Василь Васильович, але його “присутність” і тепер якоюсь мірою відчутна... Професор залишив для нас великий науковий доробок, численні книги, словники, на яких будуть навчатися і зростати нові покоління. Я горджуся тим, що була студенткою Василя Васильовича,

слухала його лекції, чула голос великого науковця, а тепер ще й працюю в Інституті українознавства, яким керував професор.

Василь Васильович запам'ятається нам не лише як чудовий викладач, відомий мовознавець, знаменитий учений. Його шанували ще й за ту людяність, яку він проніс через усе життя. І хоча я знала його зовсім мало, та навіть цього було достатньо, аби збагнути, якою мудрою, щирою, гідною великої поваги особистістю був наш учитель.

Анна Зверинська

Всьому виною парадички...

Василь Васильович став для мене та моєї групи своєрідним провідником на стежках факультету філології. У мій перший день у ролі студентки доля була на моєму боці в усіх випадках. Серед шаленого потоку людей мені якось одразу пощастило побачити свою академічну групу та знайти її без великих зусиль на величезному, як мені тоді здавалося, подвір'ї університету.

Отже, перша пара в житті кожного з нас. Що буде далі? У всіх нас тремтять коліна та пітніють долоні. Та от момент істини – заходить викладач. Ми всі як один затамовуємо подих. Василь Васильович неспішно розкладає конспект лекції, щось підкреслює у своєму записнику, поправляє рукави піджака (він завжди стежив за своїм зовнішнім виглядом) і починає. Не лекцію, ні. Він запитав, чи все у нас добре. Чи легко нам орієнтуватися? Чи знаємо ми, що нас очікує? Що таке сесія? І на всі ці питання Василь Васильович нам спокійно і методично проливав світло. Аж поки не побачив у наших очах замість переляку перед страшними термінами тихий спокій і впевненість, що все буде добре.

І так кожної лекції. Перед початком екскурсії у чарівний світ мовознавства Василь Васильович щоразу цікавився, як пройшли наші вихідні, чи ми кудись їздили, що нового дізналися, які пари, окрім його, нам подобаються. Це настільки увійшло в звичку, що ми згодом

дивувалися, чому цього не роблять інші викладачі. Ось у такій теплій та домашній атмосфері й промайнув наш перший семестр у ролі студентів. Момент Х – перший іспит.

Парти в аудиторії трясуться не від землетрусу – то нервують студенти першого курсу, бо на них чекає перший у житті іспит. Я завжди дружила з математикою, з попереми́нним успіхом – із літературою, а от мовознавчі дисципліни в школі мені не вдавалися. Послухавши, які питання випали моїм одногрупницям, що пішли в першій п'ятірці, я з легкістю вирахувала свої. Пам'ятаю, хтось сказав нам тягнути білети лівою рукою з правого боку, мовляв, тоді обов'язково складемо. Це ми, зрештою, і зробили.

Готова і впевнена я вже йду, простягнувши вперед ліву руку, і тут... протяг! Усі білети здуває з парти, і от їх уже позбирали в довільному порядку, а не плюс-мінус так, як вони йшли в переліку до іспиту. Паніка, страх, шок, напружене очікування. Вже в голові прокручую, як із опущеною головою писатиму в деканаті заяву на повторний курс. Витягнула білет, сідаю готуватися. В голову не йде нічого, руки тремтять, і навколо – одне розчарування.

Василь Васильович підводить очі й бачить цю картину, а я “вмикаю” гордість та намагаюся ковтнути сльози, які проти моєї волі стікають по обличчю. Зараз пригадую, що професор м'яко посміхнувся, ніби хотів показати, що він не такий страшний, як Сірій Вовк, яким нас лякали в дитинстві. А тоді я в голові собі це потрактувала так: “Ага, придумали нам ось такі складні питання, а зараз ще й тішиться! От вона, ваша гуцульська гостинність яка!” Поки в мені прокручувався усеможливий спектр емоцій, Василь Васильович сказав мені:

– Ходіть. Ви готові.

– Ну точно знущається! – подумала я, але пішла гордо і впевнено.

Почала говорити, і, здається, щось прийнятне, бо Василь Васильович уважно слухає, не перебиває і періодично киває головою. Останнє питання – про діалектизми. Треба навести приклад. Паніка, вчергове виникають думки про повторний курс. Випалюю перше, що

в голову прийшло, бо паралельно зі страхом мене тоді мучило гостре відчуття голоду:

– Парадички.

– То у Вас так кажуть?

Тут у передісторії варто було б зауважити, що я і вся моя родина були, є і завжди будемо одеситами до найтонших нервових закінчень. Але слово “парадички” вжилося у наше мовлення дуже міцно, адже колись бабуся, повернувшись із селища на Закарпатті, гучно заявила, що ніякі помідори вона закривати цьогоріч не буде, а от “парадички” – скільки завгодно. Але повернімося до суті. І от одеситка в десятому коліні з упевненістю заявляє:

– Так!

– О, то ви здалека? – ніколи б не подумала, що Закарпаття для Франківщини – то далеко, але ж мама вчила не брехати, а з Одеси до Франківська таки є трохи їхати, тому і тут я відповіла:

– Ну, трохи є...

– То який район? – запитує Василь Васильович, і в нього запалюються очі від цікавості, а в мене щирий подив: невже він знає райони в Одесі? Але всяке буває, може, родичі якісь живуть.

– Черемушки, – відповідаю я.

Тиша... хвилина... друга. Я вже вкотре згадую сценарій про повторний курс і...

– То де таке на Закарпатті? Я такого не знаю, – насупивши брови, промовляє Василь Васильович.

А ось тут уже не зрозуміла я.

– Та яке Закарпаття? Я ж... та я... одеситка я! – не стримуюся, підриваюся на ноги і майже грюкаю по столу, наче мені щойно завдали найгіршої образи в моєму житті.

Знову хвилина мовчання. І Василь Васильович заходиться по-дитячому щирим сміхом. Щось пише на листку та віддає мені. Каже, що я вільна, та кличе до себе наступного студента. Про записку я б і забула, бо на мене ще чекала друга частина іспиту – письмова. Згадала лише у потязі по дорозі додому наступного дня. Якраз тоді й прийшли результати за іспит. Вийшла тверда четвірка.

Символічно, що бережу ту записку дотепер, бо Василь Васильович умів сказати коротко і драматично. “Відповідь прекрасна і дотепна, але всьому виною парадички”, – читаю, усміхаюся і дзвоню до бабусі, аби та на цей рік закривала помідори і ніяких парадичок.

Марія Боднарук

Професор, що вчив не за підручником, а серцем

Василь Васильович був тим викладачем, з якого для нас почалося справжнє мовознавство. Але найбільше він запам’ятався не просто лекціями, а своєю людяністю під час нашого першого іспиту. Ми всі сиділи в одній аудиторії, і ця спільна тиша тиснула на кожного. Коли в кабінеті перебуває вся група, хвилювання стає спільним: ти переживаєш за друзів і ще більше боїшся власного виходу.

Я пам’ятаю, як мені випало відповідати першою. У повній тиші аудиторії, під поглядами одногрупників, це було справжнім викликом. Здавалося, що від страху я забуду навіть власне ім’я, не те що теорію мови. Але щойно я підійшла до Василя Васильовича і почала відповідати на питання, атмосфера змінилася.

Він відчув мій стан миттєво. Його підтримка була дуже делікатною – професор слухав так уважно й приязно, що я відчула: він на моєму боці. Його спокійний погляд і заохочення допомогли мені опанувати себе. Через якусь мить страх у аудиторії почав розсіюватися не тільки у мене, а й у моїх одногрупників, які пильно стежили за цією першою відповіддю.

Василь Васильович показав нам тоді найважливіший приклад: навіть під час складного іспиту можна залишатися доброзичливим викладачем, який готовий допомогти й підтримати студента. Це був урок мудрості, який закарбувався в пам’яті назавжди.

Майстерність викладання професора Василя Ґрещука

Минуло вже три роки з того часу, як ми слухали лекції професора Василя Ґрещука, але приємні враження залишаються й досі. Він був першим, хто відкрив нам двері в університетську науку, і саме його лекції зі “Вступу до мовознавства” поставили високу планку професійності на всі наступні роки.

Пам’ятаю, як ми хвилювалися, коли вперше заходили в аудиторію, але спокійна манера викладання та чіткі пояснення Василя Васильовича допомогли швидко адаптуватися. Його підхід до викладання завжди вирізнявся чіткістю та структурованістю. Навіть найскладніші теми він умів пояснити доступною мовою, фокусуючись на головному. Було відчутно, що професор щиро любить свій предмет, і ця енергія передавалася нам. Запам’яталося, що Василь Васильович завжди ставився до нас як до колег, з великою повагою. Найскладнішим моментом для нас був іспит, але пройшов він спокійно, бо професор умів дуже виважено, методично правильно, а, головне, справедливо наші знання оцінити.

Уточнювальні запитання, які ставив професор, допомогли мені не просто відтворити матеріал, а вперше по-справжньому розкрити свій потенціал. Василь Васильович спонукав думати, аналізувати та шукати зв’язки між мовними явищами, про які я раніше не замислювалася. Саме після цього іспиту я відчула впевненість у своєму виборі професії та зрозуміла, що філологія – це моє покликання. Як студентка першого курсу я дуже хвилювалася, але виваженість і толерантність професора допомогли мені опанувати себе.

Предмет “Вступ до мовознавства” став для нашої групи першим серйозним кроком у світ професійної філології. Ми дуже вдячні Василеві Васильовичу за те, що цей шлях почався саме з його лекцій.

Професор, який прищепив глибоку любов до слова

Пам'ятаю той день. Перший курс, ще зовсім юні й трохи розгублені, ми сиділи в аудиторії в очікуванні чогось нового, але ще не до кінця усвідомленого. У розкладі була дисципліна зі “Вступу до мовознавства”. Тоді ніхто з нас і гадки не мав, що саме ця пара стане тим поворотним моментом, який назавжди визначить нашу долю щодо обраної професії.

Коли до аудиторії зайшов професор Василь Васильович Грещук, простір ніби змінився. Від нього віяло не лише академічною поважністю, а й якоюсь особливою енергетикою людини, яка безмежно закохана у свою справу (покликання).

Це не була звичайна лекція, де монотонно зачитують терміни чи правила. Це було справжнє занурення у світ мови. Василь Васильович говорив так, що кожне слово набувало ваги, кольору і значення. Він умів пояснювати складні лінгвістичні поняття настільки живо і захопливо, що незрозуміла теорія на наших очах перетворювалася на магію. Василь Васильович не просто викладав предмет – він відкривав перед нами величезний, живий організм мови, показував її красу, логіку та душу.

Ми по-справжньому відчували, що наша професія це – наше покликання. Василь Васильович своїм талантом, ерудицією та палким словом запалив у нас ту жагу до обраного шляху, яка не згасає й досі. Професор показав нам, що бути філологом – це гордо, цікаво та відповідально. Ті лекції стали наче брамою у наше майбутнє. І сьогодні, озирваючися назад, я розумію: наша дорога у професію почалася саме тоді, під звуки голосу Василя Васильовича, який навчив нас не просто знати мову, а відчувати й шанувати її. Пам'ятаю іспит, як зараз – усна форма, напруга в повітрі, серце калатає. Сів перед професором, і, зізнаюся, було трохи страшно... Тремтячими руками я витягнув білет. Перше питання – “Поняття про територіальні та соціальні діалекти”. А от друге – “Позиційні та комбінаторні звукові

зміни” – змусило мене спіткнутися. Назву третього питання зараз уже й не згадаю, бо в той момент від хвилювання все змішалось. Через стрес розгубився, думки розбіглися, і я ніяк не міг сформулювати чітку відповідь про ті звукові зміни, хоча докладав багато зусиль до підготовки іспиту.

І тут трапилося те, що назавжди змінило моє ставлення до іспитів. Замість суворого докору я побачив уважний, спокійний погляд. Василь Васильович не став тиснути. Навпаки, він м’яко, навідними питаннями почав підштовхувати мене до правильної думки. В одну мить страх зник. Я раптом зрозумів просту, але важливу істину: мета Василя Васильовича – не покарати оцінкою, а навчити мислити, підтримати студента на його шляху.

Сьогодні, озирваючися назад, я розумію: Василь Васильович залишив по собі слід не в конспектах, а в наших душах. Його голос, його мудрість і та іскра любові до рідного слова, яку він засвітив на наших перших лекціях, назавжди залишаться з нами. Безмежно вдячний долі за те, що мій шлях у професію почався саме зі слова Василя Васильовича.

Тетяна Коваль

Перший провідник у філологічний світ

Василь Васильович Грещук був моїм викладачем, який вів цікавий предмет “Вступ до мовознавства”. Він читав лекції та приймав у мене один із основних усних екзаменів на 1 курсі. Пам’ятаю досі, що перша університетська лекція в моєму житті була саме у Василя Васильовича. Пригадую, як ми чекали під аудиторією, переживали, знайомились і, коли я побачила викладача вперше, подумала, що він дуже строгий. Однак, під час лекції я зрозуміла, що цей чоловік дуже добрий і справжній професіонал своєї справи. Наша вступна тема звучала так: “Мовознавство як наука. Предмет і завдання курсу”. Було багато, на перший погляд, незрозумілих термінів, які Василь Васильович пояснював простими словами, малював схеми на дошці, тобто загалом

унаочнював суху теорію і робив її цікавою. Зі всіх лекцій найбільше запам'яталася пара про дериватологію, на чому спеціалізувався Василь Васильович. Я ніколи не бачила, щоб людина так “горіла” своєю справою, постійно наводила приклади “з голови”, професор був дуже розумною та ерудованою особистістю, одним із тих викладачів, ким я надихалась упродовж усього семестру.

Якщо пригадати мій перший усний екзамен, то до нього я готувалася дуже ретельно, бо не була впевнена, чи зможу відтворити складний вивчений матеріал одразу, ще й перед викладачем. Пам'ятаю, як я сіла за стіл перед Василем Васильовичем, витягнула білет, до речі, досі закарбувалося в пам'яті, які були запитання – “Основні рівні мови” та “Студентський путівник”, і почала відповідати на запитання. Я дуже переживала, Василь Васильович це помітив. Він допомагав мені, якщо були якісь неточності, заспокоював, радив, щоб я не хвилювалася, бо це перешкоджає. Після відповіді похвалив мене і сказав, аби я набиралася впевненості та сміливості протягом чотирьох років навчання. Не забуду, як професор у кінці екзамену сказав: “Молодці! Ви всі склали екзамен. Тепер ви офіційні студенти”.

Ще пригадується, що мені запропонували взяти участь у заході на 1 курсі у другому семестрі, який влаштовували викладачі кафедри української літератури Наталія Вівчарик та Оксана Залевська на честь дня народження професора Степана Хороба. Там був і Василь Васильович, який, окрім привітань, поділився з аудиторією теплими спогадами про подорожі зі Степаном Івановичем та іншими дослідниками, як вони сиділи вечорами і співали народних українських пісень. Професор Василь Грещук навіть заспівав одну пісню разом з іменинником, що справило на мене позитивне враження, тому що я сама люблю українську пісню та граю на народному інструменті – бандурі. Я відчула, з якою щирістю та ностальгією лунав музичний твір на сцені рідної 406 аудиторії.

Для мене Василь Васильович залишиться в пам'яті як талановитий професор, автор численних праць про рідну українську мову, відомий лінгвіст, але, крім професійної діяльності, пам'ятатиму його як просту людину, яка вміла слухати, давати влучні поради та надихати власним прикладом невтомної праці.

У світі слова: перша зустріч із професором

Мені, як і моїм однокурсникам та попередникам, пощастило навчатися у світлої пам'яті Василя Васильовича Ґрещука – видатного мовознавця, професора Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Із найбільшим теплом я згадую той погожий вересневий день, коли ми вперше переступили поріг рідного університету. Наш шлях тут розпочався пізнавальною лекцією з мовознавства, проведеною Василем Васильовичем. Годі й уявити кращого початку навчання на факультеті філології, адже ми одразу, так би мовити, з головою занурилися у розмаїтий світ слова. Василь Ґрещук був викладачем, який не просто подає навчальний матеріал, а спонукає нас мислити. А коли ми й помилялися, він виправляв неточності так делікатно, що це не відбивало бажання, а навпаки – стимулювало вивчити більше. Навіть мова професора, характерно для такого іменитого мовознавця, була чистою, вишуканою, сповненою змісту і стала для нас еталоном.

Відданість і любов до своєї справи – те, що він проніс крізь усе своє життя, чим спонукав і нас леліяти слово з таким же трепетом. Добрим нагадуванням ненастанно плекати рідну мову є й чимала кількість праць, що вийшли з-під пера Василя Васильовича. Без них важко уявити діяльність будь-якого сучасного філолога.

Василь Ґрещук був тим сіячем, чиє зерно впало на добрий ґрунт наших студентських душ. Тепер наш обов'язок – дати цьому зерну прорости гідними справами, продовжуючи торувати шляхи такого лютого серцю мовознавства.

Історія нашого старту

Перше вересня для кожного першокурсника – це суміш захвату й легкого заціпеніння. Але нам пощастило: знайомство з університетським світом почалося саме з Василя Васильовича Грещука, який проводив нашу першу пару – “Вступ до мовознавства”. Це було справжнє свято. Василь Васильович став для нас не просто викладачем, а чудовим порадиником. Він був першим, хто розтлумачив нам внутрішній устрій університету: як працюють кафедри, куди йти за порадою і що взагалі означає бути частиною цієї великої академічної родини. Його розповіді про те, “що і як” відбувається в цих стінах, знімали напругу та вселяли впевненість.

Магія лекцій. Його лекції ніколи не були монотонним зачитуванням матеріалу. Попри складність термінів “Вступу до мовознавства”, Василь Васильович умів пояснити все настільки доступно й цікаво, що навіть найважчі лінгвістичні поняття ставали зрозумілими. Ми слухали його, затамувавши подих, адже відчували: перед нами Людина, яка щиро любить своє слово і свою справу.

Найбільшим випробуванням став перший іспит. Усний екзамен – це завжди стрес, а коли він перший у житті – це справжнє тремтіння в колінах. Ми вже сиділи за партами в аудиторії, ще переглядали конспекти в останні хвилини перед початком, але Василь Васильович, відчуваючи наш стан, робив усе, щоб нас заспокоїти.

Якщо ми розгублювалися від хвилювання, він делікатно підштовхував до правильної думки, ставив навідні запитання та допомагав знайти логічну нитку. У той момент ми зрозуміли: наш викладач – це не просто екзаменатор, а наставник, який щиро вболіває за твій успіх.

Василь Васильович Грещук залишився у нашій пам’яті як символ початку студентського життя – мудрий, терплячий та надзвичайно людяний.

Учитель з великої літери: пам'яті професора Грещука

Василь Васильович Грещук був не просто викладачем, доктором філологічних наук та професором. Його внесок у мовознавство величезний, але для студентів він назавжди залишиться людиною, яка вміла поєднати високу науку з надзвичайною людяністю.

Кажуть, що перша лекція в університеті – це фундамент, на якому будується все подальше навчання. Нам пощастило, що цей фундамент закладав саме Василь Васильович. Ми, вчорашні школярі, заходили в аудиторію з острахом перед невідомим, але зустріли людину, яка з перших хвилин розвіяла всю напругу. Василь Васильович мав унікальний дар – він відчував настрій аудиторії. Його лекції ніколи не були сухим викладом матеріалу. Він завжди вмів влучно піджартувати, розрядити атмосферу цікавою історією, роблячи складні мовознавчі теми зрозумілими та живими. Завдяки цьому його хотілося слухати не тому, що “треба”, а тому, що це було справді захопливо.

Найбільше у Василеві Васильовичу вражала його внутрішня рівновага. Він випромінював неймовірний спокій, який мимоволі передавався і нам. Це була не байдужість, а глибока мудрість людини, яка розуміє ціну знань і самого життя.

Коли настав час нашого першого екзамену – події, яка здавалася нам тоді справжнім випробуванням на міцність, ми тремтіли від хвилювання. Проте, побачивши професора в аудиторії, ми раптом заспокоїлися. Його манера спілкування, його виваженість діяли краще, ніж будь-які заспокійливі. На екзамені виявилось, що Василь Васильович не був суворим викладачем, як ми думали спочатку, а навпаки – справжній наставник. Коли хтось із нас від страху забував слова чи плутався у думках, він не тиснув, навпаки – допомагав знайти правильний шлях, підштовхував до точної відповіді, даючи шанс опанувати себе. Він розумів, що за оцінкою стоїть жива людина. Тоді, на першому курсі, ми ще не знали, що доля познайомить нас із його другою половинкою. Вже на третьому курсі у нас почала викладати

“Методику вивчення української мови” Валентина Василівна Грещук. Саме тоді я зрозуміла, наскільки вони схожі. На практичних заняттях із Валентиною Василівною ми відчули ту саму чуйність та справедливість, яку знали від Василя Васильовича. Було видно, що вони – одне ціле, люди однієї душі. Ці викладачі навчили нас не лише української мови, а й чогось набагато важливішого: доброти, яка не залежить від посад чи звань; мудрості, що проявляється у спокої та підтримці; великої любові до нашої рідної мови. Професор пішов у вічність, але його світло продовжує горіти в його учнях та в тій шляхетній справі, яку зараз продовжує Валентина Василівна. Василь Васильович показав усім, що справжній професіоналізм завжди йде пліч-о-пліч із добротою. Його приклад і надалі буде для нас орієнтиром у житті. Вічна пам’ять професорові...

Сніжана Герба

Учитель, який навчив думати

Є викладачі, яких пам’ятаєш за конспектами, інших – за вимогливістю, а є такі, чия постать стає частиною твого світогляду. Саме таким для багатьох студентів був Василь Васильович Грещук – професор Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, якого всі добре знали. У коридорах університету він ішов неквапливо, зосереджено, але завжди з відкритим поглядом. У цій стриманості відчувалася внутрішня сила людини, яка глибоко розуміє свою справу. Для нього мова не була лише об’єктом наукового аналізу, вона була живою тканиною культури, пам’яттю поколінь, духовною опорою народу. На лекціях професор не підвищував голосу й не намагався вразити гучними фразами. Його стиль був іншим – виваженим, логічним, але водночас натхненним. Він умів поставити запитання так, що відповідь народжувалася в самій тиші аудиторії. Після його занять хотілося не просто вивчити тему, а подумати глибше, перечитати більше, зрозуміти ширше. Особливо цінним було

його ставлення до студентів. Василь Васильович бачив у кожному особистість, навіть якщо ця особистість ще шукала себе. Під час екзамену він ніколи не поспішав. Уважно слухав, коригував, радив, але не нав'язував думку. Здавалося, що для нього важливо не просто перевірити знання, а допомогти сформуванню власної позиції. Минув час, але спогади про Василя Васильовича залишаються теплими й світлими. Його мудрість, стримана доброзичливість і глибока відданість філології стали прикладом справжнього служіння науці. Він навчив не боятися складного, шанувати слово й відповідально ставитися до обраного шляху. Такі люди не зникають із пам'яті. Вони залишаються в думках, у професійних принципах, у любові до мови, яку зуміли передати іншим.

Ангеліна Глюздин

Сила тиші

Грещук Василь Васильович навчав мене всього один семестр. Здається, що це так мало, але саме впродовж цього часу я почала по-справжньому серйозно ставитися до української мови.

Він був професором, який завжди випромінював спокій. Я ніколи не бачила, щоб він кудись поспішав. Здавалося, що навколо може відбуватися все, що завгодно (дзвонити телефон чи навіть лунати тривога), а Василь Васильович все одно залишався внутрішньо зібраним. Його тиша була впевненою.

На перших лекціях я дуже хвилювалася. Перший курс – це завжди про страх, про невпевненість. Але він умів так почати заняття, що напруга спадала сама. Його пари ніколи не були нудними. Він не просто подавав матеріал, а розгортав його перед нами, як живу тканину мови. “Вступ до мовознавства” для нього був не просто предметом, це був простір, у якому Василь Васильович жив. І ми це відчували.

Професор Грещук часто згадував свого викладача Івана Ковалика. У його голосі звучала щира повага. Завдяки цьому я вперше

по-справжньому зрозуміла, що наука – це спадковість, таке собі передавання світла від учителя до учня. Ще я збагнула, що любов до мови теж передається, якщо вона справжня.

Василь Васильович любив повагу від студентів і до студентів. Не страх, не дистанцію, а саме повагу. І ми це розуміли. У його аудиторії не хотілося шуміти чи знецінювати сказане, хотілося слухати. Його присутність сама встановлювала межі. Але якщо хтось звертався за допомогою, то професор завжди знаходив час, ніколи не відмовляв студентам. Міг довго пояснювати одне правило, поки не переконувався, що ми збагнули, про що йдеться. Робив це без роздратування.

Мені особливо запам'яталося, як він говорив про відповідальність слова, що мова – це не просто засіб комунікації, а наша гідність. Тоді я, можливо, ще не до кінця це усвідомлювала. Але тепер, коли його вже немає, я часто ловлю себе на тому, що думаю про його інтонацію, про його паузи між реченнями. Він учив ставитися до мови обережно. Його смерть стала для мене тихим ударом. Ніби щось дуже стабільне раптом зникло. Але, мабуть, такі люди не зникають повністю. Вони залишаються в наших словах, у наших текстах, у нашій вимогливості до себе.

І кожного разу, коли я сумніваюся, як правильно сказати чи написати, я ніби знову чую його спокійний голос: без поспіху, без тиску, але з великою любов'ю до української мови.

Вікторія Йосипчук

Постать, що залишила слід в душі

Життя педагога вимірюється не роками, а долями його вихованців. І як це зворушливо й водночас важливо, що є викладачі, які залишають по собі не лише конспекти в зошитах, а й фундаментальний слід у культурі та науці, приємний спогад і безмежну вдячність у серцях багатьох студентів. Саме такою людиною був Василь Васильович

Грещук – взірєць того, як професійна майстерність може поєднуватися з безмежним життєвим оптимізмом. Незважаючи на зміну епох та навчальних програм, його підхід залишався незмінним: повага до студента, щирість та глибока віра у свою справу. Численні наукові праці професора стали настільними книгами для багатьох поколінь філологів. Він не просто досліджував мову – він нею жив.

Василь Васильович завжди тримав високу планку професіоналізму, умів пояснити найскладніші лінгвістичні концепції доступно. На жаль, земний шлях науковця завершився, але його голос звучатиме зі сторінок його книг та в мовленні його студентів. Кажуть, що людина живе доти, доки живуть її ідеї. У моєму випадку цей спадок подвійний – він закарбований у пам'яті двох поколінь нашої сім'ї. Хоча минуло більше двадцяти років з того моменту, як моя мама закінчила вищий навчальний заклад, проте від неї про професора Грещука я завжди чула тільки позитивні відгуки як про толерантного, мудрого, виваженого наставника.

Його ім'я – це синонім честі в професії, тому ми горді називати себе студентами Василя Васильовича. Світла пам'ять великому викладачеві та вченому.

Віталія Максимюк

Серце, віддане мові...

Для кожного з нас університет починається не з розкладу чи кабінетів, а з облич. У моїй пам'яті перші дні на філологічному факультеті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, тепер Карпатського, назавжди закарбувалися через спокійний і проникливий погляд професора Василя Васильовича Грещука. Пам'ятаю, як ми, вчорашні школярі, з певним страхом чекали на першу лекцію такого видатного вченого. Проте з першої ж хвилини, коли він переступив поріг аудиторії, стало зрозуміло: перед

нами не суворий екзаменатор, а Людина, яка дихає мовою і щиро закохана у кожен її звук.

Василь Васильович мав дивовижну здатність перетворювати складні лінгвістичні лабіринти на захопливу подорож. Він ніколи не диктував сухих догм, натомість спонукав нас думати, відчувати внутрішній ритм рідного слова, шукати в ньому коріння нашої ідентичності. Його голос завжди звучав рівно й затишно, створюючи атмосферу, де кожен студент був почутим і важливим. В аудиторії панувала особлива тиша – не від страху, а від глибокої поваги та бажання впіймати кожную думку Майстра.

Особливим випробуванням для нас завжди були іспити, але з Василем Васильовичем це була, радше, інтелектуальна розмова на рівних, де він виступав не як суддя, а як мудрий порадник. Пригадую, як тремтіли руки, коли витягувала білет, але варто було зустрітися поглядом із професором, як тривога миттєво зникала. Він умів так поставити додаткове запитання, що ти раптом знаходила відповідь десь глибоко в собі, навіть якщо хвилину тому здавалося, що всі знання кудись випарувалися. Це була справжня педагогічна магія – виходити з іспиту не виснаженою, а окриленою, з чітким усвідомленням того, що українське слово – це живий скарб, який ми маємо честь оберігати. Він бачив у нас не просто здобувачів освіти, а майбутніх колег, продовжувачів великої справи, і ця віра в нас була найкращим стимулом до навчання.

Василь Васильович був прикладом не лише академічної величі, а й дивовижної скромності. Його ерудиція вражала, але він ніколи не вивищувався над іншими. Кожна зустріч із ним у коридорах університету залишала приємний теплий слід: він завжди відповідав на вітання щирим кивком голови, ніби особисто знав кожного зі своїх численних учнів. Його любов до Гуцульщини, до діалектного багатства нашого краю була настільки живою, що ми мимоволі починали іншими очима дивитися на рідні говори, вбачаючи в них не “архаїзми”, а неоціненну наукову та культурну цінність.

Несподівана новина про те, що Василь Васильович пішов у засвіти, відгукнулася в серці глибоким щемом. Професор Грещук

залишив по собі не лише фундаментальні праці, словники та монографії, а й частинку своєї світлої душі в кожному з нас. Ми – його продовження, і кожен наш крок у науці чи вчителюванні – це мовчазна подяка великому Вчителеві за те, що навчив нас не просто знати правила, а по-справжньому жити Україною. Його постать назавжди залишиться для нас орієнтиром інтелігентності, професіоналізму та безмежної доброти.

Христина Мельничук

Той, що навчив любити Слово...

Я часто подумки повертаюся до того дня, коли вперше переступила поріг Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Тоді для мене все було новим та зовсім незвіданим. О дев'ятій годині мала розпочатися перша пара – лекція зі “Вступу до мовознавства”. Всі студенти нашого потоку були трохи збентежені, адже ми не знали ні вимог, ні характеру навчання, ні викладача, який мав прийти з хвилини на хвилину.

Василь Васильович зайшов до аудиторії й усе навколо ніби заспокоїлося. У його погляді відчувалася доброзичливість, у голосі – впевненість і щира любов до українського слова. Він говорив про мову не як про суху систему термінів, а як про живий організм. То була не просто лекція – то була розмова з нами про щось значно більше, ніж правила та визначення. Професор намагався донести, що мовознавство – це всесвіт, у якому втілюються думки, культура, національна пам'ять нашого народу, в якому кожне слово має своє значення та своє місце.

Ставлення Василя Васильовича до студентів було особливим. Він ніколи не підвищував голос, не принижував, не дорікав. Навпаки – підтримував, спрямовував, терпляче пояснював. Якщо ми розгублювалися, він заспокоював поглядом, спокійним словом,

легкою усмішкою. У ньому поєднувалися професорська мудрість і батьківська турбота.

Особливо пам'ятаю екзамен, який, власне, й проводив Василь Васильович. Опитування мало відбуватися в усній формі, а для першокурсників це звучало майже як вирок. Ми всі страшенно хвилювалися. В аудиторії панувала напружена тиша, хтось повторював терміни, хтось мовчки дивився у вікно. Здавалося, що серце ось-ось вискочить із грудей. Та коли з'явився професор, вся тривога ментально розвіялася. Він усміхнувся і сказав, що хвилюватися не потрібно, що екзамен – це не покарання, а можливість показати свої знання й власне розуміння мови. У його словах не було формальності – лише щирість. І справді, коли я почала відповідати, страх поступово відступив. Він уважно слухав, інколи ставив уточнювальні запитання, але робив це тактовно, з повагою. Після відповіді дякував кожному студентові. Саме тоді я зрозуміла: справжній викладач мотивує, а не залякує, підтримує, а не засуджує. Тепер, згадуючи той перший семестр, я справді відчуваю вдячність. Бо разом із початком мого студентського шляху почалося знайомство з людиною, що мала світлу душу. Василь Васильович умів не лише навчати – він умів по-справжньому надихати.

Нещодавно я була на відкритті меморіальної дошки професорові Василеві Грещуку на стіні будинку, в якому він проживав. Було боляче усвідомлювати, що наша наукова спільнота втратила такого визначного вченого, а університет – мудрого наставника. Проте професор назавжди житиме у наших серцях – у серцях тих, кому дорога українська мова та її майбутнє.

Андріана Савчин

“Іронія” та спокій: голос професора Грещука

Для багатьох із нас філологія почалася саме з курсу “Вступ до мовознавства”, який викладав професор Василь Васильович Грещук.

Він був людиною виняткової академічної культури, але при цьому володів рідкісним даром – почуттям доброї іронії та глибокої поваги до студента.

Однією з найбільш улюблених фраз під час викладання була фраза “рухаємося в темпі польки”. Для сторонньої людини це могло б звучати, як заклик до поспіху, але ми добре знали, що у розумінні Василя Васильовича це означало повільно, виважено й дуже ґрунтовно. Це була його особлива метафора для тих моментів, коли матеріал вимагав максимальної концентрації.

У пам’яті він назавжди залишиться таким, як на своїх лекціях: зосередженим, але з прихованою іскрою в очах, що виказувала його любов до рідного слова. Його посмішка завжди була нагородою за вдалу відповідь чи влучне запитання. Він вчив нас, що мовознавство – це не лише сухі схеми, а жива історія народу, зашифрована у словотворі. Василь Васильович сам був частиною цієї живої історії, втіленням високої інтелігентності. Його вже немає з нами, але в пам’яті кожного студента залишився цей спокійний голос і впевнений жест.

Ольга Сікорин

Світло, що не гасне: пам’яті професора Ґрещука

Я досі пам’ятаю свою першу лекцію зі “Вступу до мовознавства”. Авдиторія сяяла від променів осені, усі трохи розгублені, бо це був початок нового етапу – студентського життя. І саме тоді до авдиторії зайшов Василь Васильович. Спокійний, зібраний, із тією особливою глибиною в голосі, яка одразу налаштовує на слухання.

Професор Ґрещук говорив про мову так, ніби це живий організм. Він пояснював складні терміни просто, але так, щоб вони не втрачали свій зміст. Після його лекцій хотілося перечитувати конспекти, опрацьовувати додаткові джерела, думати. Він не просто подавав матеріал – він вчив мислити.

Мені особливо запам'яталося, як Василь Васильович говорив, що слово – це не лише одиниця мови, а носій історії, культури, людського досвіду. У його голосі відчувалася повага до української мови, до науки, до студентів. І ця повага зобов'язувала нас бути уважними й відповідальними.

Професор був вимогливим, але справедливим. Ніколи не принижував, навіть якщо відповідь була неправильною. Навпаки – ставив запитання так, щоб ти сам доходив до істини.

Сьогодні, згадуючи його, я розумію, що “Вступ до мовознавства” став для мене не просто предметом, а фундаментом. І в цьому велика заслуга Василя Васильовича. Світла і вдячна пам'ять про нього назавжди залишиться в серцях його студентів.

Леся Бойчук

Від трепету до вдячності: акорд однієї залікової книжки

Моє знайомство з академічним світом розпочалося з лекцій Василя Васильовича Грещука. Для нас, вчорашніх школярів, він був справжнім атлантом, на плечах якого трималося небо нашого філологічного факультету. “Вступ до мовознавства” – дисципліна, що могла б здатися сухою та герметичною, у його виконанні перетворювалася на захопливу експедицію в глибини людського духу. Василь Васильович не просто читав лекції – він їх “вишивав”. Його мовлення було кришталево чистим, але водночас живим, ритмічним. Він володів рідкісним даром: розбавляти складні лінгвістичні конструкції влучним афоризмом чи несподіваним жартом, що розряджав напружену тишу аудиторії. Його “прикольні словечка” та колоритні порівняння ставали для нас тими маяками, завдяки яким ми не тонули в океані термінології. Василь Васильович умів зробити науку цікавою, а слово – відчутним на смак. Зізнаюся: на першому курсі я його трохи побоювалася. Це був страх перед авторитетом, перед глибиною знань, які здавалися недосяжними. Постать

Професора сприймалася як суворий бастіон, а наближення іспиту викликало справжній трепет. Ми бачили в ньому величного охоронця мовних канонів.

Проте іспит став для мене справжнім катарсисом. Саме тоді за маскою академічної суворості відкрилася неймовірна Людина. Василь Васильович не намагався “завалити” чи “підловити” на незнанні. Навпаки, він вів діалог так, ніби ми були рівними партнерами у пошуку істини. Його очі випромінювали доброту, а кожна підказка була, наче простягнута рука допомоги. Тоді я зрозуміла: справжній Учитель – це не той, хто вимагає сліпого зазубрювання, а той, хто вчить мислити серцем.

Василь Васильович Грещук залишився в моїй пам'яті як сонцестояння нашої юності: світлий, мудрий і недосяжно величний, але водночас такий теплий і близький. Його лекції закінчилися, але відлуння його слова досі звучить у кожному реченні, яке ми, його учні, виводимо на папері життя.

Вероніка Шкурлей

Стежинами філології: симфонія слова про Вченого

Життя... Таке швидкоплинне й захопливе, яке манить у свої безмежні обійми. Розгорнула чисту книгу і починаю пером виводити вправно літери. Звичайно, будуть помилки, перешкоди, але хіба ми не стаємо впевненішими, допускаючи їх? Гадаю, що так. Отже, цифра 1 – перший курс. Того сонячного вересневого дня розпочалося справжнє студентське буття. Перша пара, перша лекція зі “Вступу до мовознавства”, яку проводив Василь Васильович Грещук. Надзвичайно талановита особистість, ерудована. Коли він заходив до аудиторії, гомін вщухав не через страх, а через глибоку повагу до людини, яка не просто знає мову, а відчуває її кожним подихом. Стільки нового й колись неосяжного я дізналася! Якось на пару завітала дружина Професора – Валентина Василівна Грещук, в їхніх

очах було стільки любові. Вона усміхнулася і сказала, що на 3 курсі зустрінемося (адже вчитиме нас “Методику викладання української мови”). Я вважала, що далеко до того часу. Охх, як же я помилялася...

Минали дні, тижні, місяці. Деревя скинули шати золотавого кольору й одягнулися в пухку білу ковдру. Перегортаю ще сторінку і пишу про 1 сесію: підготовка до іспиту, багато запитань, теорії. Настає ця довгоочікувана мить. Як каже наш декан Роман Богданович Голод: “Склавши 1 сесію, тоді й відчуваєш себе повноцінним студентом”. Чи було складно? Швидше за все. цікаво й трішки ніяково, адже не знала, що буде і як все пройде. 9 січня, 308 аудиторія гуманітарного корпусу Карпатського (тоді ще Прикарпатського) національного університету імені Василя Стефаника. Тягну білет, пригадую, було питання про види словників та штучні мови (так-так, досі пам’ятаю). Розказую, все чудово, викладач хвалить мене, і я, окрилена, сідаю й насолоджуюся. Попереду було стільки цікавого, але це вже інша історія, інша сторінка й трохи списана книга.

Аж не віриться, що вже пройшло стільки часу і що Почесного Професора немає з нами. Він був тим, хто запалював вогник у серцях студентів до слова. А як трепетно відгукувався про свого наставника – Івана Івановича Ковалика, скільки наукових здобутків, скільки досягнутих вершин. Скільки праці й знань Василь Васильович вклав у кожного з нас і почав формувати, витесувати особистість, яка вправно крокує стежинами філології. У його словах гуцульська говірка ставала не просто об’єктом дослідження, а живою мелодією, яку він дбайливо переносив на сторінки своїх праць, оберігаючи від забуття. Словник “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” – безмежна криниця, яка напуває студентів і кожного, хто хоче доторкнутися живодайного слова. Символічно, що відкриття пам’ятної дошки Василеві Васильовичу відбулося в день української писемності і мови, адже Професор усе життя стояв на сторожі рідного слова. Він залишив по собі не лише товсті словники та ґрунтовні монографії, а щось значно цінніше – ціле покоління філологів, у чийх серцях посіяв зерно небайдужості. Його голос і досі відлунує в пам’яті як еталон інтелігентності, нагадуючи нам, що мова – це наша найбільша зброя,

наша молитва і наша вічність. Низький уклін Вам, Василю Васильовичу!

Віє вітерець, прохолода ніжить, а я ще далі пишу свою книгу, свою історію життя з перипетіями й складнощами. Пишаюся, що мала змогу відчувати живе слово від Вченого, котрий заклав кожному з нас основи філологічності.

Ангеліна Васишин

Професор, який умів закохати у слово

Пам'ятаю, як сьогодні – перший день у КНУВС (тоді ще ПНУ), перша пара, перша лекція, я сиджу за першою партою, всередині легке хвилювання... У 311 аудиторію заходить Грещук Василь Васильович. Викладач одразу справив враження справжнього інтелігента – спокійний, зібраний, поважний, у костюмі, з портфелем, а погляд випромінював такий, що ставало очевидним: знає набагато більше професор, ніж може зараз сказати. Коли Василь Васильович заговорив, уся аудиторія стихла. Його голос був упевнений, глибокий, із особливою інтонацією, з особливими паузами, що змушували вслухатися в кожне слово. Розумний, шляхетний, справжній професор, який умів закохати у слово – його лекції завжди були особливими. Василь Васильович був першим викладачем, якого я зустріла в університеті, і, мабуть, саме тому його образ для мене став уособленням Ученого.

Через декілька років мені випала честь працювати під керівництвом Василя Грещука у навчально-науковому Інституті (тепер центрі) українознавства. Приступивши до роботи, я багато чого робила вперше, і саме Василь Васильович терпляче все пояснював, спокійно, докладно, завжди з увагою та добротою. Професор багато разів перепитував: “Ви все зрозуміли? Точно все зрозуміло?”, – і це було так по-людськи щиро. Василь Васильович ніколи не підвищував голос,

завжди залишався стриманим, уважним і неймовірно тактовним. Поруч із ним було легко, спокійно й упевнено.

Згадується мені ще один момент... Одного зимового дня ми сиділи вдома у кабінеті професора з виглядом на Катедру. Василь Васильович дуже довго і детально пояснював мені деякі речі щодо монографії, над якою працював, і тоді, з легкою усмішкою, сказав: “У вас гарні очі і, скоріш за все, дівоча пам’ять, тому, якщо треба, я можу ще раз пояснити”. Сказав це жартома так, як уміють лише інтелігенти.

Згодом настав складний період, Василь Васильович захворів і потрапив до лікарні. Тоді особливо відчулося, наскільки він важливий для нас усіх. Ми, працівники Інституту, на прохання Валентини Василівни, намагалися допомагати чим могли: доставляли їжу до лікарні, носили ліки, виконували різні доручення, які в тих обставинах потребували оперативності. Це були, здавалося б, прості дії, але вони йшли від щирого бажання підтримати людину, яка стільки дала нам.

У ті дні хотілося вірити, що все ще буде добре, що професор повернеться до аудиторій, як завжди спокійний, усміхнений, із тим же теплим поглядом. Але звістка про його смерть стала важким ударом. Це була справді велика втрата не лише для університету, а й для кожного, хто мав щастя знати його особисто. У серці залишився тихий сум і відчуття невимовної порожнечі.

Ми прощалися з Василем Васильовичем біля університету 13 квітня, у Вербну неділю. День був світлий і водночас сповнений болю. Кажуть, що люди, які відходять перед великими святами, знаходять особливу благодать і свій шлях до раю. Хочеться вірити, що так і є. Бо такі люди, як Василь Васильович не зникають безслідно. Вони залишаються у словах, у спогадах, у тих цінностях, які передали іншим.

Після відходу в засвіти професора Василя Ґрещука життя ніби завмерло на мить, але водночас з’явилося розуміння: пам’ять про нього повинна жити. Під керівництвом Валентини Василівни ми, співробітники Інституту українознавства, невтомно працювали і вже, буквально за сорок днів після смерті Василя Васильовича, видали книгу “Професор Василь Ґрещук: у любові до слова. (Спогади, поезії,

бібліографічний покажчик)”. У кожному рядку цього видання – відлуння його постаті і наша повага.

Згодом ми почали організовувати зустрічі, щоб ще більше популяризувати слово професора, згадувати про людину, яка залишила такий глибокий слід у наших серцях. Це були особливі моменти єдності, коли кожен знаходив свої слова пам’яті. Такі заходи були проведені: у читальній залі імені Богдана Гаврилишина Наукової бібліотеки Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (02.06.2025), у читальній залі Івано-Франківської міської централізованої бібліотечної системи (17.06.2025), у Тисменицькій міській бібліотеці (27.08.2025), у Старокривотульському ліцеї (16.09.2025), у Будинку Культури села Старі Кривотули (12.10.2025). 27 жовтня 2025 року було відкрито анотаційну дошку на будинку, де жив професор, як знак вдячності й пошани від тих, хто його знав і цінував. А вже цього року, 9 квітня, відкрили пам’ятну дошку на стінах рідного університету. Це ще одне свідчення того, що ім’я Василя Васильовича, його наукова спадщина і його любов до слова залишаються з нами. Для мене це не просто участь в організації й проведенні таких заходів, але ще й велика честь і глибока вдячність. Я щиро ціную, що маю змогу бути причетною до цих важливих моментів, пов’язаних із поширенням слова професора, збереженням його пам’яті й продовженням того світла, яке він залишив по собі. У кожную таку справу я вкладаю частинку своєї душі, бо відчуваю велику вдячність перед професором, адже саме він дав мені перші знання, мої перші пари, моє перше відчуття науки, мою першу роботу.

Світла пам’ять професорові! Постать Василя Васильовича назавжди залишиться у моєму серці.

Світ, що відкрився з першої пари

Коли я вперше прийшла до університету, саме Василь Васильович Грещук став тим, хто відкрив для мене цей світ. Його пара була першою – і з неї, власне, все почалося. Він не просто викладав предмет – він показував, як мислити, як сприймати знання, як учитися по-справжньому. Його спокій, розсудливість і глибина одразу створили відчуття, що я потрапила в середовище, де слова мають вагу. Лекції, терміни, визначення, нові поняття були складними, але водночас настільки цікавими, що хотілося розуміти і ловити кожну думку.

Одного разу, здається, вже на другому курсі, був момент, який мені запам'ятався назавжди. Я йшла від університету й побачила біля виходу Валентину Василівну та Василя Васильовича і маленьку качечку, що стояла просто на університетському подвір'ї. Вона потрапила туди, мабуть, випадково, виглядала розгублено серед людей. Ми стояли, сміялися, дивилися, як вона обережно крокує, фотографували її. У тій миті було щось дивовижно тепле, ніби життя вирішило зробити паузу й подарувати нам такий сюрприз. У мене й досі десь зберігається коротке відео з тією качечкою, як спогад про день, який навряд чи можна забути.

І ще одна річ, яку я винесла з тих пар, живе зі мною й досі. Василь Васильович якось сказав: *“Ми можемо привести коня до води, але напитися чи ні – це вже його вибір”*. Тоді ця фраза прозвучала просто як життєвий приклад, але з роками я почала розуміти її глибину. Бо справді, кожен сам вирішує, чи скористатися тим, що йому дано. І в багатьох ситуаціях я згадую ці слова, як нагадування про свободу вибору, про відповідальність і про мудрість, яку вмів передати Василь Васильович Грещук.

Світло, яке залишилось у словах

Пам'ять про викладача, який залишив глибокий слід у серцях студентів, не стирається з часом. Таким був професор Василь Васильович Грещук – людина з неймовірно відкритим серцем до українського слова.

Великий мовознавець володів чудовим умінням – навчати з любов'ю. Його лекції ставали подіями, які я чекала з нетерпінням. У кожному слові, у кожному поясненні – глибина знань, мудрість і неймовірна відданість своїй справі. Василь Васильович – знавець української душі, він умів зробити мову живою, відчувати її серцем і навчити цього інших.

Професор мав величезний вплив на студентів. Його людяність, доброзичливість і щире бажання допомогти залишили в пам'яті всіх, хто його знав, найсвітліший спогад.

Василь Васильович увесь час невтомно працював, він жив університетом, наукою, студентами, умів завжди вислухати, допомогти, порадити. Його лекції надихали, професор підготував і сформував цілі покоління філологів, залишив велику наукову спадщину.

Сьогодні, згадуючи його, ми усвідомлюємо, який великий внесок Василь Васильович зробив у науку, у мовознавство, в освіту, у серця тих, хто мав честь бути його студентом.

Велика людина не зникає – вона живе у своєму слові, у своїх працях, у серцях тих, кому дарувала знання й добро. Дякую Учителеві за науку.

Два покоління одного Вчителя

Мовознавець – це маестро, бо своїм інтелектом торкається найтонших струн лінгвістики, її найпотаємніших глибин, найзагадковіших вібрацій і виносить звідти коштовні скарби, які завжди знаходять відгомін у душах і серцях поціновувачів. Таким світочем слова був і залишається в пам'яті тих, хто мав честь знати його особисто, Грещук Василь Васильович.

Моя перша зустріч із доктором філологічних наук відбулася ще в дитинстві, коли мама, вчителька української мови і літератури, розповідала про своїх улюблених викладачів. Я уявляла його великим, мудрим і строгим чарівником, який досконало володів магією слів і міг здивувати будь-кого своєю майстерністю та ерудицією. Коли ж стала студенткою і побачила Василя Васильовича за кафедрою в аудиторії, то здогадалася, що це він, володар живого слова, дослідник і науковець найвищого рівня і водночас цікава непересічна особистість, оточена ореолом знань, творчого пошуку й найнесподіваніших наукових гіпотез.

Я досі пам'ятаю нашу першу лекцію. Василь Васильович так натхненно розповідав про мову, що ми, студенти, просто не могли відірватися. А на наступних парах, коли він пояснював речення, народжувалося дивовижне відчуття, ніби вся аудиторія вщерть наповнюється цими реченнями, вони ставали живими і майже відчутними. Василь Васильович не просто читав лекцію – він ніби розповідав якусь дивовижну казку, яка захоплювала і назавжди закарбовувалася в пам'яті кожного. Він у всьому був великим: у пізнанні, викладанні, способі мислення й інтерпретації наукових фактів. Його кожне слово звучало, як беззаперечна істина, чітко й переконливо, тому спонукало нас думати, аналізувати, навчатися і ніколи не зупинятися на досягнутому, бо справжня наука не має меж. Особливо мені запам'яталася одна розмова. Якось, скориставшись нагодою, я після лекції підійшла до Василя Васильовича й, трохи

хвилюючись, наважилася розповісти, що колись у нього навчалася й моя мама – так само сиділа в аудиторії й уважно слухала його лекції. Він на мить затримав погляд і щиро усміхнувся так, що моє хвилювання миттєво розтануло. З особливою добротою він сказав, що йому надзвичайно приємно чути такі слова. Василь Васильович підкреслив, наскільки для нього важливо бачити в аудиторії дітей своїх колишніх студентів, адже це найкраще свідчення довіри, поваги та важливості справи, якій він присвятив усе своє життя.

Я вдячна долі за знайомство з цією по-справжньому великою особистістю, а спогади про нього завжди зігрівають моє серце і, я переконана, серця всіх студентів, яким пощастило в нього вчитися.

Галина Курган

Світло науки: Василь Васильович Ґрещук

Пам'ятаю свою першу лекцію в університеті – це була пара зі “Вступу до мовознавства”, яку проводив Василь Васильович Ґрещук. То був зовсім новий світ – інший рівень навчання, нове середовище, нові люди, нові враження й очікування. І саме цей викладач став тією постаттю, яка відкрила перед нами справжнє обличчя університетської науки. Василь Васильович говорив спокійно, зважено, але так змістовно, що кожне його слово хотілося записати.

Його лекції вирізнялися особливою гармонією: точність науки поєднувалася з легкістю викладу. Кожне пояснення професора було продуманим, чітким, лаконічним і водночас зрозумілим для сприйняття. Його лекції вирізнялися глибиною змісту та логічною побудовою – вони відкривали перед нами нові горизонти лінгвістичних знань.

Ґрунтовні праці вченого – це вагомий внесок у скарбницю українського мовознавства, які сьогодні слугують дороговказом для студентів і молодих дослідників.

Бути студентом Василя Васильовича – це справжня честь і велике щастя. Його лекції відкривали перед нами не лише глибини мовознавства, а й формували професійне мислення, любов до науки й повагу до рідного слова. Для кожного, хто мав нагоду слухати професора, це був безцінний досвід, який залишив глибокий слід у нашому становленні як майбутніх філологів.

Світла пам'ять про Василя Васильовича назавжди залишається в серцях його студентів. Його слово, мудрість і наукова відданість продовжують жити у філологічній спільноті, надихаючи послідовників на нові здобутки у царині мовознавства.

Христина Бедрус

Той, хто відкрив душу слова... Спогад, зігрітий вдячністю

Доля іноді дарує зустрічі, які залишають у серці теплий слід на все життя. Для мене такою зустрічю стала можливість навчатися у Василя Васильовича Грещука. Це був мій перший курс на філологічному факультеті – час відкриттів, хвилювань і пошуків свого шляху. І саме тоді поруч був Він – мудрий наставник, який своїм спокоєм, глибиною думки та любов'ю до мови вмів запалити в кожному із студентів справжню цікавість до слова.

Василь Васильович – людина глибокого інтелекту, з потужними українськоцентричними переконаннями та ідеалами. Його лекції не просто передавали знання – вони формували світогляд, виховували любов до українського слова, до рідної культури. Кожне заняття з ним було, немов подорож у глибини мовознавства, де за сухими фактами відкривалася жива душа нашої мови. Мене завжди вражала його надзвичайна інтелігентність, доброзичливість і повага до кожного студента. Навіть найскромнішому з нас він умів дати відчуття, що твоя думка важлива, що ти – частина великої справи плекання українського слова.

Василь Васильович Грещук – це не лише професор європейського рівня, знаний дослідник у царині словотвору, діалектології та історії мови, а передусім Людина, яка щиро любила те, чому присвятила життя. Його наукова та педагогічна діяльність – це приклад справжнього служіння українській мові, її духовному світові.

Коли згадую його, перед очима постає постать спокійного, мудрого викладача, який завжди говорив з глибокою повагою до кожного слова, кожної думки. І хоч нині його немає серед нас, пам'ять про нього живе всюди: у серцях студентів, у стінах університету, у книгах, у кожному слові, яке ми промовляємо українською.

Він був і залишається для мене прикладом того, яким має бути справжній філолог – закоханим у слово, вірним своїй справі, світлою, щирою людиною.

Христина Тракало

Світло знань, що не згасає

Коли мова заходить про роки, проведені на філологічному факультеті, перше, що спадає на думку – це постать, сповнена гідності, мудрості та незгасної любові до українського слова. Я говорю про нашого шановного Вчителя, Професора, доктора філологічних наук – Василя Васильовича Грещука.

Згадую наші лекції в аудиторії. Професор Грещук не просто викладав – він відкривав нам таємниці рідної мови, ніби розкриваючи скарбницю народної душі. Він умів подати матеріал так, що навіть найскладніші лінгвістичні поняття ставали зрозумілими і, найголовніше, цікавими. Його голос, завжди стриманий, але наповнений внутрішньою силою, досі лунає у моїй пам'яті, надихаючи на сумлінну працю.

Василь Васильович – це не просто викладач, це ціла епоха в українській науці. Його внесок у розвиток української філології – неоціненний. Монографії, статті, підручники, що стали настільними

книгами для кількох поколінь філологів, є яскравим свідченням його невтомної праці та глибокої ерудиції. Він не лише досліджував мову, він жив нею, зберігаючи та примножуючи її велич.

Професор своїм прикладом навчив нас, студентів, не просто знати, а відчувати українське слово, розуміти його глибину та красу, поважати своє коріння.

Вічна пам'ять Вам, Василю Васильовичу! Нехай Ваше слово живе завжди в наших душах, книгах і серцях.

З повагою і вдячністю ваша студентка Христина.

Ангеліна Луц

Нескорена любов до слова

Ім'я Василя Васильовича Грещука назавжди залишиться в серцях тих, хто мав щастя бути поруч із ним – слухати його лекції, радитися, бачити, як він жив словом і для слова. Я добре пам'ятаю, як уперше потрапила на його лекцію. В аудиторії панувала особлива, не вимушена, а наповнена очікуванням атмосфера. Василь Васильович не говорив голосно, але кожне його слово мало вагу. Він умів говорити так, що навіть складні теоретичні поняття набували тепла і людяності. Його наука була не лише про слово – вона була про людину, яка тим словом живе. Він був не просто професором, не просто мовознавцем, він був утіленням глибокої, справжньої любові до слова, яка стала сенсом і дороговказом упродовж усього життя. Його життєвий шлях із села Старі Кривотули Тисменицького району на Івано-Франківщині був шляхом не до слави, а до служіння слову. Учитель у школі, потім викладач, згодом завідувач кафедри – усе це не просто кар'єра. Це – покликання. Він не раз згадував, що слово народжується не в кабінеті, а у житті: у діалозі, у боротьбі за точність, у пізнанні коренів. Професор Грещук був не лише видатним науковцем, доктором філологічних наук, автором сотень праць із дериватології та діалектології. Він був носієм культури доброти. Його наукові інтереси

були тісно пов'язані з тим, як слово народжується в народі, як воно живе в горах, у пам'яті, у пісні. Він казав: “Слово треба не лише вивчати – його треба відчувати”. Так і було – усе, що він робив, було пронизане любов'ю до слова. І саме цієї любові він учив нас, учив не “сухих” правил чи термінів, а вміння бачити за словами людину, долю, історію. Його авторитет серед колег і студентів не базувався лише на титулі чи кількості праць – понад 300 наукових публікацій свідчать про це. Він був людиною, яка могла зупинитися у коридорі університету, обмінятися кількома словами з аспірантом чи колегою і щиро зацікавитися: “Як іде дослідження? Що відкриваєш?” Ця простота і щирість створювали атмосферу довіри, коли наука переставала бути чимось віддаленим і єднала, ставала спільною справою.

11 квітня 2025-го, коли Василь Васильович відійшов у засвіти – це був момент великого суму, але водночас момент оцінки того, що залишив професор нам. І тоді я зрозуміла, що його головна спадщина – не просто слова на папері, не просто статті чи збірники. Його головна спадщина – ставлення до слова і ставлення до людини. Він показав, що мовознавство – це не технічна дисципліна про суфікси і форманти, це – діалог з минулим, із живим мовним тілом, це – відповідальність за те, як ми говоримо, як ми мислимо, як ми пам'ятаємо. Василь Васильович навчав нас не просто знати правила й терміни, він учив нас любити слово, відчувати його силу, красу, енергію. Мудрість професора, його життєві й наукові принципи стали основою для багатьох, хто обрав шлях філолога. Сьогодні, гортаючи сторінки, присвячені його світлій пам'яті, ми розуміємо: Василь Васильович не пішов. Він залишився у кожному слові, яке ми вимовляємо правильно, у кожній науковій праці, що продовжує його справу, у вічній нескореній любові до слова. Це його найцінніший заповіт нам, його учням і послідовникам, – берегти мову як найцінніший скарб, як основу нашої ідентичності та культури. Професор Грещук став частиною великої мовної історії, яку він так самовіддано творив і захищав. І допоки живе Слово, житиме й пам'ять про Василя Васильовича.

Тож нехай пам'ять про Василя Васильовича не буде просто датою. Нехай вона буде зобов'язанням для кожного з нас: бути уважними до

слова, бути уважними до людини, бути уважними до нашого коріння. І тоді – слово житиме, і людина з ним житиме.

Вікторія Мороз

Людина, яка вміла надихати

У кожного з нас є особливі спогади, пов'язані з першим заняттям в університеті. Ми зазвичай хвилюємося, готуємося заздалегідь, намагаємося прийти якомога раніше, щоб нічого не пропустити. Саме так планувала і я. Проте, мабуть, доля вирішила трохи інакше. У той день, коли я мала вперше переступити поріг університетської аудиторії, я, людина, яка зазвичай приходить завчасно і терпіти не може запізнень, сама запізнювалася.

Пара ось-ось мала розпочатися. Ми з одноклассницею, яку до того часу бачила один раз і ледь впізнала, практично бігли коридорами, шукаючи ту далеку аудиторію 311. Згодом саме ця аудиторія назавжди залишиться для мене символом професора Василя Васильовича Грещука.

Ми були вже майже на половині шляху, коли з кафедри вийшов він – наш майбутній викладач. Як я дізналася пізніше, це був саме Василь Васильович. Він одразу зрозумів, що ми його студентки, і, замість того, щоб зайти до аудиторії та розпочати пару, вирішив зачекати на нас. Мені стало надзвичайно соромно. Всю пару я не могла позбутися відчуття незручності, хоча й уважно слухала. Зізнаюся, я вже не пригадую, про що саме тоді йшлося, але дуже добре запам'ятала своє відчуття і одне тверде рішення: до Василя Васильовича я більше не запізнюватимусь.

І я справді намагалася цього не робити. Бо вже тоді, на перших заняттях, я зрозуміла, що перед нами стоїть надзвичайно мудра і велика людина. Його толерантність, інтелігентність, уміння зацікавити і поважати студентів, – усе це справляло надзвичайно сильне

враження. Василь Васильович умів не просто навчати – він надихав думати, відкривати нове, прагнути більшого.

Коли я сьогодні дізнаюся про нові його численні наукові праці, публікації, вкотре розумію: світ втратив надзвичайно обдаровану, мудру й добру людину і великого вченого. Проте пам'ять про Василя Васильовича живе і житиме – у його книгах та учнях.

Уляна Петришин

Доторк до великої любові професора Василя Грещука до Слова

Коли я вирішила написати спогади про Василя Васильовича Грещука, зразу, що спало на думку, – це його лекції зі “Вступу до мовознавства” ще на першому курсі. Тоді, на самому початку студентського життя, очевидно, я не повною мірою усвідомлювала унікальність можливості навчатися у професора такого рівня та масштабу.

Але навіть за таких обставин неможливо було не знати, хто такий професор Грещук. Його ім'я було вагомим на факультеті філології. Ми знали його як видатного мовознавця, багаторічного завідувача кафедри української мови. Ми, студенти, говорили про глибину його знань, особливу манеру викладання та любов до слова. Було відомо про його основні наукові зацікавлення – дериватологію, зокрема основоцентричний словотвір, діалектологію, історію мови Галичини. Ознайомлення з книгою “Професор Василь Грещук: у любові до слова”, присвяченою його пам'яті, та особливо зі спогадами його колег, учнів і рідних дозволило мені значно краще зрозуміти масштаб цієї постаті. Вступна стаття Валентини Василівни зі словами “Ти словом жив, творив, боровся...” надто зворушлива. Книга розкрила для мене не лише видатного науковця, а й людину – щирю, віддану своїй справі, вчителя, який виховав цілу плеяду мовознавців. Я дізналася про його колосальну працю над словником гуцульської діалектної лексики, про його глибоку повагу до свого вчителя Івана

Ковалика, про його любов до рідного краю – Старих Кривотул та Ріпного, села дружини Валентини Василівни.

Хоча мої особисті спогади з лекцій першого курсу можуть не бути такими яскравими, як хотілося б зараз, читання цієї книги дало мені змогу відчувати значущість постаті професора для української філології та університету. До речі, зараз, коли я маю нагоду брати участь у презентаціях книги Валентини Василівни, присвяченої Василеві Васильовичу, я щоразу дізнаюся все більше нового та цікавого з його життя та наукової діяльності. Це допомагає мені краще зрозуміти, яку унікальну можливість – вчитися у такого викладача – ми мали.

Професор Грещук залишив по собі величезну наукову спадщину та світлу пам'ять у серцях багатьох людей. Його внесок у розвиток українського мовознавства безцінний, і я рада, що тепер, через книгу спогадів, участь у презентаціях та його наукові праці можу глибше доторкнутися до великої любові Василя Васильовича до Слова.

Іванна Фроляк

Шлях до Слова

Моя зустріч із Василем Васильовичем відбулася на першому курсі під час лекції зі “Вступу до мовознавства”. Ці пари стали для мене не просто введенням у дисципліну, а справжнім відкриттям світу мови. Яскраво пам'ятаю його спокійну, але надзвичайно ґрунтовну манеру викладу. Він пояснював найскладніші концепції з такою ясністю та філософською глибиною, що, здавалося, ніби відчиняє перед нами вікно в саму суть людського мислення. Василь Васильович заклав той фундамент, на якому згодом вибудовувалися всі наші філологічні знання.

Із часом, дізнаючися більше про його життєвий шлях, я зрозуміла, звідки походила така глибина і відданість справі. Василь Васильович з дитинства тяжів до слова. Вже з початку навчання в університеті демонстрував свою наукову жагу, закладаючи основи майбутнього

професіоналізму, виявляючи особливу пристрасть до дериватології. Важливу роль у становленні його як вченого відіграв професор Іван Іванович Ковалик. Він був не просто наставником, а провідником, який допоміг йому визначити наукову траєкторію. На основі цих знань та багаторічних досліджень Василь Васильович створив наукову школу основоцентричної дериватології, зробивши вагомий внесок у розвиток словотвору.

Він був невтомним дослідником: до останніх днів працював у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Його науковий авторитет був визнаний як в Україні, так і за її межами.

Серед його найвизначніших здобутків – унікальна багаторічна праця: двотомний словник “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” та додаток “Онімна лексика”. Це дослідження не лише зберегло безцінний мовний матеріал, а й стало вагомим внеском у діалектологію.

Визнанням його заслуг стала відзнака: у 2024 році він отримав звання Почесного професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

На жаль, життя Василя Васильовича обірвалося... Однак у нашій пам’яті він залишився взірцем Учителя, Вченого та Творця, що присвятив своє життя служінню українському Слову.

Мар’яна Уманців

Василь Васильович Грещук: у світлі університетських лекцій

Із Василем Васильовичем Грещуком я познайомилася у 2022 році, коли вступила на перший курс факультету філології. Я дізналася, що він відомий український мовознавець, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Перше враження про Василя Васильовича запам’яталося таким: високий, завжди ідеально одягнений, тримався з гідністю і мав

проникливий погляд. Ми, студенти, спочатку трохи його побоювалися, але це швидко змінилося захопленням. Незабутньою, для мене, стала його улюблена фраза, яку він часто повторював: *“Коня до води привести можна, але напитися води – справа уже самого коня”*. Ця фраза закарбувалася в моїй пам’яті, гадаю, на довгі роки. Так професор давав нам зрозуміти, що для досягнення своєї мети треба наполегливо працювати.

Лекції Василя Васильовича завжди були повчальні, наповнені не просто знанням, а й живим вогнем! Я завжди з глибокою шаною згадуватиму Василя Васильовича Грещука. Він був людиною з великої літери. Спочивайте з Богом, Учителю!

Софія Стеха

Перша лекція, що стала початком

Осінь 2022 року. Перший курс, перша пара, 311 аудиторія... Ми сиділи за партами – трохи розгублені, зошити ще чисті, у повітрі пахло кавою і новим початком. І саме тоді зайшов до аудиторії Василь Васильович Грещук. Спокійний, із доброзичливою усмішкою, із тією впевненістю, що народжується лише з любові до своєї справи.

Він розпочав лекцію не з термінів і не з нудних визначень, а з простої, але глибокої думки: *“Мова – це не лише засіб спілкування, це відбиток нашої душі”*. У той момент ми відчували: перед нами не просто викладач, а людина, що живе словом.

Ми дізналися, що Василь Васильович – не лише педагог, а й визначний мовознавець, автор численних праць, серед яких особливе місце посідає двотомний словник – *“Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”*, який став не просто науковою працею, а своєрідним мостом між говорами, традицією й літературною мовою. Коли Василь Васильович згадував про роботу над словником, його очі світилися – у тому світлі було все: любов до слова, до людей, до рідної землі.

Його лекції мали дивовижну атмосферу. Здавалося, ніби не чуто жодного звуку, крім спокійного і впевненого голосу Василя Васильовича. Його пояснення були точні, його приклади – життєві, а його погляд – завжди уважний і добрий.

Тепер, коли минув час, і ми уже на четвертому курсі, то із вдячністю пригадуємо Василя Васильовича не лише як викладача, а як людину, яка навчила нас відчувати слово.

Саме професор Василь Ґрещук показав нам, що мова – це не лише предмет, а жива істота – та, що з'єднує покоління.

Слово Василя Васильовича залишилося з нами, як і всі його наукові праці, немов тиха молитва за українську мову, її красу, її безсмертя.

Христина Струк

Учитель, який навчив любити мову

Василь Васильович був одним із моїх перших викладачів, коли я вступила до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Згадуючи про Вчителя, я ніби десь чую його тихий голос і бачу очі, що сяяли завжди добротою до кожного з нас, він дуже майстерно вмів робити просте доступним. Кожного дня він працював не для того, щоб вразити термінологією чи формальними доказами, а щоб сказати так, аби кожен студент зрозумів суть, відчув смак мови й бажання працювати з нею й надалі, а вміння робити складне простим було особливою манерою Василя Васильовича.

Професор Василь Ґрещук усе життя присвятив мовознавству. Його наукова спадщина велика – понад 300 публікацій. Особливо вагомим є внесок ученого у розвиток дериватології. Василь Васильович відстоював і розвинув ідею основоцентричної дериватології – підхід, який зрушив акценти у дослідженні словотвору від формантоцентризму до врахування ролі твірної основи як

типологічного чинника. Ця наукова лінія вплинула на подальші дослідження словотвірних процесів в українській лінгвістиці.

Пам'ять про цю видатну людину – це поєднання строгого погляду й м'якої, майже батьківської уваги до студентів. Василь Васильович не просто викладав матеріал, він засівав нам зацікавленість і любов до слова. Коли я читаю праці професора або згадую його настанови, відчуваю, що його спадок живе не лише в наукових рядках, а в тих сотнях студентів, яких він навчав і яких надихнув обирати науку та берегти мову.

Дякую Вам, Василю Васильовичу, за перші кроки у великому світі української мови. Ваш приклад терплячості, щедрості знань і простоти залишиться зі мною назавжди.

Наталія Ярема

Корінь мови. Крила думки

*Якщо мова – це океан,
то Василь Грещук – маяк у цьому океані.*

Із Василем Васильовичем я познайомилася на першому курсі бакалаврату, коли він розпочав для нас цикл лекцій зі “Вступу до мовознавства”. Звісно, можна довго перераховувати його наукові досягнення, мудрість й авторитет ученого були беззаперечними. Але найперше і найважливіше, що тоді впадало у вічі і назавжди закарбувалося у моїй пам'яті – це глибока повага до студентів. Василь Васильович ставився до нас, “зелених” першокурсників, немов до своїх колег, з першої ж хвилини підносячи нас до рівня дорослих, відповідальних дослідників. Саме ця повага стала найпершим і найціннішим уроком, який я і ми всі від нього отримали.

Яскраво пригадую, як на початку навчання було якось страшно приходити на його лекції, а тим більше – підходити до самого професора із журналом, аби відмітити присутність. Якось, після пари,

коли професор відмічав відсутніх, я поспіхом промовила: “Цих не відмічайте, будь ласка, вони відійшли”. Василь Васильович запитав: “Куди? Туди?” – і, вказавши пальцем угору, весело засміявся, жартував...

Мабуть, найкумедніша річ, яку я згадаю зі студентських часів, пов’язана з усним іспитом у Василя Васильовича. Я витягнула білет, розказала основні питання і очікувала додаткових. Страх охопив мене настільки, що я почала перераховувати всі “проблемні” питання. Аж ось чую: “Скажіть, що таке слово?”. Я була настільки налаштована на складніше, що не змогла згадати елементарного визначення. Але Василь Васильович не тиснув і чекав, направляв і, врешті, сказав: “Не розгублюйтеся, ви ж знаєте матеріал, зосередьтеся та пригадайте”. І це ще один виразний момент, який вразив мене, бо професор Василь Ґрещук умів бачити за нашою розгубленістю не “недовчив”, а знання, справжні знання.

11.04.2025 – гірка звістка стала невимовною втратою для його сім’ї, колег, друзів і всього студентства. Це трагічне нагадування про те, як часто ми відкладаємо усвідомлення значущості людей на потім. Думаємо, що є ще час, а потім, потім, потім... На жаль, така людська вада – відкривати для себе людину тільки тоді, коли вона “йде”...

Книга спогадів “Професор Василь Ґрещук: у любові до слова” – це не просто збірка, а справжній дар пам’яті. Це глибоке дзеркало в його життя, трепетно зібране його дружиною Валентиною Ґрещук, яка по шматочках об’єднала свої спогади, спомини колег, друзів, рідних.

Валентина Василівна має місію: вона робить усе те, що увіковічує пам’ять про Василя Васильовича, організовуючи зустрічі та різні заходи із презентаціями наукового доробку професора і книг про нього:

- 2 червня – у стінах університетської бібліотеки імені Богдана Гаврилишина;
- 17 червня – у читальній залі Івано-Франківської міської централізованої бібліотечної системи;
- 27 серпня – презентація поетичних збірок “Ми зустрінемося там, де не буде війни...”, “Я тобою дихаю й живу” та книги “Професор

Василь Грещук: у любові до слова” у Тисменицькій центральній міській бібліотеці;

- 16 вересня – творча зустріч у Старокривотульському ліцеї;
- 12 жовтня – зустріч у будинку культури у с. Старі Кривотули.

Ця самовіддана робота лише підтверджує, що Василь Грещук був не просто викладачем, а людиною, яка стала рукою допомоги іншим у скрутні періоди життя, завжди керувався принципами людяності та честі.

Слово Вчителя продовжує жити в пам’яті, вдячності та любові тих, кого він навчив цінувати мову і життя.

Христина Янцюк

Світло його Слова

Я завжди згадуватиму той день. Перша пара на першому курсі – і одразу ж лекція Василя Васильовича. Із тієї аудиторії, де слухала Слово професора, я вийшла настільки захоплена, ніби торкнулася чогось дуже справжнього і великого.

Пам’ятаю, як ми, студенти, інколи відволікалися від складних термінів. Тоді Василь Васильович, із легким докором, але й усмішкою, говорив фразу, що стала для мене афоризмом: *“Коня до води можна привести, а напитися води – це вже справа самого коня”*. У цій фразі була його педагогічна мудрість: знання доступні, але прагнення до них – особистий вибір кожного.

Тяжіння до слова професор Василь Грещук відчував ще з дитинства, а художні тексти почав писати з юності. Це внутрішнє покликання привело його до глибоких наукових досліджень. Роки навчання Василя Васильовича позначилися тісним зв’язком і співпрацею з відомим мовознавцем, професором Іваном Коваликом, який став для Василя Васильовича науковим наставником і визначив його подальший вектор.

Науковий спадок професора Василя Ґрещука надзвичайно великий і вагомий. Унікальною і, цілком справедливо, вважається фундаментальна двотомна лексикографічна праця “Ґуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” та додаток до неї “Онiмна лексика”. Цей словник, однозначно, є безцінним скарбом для всіх нас.

На жаль, життя Василя Васильовича Ґрещука, Почесного професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника 11 квітня 2025 року обірвалося... Однак внесок ученого в науку невичерпний. Усі ті, хто мав щастя слухати лекції Василя Васильовича, назавжди збережуть пам’ять про Професора, який навчив нас цінувати й досліджувати мову. Його світло продовжує сяяти у кожному Слові, яке він зберіг та пояснив.

Вікторія Василик

Професор, що залишився в серцях

Пари у Василя Васильовича завжди проходили у дивовижно теплій атмосфері. Ще з перших хвилин відчувалося, що це не просто заняття – це зустріч із людиною, яка глибоко любить те, про що говорить. Його заняття були настільки інформативними, корисними й цікавими, що на них хотілося приходити навіть тоді, коли сил уже не залишалося. Він ніколи не підвищував тон, не тиснув авторитетом, а навпаки – створював довіру. Хотілося слухати, запам’ятовувати, розуміти, вчитися. Відчувалося, що ми не просто слухаємо лекцію – а долучаємося до великої розмови про дух мови, її витoki, її живу тканину.

Він любив повторювати фразу: *“Коня до води привести можна, а напитися води – справа самого коня”*. І щоразу, коли він це казав, усміхався по-доброму, нагадуючи нам, що знання не даються готовими – їх потрібно прагнути. У цих словах була проста, але мудра

істина: викладач може відкрити шлях до знань, але пройти його кожен має сам.

Пари Василя Васильовича були не просто навчанням – це було живе спілкування, у якому мова оживала, набувала барв, дихала. Він мав особливий дар – навчати не тільки теорії, а й любові до слова, до української мови, до рідного краю.

Згадуючи Василя Васильовича, з'являється відчуття вдячності – за знання, за натхнення, за ту любов до мови, яку він умів передавати так щиро й просто.

Денис Луцак

Світло в спогадах

Перша зустріч із Василем Васильовичем Грещуком мене надзвичайно вразила. Переді мною постав високий, поважний чоловік, чия освіченість та наукова майстерність була помітна неозброєним оком. Тоді я був іще першокурсником і Василь Васильович став одним із перших викладачів, кого я зустрів на своєму шляху.

Як нині пам'ятаю його спокійний, розмірений, упевнений голос, що розливався аудиторією під час лекції. Василь Васильович розповідав про складні та зовсім нові для мене речі, але робив це так легко і доступно, що під кінець пари ні у кого не залишалось запитань. Його лекції завжди були наповнені цікавими прикладами та поясненнями.

Як я дізнався пізніше, хоч, на жаль, не від самого Василя Васильовича, він ще з дитинства був дуже талановитим та допитливим. Така людина могла б займатися чим завгодно і досягти успіху будь-де. Та із-поміж усього професор Василь Грещук обрав шлях, присвятивши своє життя саме слову. Це не може не викликати захоплення.

Вражає, скільки наукових досягнень та праць може зробити одна людина. Але Василь Васильович – непересічна людина, добра,

шляхетна, це надзвичайно талановитий науковець. Людина з великої літери.

Я щасливий, що мав честь познайомитися з видатним професором Василем Васильовичем Ґрещуком, хоча час нашого знайомства був, на жаль, недовгим.

Ангеліна Михайлюк

Світла пам'ять Василеві Васильовичу...

Пам'ятаю свій перший день в університеті – хвилювання, очікування, нові обличчя й зовсім інше життя, що тільки починалося. І саме тоді моя перша пара у ролі студентки була з дисципліни “Вступ до мовознавства”, яку вів Василь Васильович. Зізнаюся, я безмежно рада, що саме ця пара стала для мене першою.

Василь Васильович умів говорити про мовознавство так, що навіть найскладніші терміни та поняття ставали простими, логічними, живими. Його лекції завжди мали особливу атмосферу – не просто навчання, а справжнє відкриття світу мови. Завдяки його поясненням мені було легко готуватися до практичних занять: більшість матеріалу я чудово пам'ятала з його лекцій.

Ми тоді були ще зовсім дітьми – практично “вчорашні школярі”, які тільки-но ступили на шлях дорослого студентського життя. Коли ми часом починали відволікалися, губилися у своїх думках, Василь Васильович завжди нагадував нам з усмішкою: *“Коня до води можна привести, але чи кінь буде пити – то вже справа коня”*.

Ці слова запали мені в душу назавжди. Згодом, коли я сама стояла перед учнями, пояснюючи нову тему, і бачила, як вони починали втрачати пильність, я часто згадувала Василя Васильовича і його слова. Тоді я зрозуміла, наскільки глибокий сенс ці слова мають: учитель може показати шлях, але пройти ним кожен має сам.

Для мене Василь Васильович назавжди залишиться першим університетським викладачем, справжнім наставником і Людиною з

великої літери, завдяки якій я навчилася не лише любити мову, а й відчувати її. Його уроки залишилися зі мною – не лише у знаннях, а й у світлій пам'яті, яку я бережу з глибокою вдячністю і щирою шанобою.

Тетяна Жилава

Перший проблеск світла перед невідомістю

Пам'ятаю перше заняття у стінах університету – “Вступ до мовознавства”, яке вів професор Василь Васильович. Ще зовсім юні, ми очікували прихід професора та початок нашого університетського життя.

У дверях показалася висока постать чоловіка у сірому костюмі. Василь Васильович привернув увагу всіх. Авдиторією пролунали тихі впевнені кроки. Ніколи не забуду привітання поважного професора із початком навчального року.

Василь Васильович пояснював просто складні поняття, намагався привернути увагу ще не зовсім обізнаних студентів цікавими прикладами. Здається, саме він заклав наріжний камінь любови до слова у наших серцях.

Пригадую, як на перерві обговорювали підготовку до іспиту Василя Васильовича. Боялися не скласти... боялися розчарувати вчителя. Зустрічаючи професора у коридорі рідного факультету, завжди бачили щиру, теплу усмішку науковця, від якої ставало легко на душі.

І ось уже третій курс. Ми стали ще ближчі до професора, бо слухали ще одну дисципліну, яку він читав: “Когнітивні аспекти словотвору”. Коли Василь Васильович говорив про словотвір, аудиторія наповнювалася сонцем, адже наш викладач залюблювався матеріалом, випромінював щастя, і це щастя передавалося нам. Навіть у найпохмуріші дні, коли ми геть занепадали силами, пари Василя Васильовича повертали жагу до навчання.

Ви завжди будете у моїй пам'яті та серці, дякую, Учителю.

Наставник, який навчив бачити чарівність слова

Коли я стала студенткою першого курсу філологічного факультету Прикарпатського національного університету (зараз Карпатський національний університет імені Василя Стефаника) у 2022 році, я вперше зустріла прекрасного професора Василя Васильовича Ґрещука на лекціях зі “Вступу до мовознавства”. Зізнаюся, йшла на перше заняття з певним страхом, адже мовознавство здавалося складною наукою, повною термінів і абстрактних понять. Але з перших лекцій професор Василь Васильович Ґрещук змінив моє уявлення. Він зайшов до аудиторії з теплою усмішкою, тримаючи в руках лише кілька аркушів нотаток, і одразу створив атмосферу, де кожен почувався частиною великої розмови про мову. Для мене він став не просто викладачем, а людиною, яка запалила в мені любов до українського слова і показала, як можна бачити красу слова в кожному його відтінкові. Василь Васильович був викладачем, який умів зробити складне простим і цікавим. Часто згадую й досі, як він на лекціях казав про те, що *“Коня можна привести до води, але напитися води – це вже справа самого коня”*. Я це зрозуміла, як своєрідний заклик брати відповідальність за власне навчання, адже викладач може лише показати шлях, а ми самі маємо його пройти. Ця фраза назавжди закарбувалася в моїй пам’яті, як хороший спогад про нього.

Пригадую, як він на заняттях із “Когнітивних аспектів словотвору” пояснював, що словотвір – це не просто набір правил, а спосіб мислення, спосіб, яким наш мозок творив нові слова, відображаючи світогляд народу. Він учив нас бачити за словами думки, почуття, образи, ніби мова – це живий організм. Особливо яскраво він нам розкрив поняття “мовна картина світу”, цьому питанню професор також присвятив багато праць.

Він не просто вчив нас аналізувати мову, а показував, як вона може відкривати нові горизонти мислення, як слова формують нашу реальність. Сьогодні, згадуючи Василя Васильовича Ґрещука, я

зрозуміла, що він був не лише найкращим викладачем, а й людиною, яка залишила слід у наших серцях. Пристрасть до мови, доброта, вміння надихати й бачити в кожному студентові потенціал, робили професора унікальним.

Щиро дякую, шановний Василю Васильовичу, за Вашу мудрість, тепло й натхнення, які Ви дарували нам на кожному занятті.

Ольга Волошиненко

Людина, що залишилася в серці

Коли я згадую початок своїх студентських років у Карпатському національному університету імені Василя Стефаника, серед усіх викладачів особливо вирізняється постать Василя Васильовича Ґрещука – людини великої мудрості, щирості та любові до українського слова.

Мені пощастило, що перша лекція, яку я відвідала у стінах університету, була саме лекція Василя Васильовича зі “Вступу до мовознавства”. Тоді він читав про походження та розвиток письма, дуже цікаво розповідав про теорії виникнення мов. Я слухала його лекції з великим захопленням – настільки цікаво, глибоко й натхненно він умів говорити про складні мовознавчі матерії. Його лекції ніколи не були просто навчальними – це були зустрічі з живим словом, з культурою, з історією народу.

Особливо запам’яталася його фраза, яку я часто згадую і зараз: *“Ми можемо коня привести до води, але напиться води – справа самого коня”*. Ці слова Василя Васильовича були не просто метафорою. Він завжди наголошував, що студент має сам усвідомлювати важливість навчання, бо справжнє пізнання починається тоді, коли є бажання знати.

Пам’ятаю, як на третьому курсі ми вивчали з професором предмет “Когнітивні аспекти словотвору”. Це був непростий, але надзвичайно пізнавальний курс. Василь Васильович умів зацікавити навіть

найскладнішою темою. Він опитував часто своїм особливим методом, ставлячи питання: “Подумай, придумай, як може бути”... І саме цим заохочував нас мислити творчо, шукати власні підходи, не боятися помилятися. Якщо хтось розгублювався, професор завжди підтримував, підказував, ніколи не критикував.

Презентація про вченого, яку ми переглянули уже після його смерті, глибше ознайомила нас із життєвим шляхом науковця, ми дізналися багато нового, зрозуміли, що з дитинства Василь Васильович усім цікавився, мав різні захоплення, пробував писати художні твори, мріяв стати журналістом. А вже під час навчання, тоді ще в Івано-Франківському педагогічному інституті імені Василя Стефаника, Василь Васильович остаточно зрозумів, що філологія – його покликання. Найбільше він цікавився дериватологією, саме цій науці присвятив значну частину свого життя. Ще один важливий доробок ученого – це двотомний словник “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” та Додаток до нього “Онімна лексика”. Ці праці є неоцінним внеском професора у розвиток українського мовознавства.

11 квітня 2025 року не стало Василя Васильовича... Але пам’ять про нього залишиться назавжди – у серцях студентів, у книгах, у тих словах, якими він навчав нас думати, відчувати, любити мову.

Для мене він назавжди залишиться взірцем справжнього Вчителя – вимогливого, але доброго, мудрого й натхненного, який умів прищепити любов до філології.

Вероніка Парасина

Шлях пам’яти

Кожна людина на нашому шляху – це не випадковість. На моєму студентському шляху, такому невпевненому, у дві тисячі двадцять другому році, коли я вступила тоді ще до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, зустрівся доктор

філологічних наук, професор Грещук Василь Васильович. Ні, не так. Не просто зустрівся, а прочинив величні двері до філологічного світу, з яких долинуло світло Слова, огрому Знань та внутрішньої душевної залюбленості у те, до чого сродно покликаний. Лекційна пара Василя Васильовича зі “Вступу до мовознавства” була чи не найпершою, яку я слухала у стінах альма-матер, а, наскільки пригадую, то все-таки першою... Теплою вересневого шістнадцятого дня... З теплотою у серці після цієї пари пішла і я. Пам’ятаю, як натхненна заслухалим, сказала тоді одногрупниці: “Це був мій правильний вибір, я щаслива серед свого...”.

Пізніше, вже аж на третьому курсі, коли моє філологічне підґрунтя зміцніло, зробила ще один правильний вибір: познайомитися з Великим Учителем ближче – на вибірковій дисципліні “Когнітивні аспекти словотвору”. Так, окрім важливих лінгвістичних питань, мені вдалося ще й пізнати Василя Васильовича як Викладача та Людину більше. У тому пізнанні завжди приємно дивувала легкість, мудрість і виваженість. Завжди додавала настрою влучна, добре “присмачена” гарною сентенцією, гумористичність: *“Коня можна привести до води, а напитися – то вже справа самого коня”*, – улюблений дотеп Василя Васильовича, який чули неодноразово та щоразу сприймали з усмішкою. У тому пізнанні завжди було розуміння, що така Людина на твоєму шляху – ніколи неспроста, вона назавжди залишається з тобою у тому, чого навчила, посіяла...

На тім посіянім – спогад, на тому шляху – пам’ять... Від сіяча почасти залежить, який урожай... Василь Васильович був добрим сіячем... І мій спогад – Світлий... Моя пам’ять – Вдячна...

Анастасія Белова

Його слова не мають минулого часу

Я досі не можу повірити, що його більше немає... Василь Васильович Грещук пішов так раптово, тоді, коли ми на третьому курсі

були на практиці у школі. А зараз я вже на четвертому, сиджу в аудиторії, де колись чула його мудрий голос, і все здається порожнім... Мені було десь вісімнадцять, коли я вперше його побачила... То був перший курс на спеціальності української філології в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Лекції були зі “Вступу до мовознавства”. Я сиділа за першою партою, бо хотіла бути ближче, щоб не пропустити жодного слова. Василь Васильович уже був у поважному віці, але з такою теплою усмішкою, що одразу розслабляла всю аудиторію, а його очі виблискували, коли він починав говорити про мову, ніби то не просто слова, а жива істота. Я пам’ятаю, як він, не поспішаючи, з текою під пахвою заходив у лекційний зал і починав розмову не із сухої теорії, а з якоїсь історії, наприклад про те, як діалекти заховують у собі ключі до всієї української душі. Його голос був спокійним, не дуже гучним, але переконливим, таким, що ти забував про все і просто слухав. Я тоді ще була не зовсім сміливою, боялася навіть питання поставити. “Не соромтеся”, – з посмішкою звертався професор Василь Грещук. На третьому курсі ми вже були більш дорослими. Він розповідав, як слова народжуються в голові, як метафори ховаються в мозку. На практичних заняттях професор завжди уважно слухав нас, ніколи не перебивав, але, водночас, ставив справедливі оцінки.

А через деякий час прийшла сумна звістка... Університет замовк, факультет ніби застиг. Я сиділа у школі, гортала стрічку у соцмережі і не могла повірити. Він здавався мені вічним, таким, що завжди буде тут, зі своєю текою і усмішкою...

Шкода, бо не встигла подякувати йому за те, що він робив мову живою, не просто предметом, а частиною серця. І от тепер, на четвертому курсі, згадуючи знання, які Василь Васильович дав мені, я кажу: “Дякую за любов до слова! Спочивайте з миром, Професоре! Пам’ять про вас ніколи не зникне”.

Щирі спогади про Василя Васильовича

Коли я думаю про свої університетські роки, серед найяскравіших спогадів виринає постать Василя Васильовича Грещука. Пригадую, як я вступила до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. То був 2022 рік – непростий час. Тоді Василь Васильович читав лекції зі “Вступу до мовознавства”, уводив нас, студентів-першокурсників, у дивовижний світ лінгвістики. Здавалося, що його лекції були не просто викладом матеріалу, а інтелектуальними мандрівками. Він завжди виділявся своєю манерою викладання – ґрунтовною, ілюстративною й водночас цікавою. Тоді ми, студенти-першачки, помітили, що він любить повторювати: *“Коня можна привести до води, але напитися води – це вже справа самого коня”*. Це прислів’я стало візитівкою нашого любого професора, й досі ця фраза звучить його голосом у моїй голові.

Пізніше, уже на третьому курсі, наша група вибрала дисципліну “Когнітивні аспекти словотвору”, яку вів Василь Васильович. То був надчудовий курс, на якому завжди відбувалася інтелектуальна розмова в колі одностудентів, друзів.

Урізалось в пам’ять, як Василь Васильович заходив у аудиторію в чорному пальті й на порозі казав: “Студенти, я знову забув свій *нотес*”, – і посміхався. Поважно доходив до крісла в 314 аудиторії, обережно знімав своє пальто, під яким завжди неодмінно був бездоганний костюм, і брав список групи до рук...

Із особливим трепетом професор ставився до своєї дружини Валентини Василівни. Пригадую, як одного разу вони мінялись аудиторіями, Валентина Василівна завжди віддавала кращу аудиторію своєму чоловікові, аби він почував себе комфортно... Запамяталося...

Таким щирим, усміхненим Василь Васильович залишився в моїх спогадах – інтелектуалом із гумором, науковцем, що любив свій *нотес*, а також закарбувався його цікавий ілюстративний приклад *“стіл”*, що пішов від *“стлаті”*...

Викладацька мудрість

Василя Васильовича я знала ще з першого курсу, оскільки він вів на нашому потоці “Вступ до мовознавства”. Пам’ятаю, що він здавався мені дуже поважним та солідним. Лекції проходили змістовно. Наводячи багато прикладів та детально пояснюючи незрозумілі нам речі, Василь Васильович допомагав таким чином краще вникнути в дисципліну. Буває, що люди часто вживають якісь своєрідні фрази, що потім закарбовуються в пам’яті та асоціюються виключно з ними. Улюблена фраза професора, яку, я думаю, пам’ятає більшість із нас – це: *“Коня можна привести до води, але напиться води – це вже справа самого коня”*. Василь Васильович частенько говорив це на лекціях, тому ця теза закарбувалася, як своєрідна згадка про нього.

На третьому курсі наша група вибрала дисципліну “Когнітивні аспекти словотвору”, яку викладав Василь Васильович. Якщо з попереднього курсу він вів лише лекції, то з цього також і практичні заняття. Загалом, предмет був дуже цікавим, професор поетапно та доступно подавав матеріал. Пам’ятаю, як на одному із практичних занять, коли він запросив мене до відповіді на питання за темою, яку розглядали, раптом поцікавився, чому мене назвали саме Аліною. Я розповіла історію, яку чула від мами, а ще на іншому занятті після того, як я відповіла, професор привселюдно похвалив мене, сказавши, що я досконало володію матеріалом та щоб інші брали з мене приклад. У цей день зранку я була в поганому настрої, а після похвали Вчителя самопочуття моє значно покращилося.

Спочивайте з Богом, Василю Васильовичу. Вічна Вам пам’ять...

Незабутнє першовраження

Я пам'ятаю, наче це було сьогодні, той вересневий день, коли я вперше ступила на поріг тоді ще Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Серце сповнювали хвилювання, ніяковість і навіть легкий страх. Мінлива погода, то сонячна, то дощова, ніби віддзеркалювала мої почуття, а кожен крок наближав мене до нової життєвої сторінки.

Моя студентська стежина на факультеті філології розпочалася з лекцій професора Василя Васильовича Ґрещука. Дисципліна “Вступ до мовознавства” стала для нас, першокурсників, фундаментом, першим кроком у професійному становленні. Провести “філологічне хрещення” з незабутнім впливом на студентів – завдання непросте, але Василь Васильович справлявся з ним блискуче. Слухати його лекції було справжньою насолодою. Початкові тривоги новоспеченого студентства щодо довгих пар швидко розчинялися в цікавості, яку пробуджували розповіді Василя Васильовича.

Професор Василь Ґрещук навчив нас головного – любити рідне слово та процес його вивчення й дослідження. Від Василя Васильовича завжди віяло щирою пристрасною до своєї справи, впевненістю у важливості обраного шляху. Ця любов надихала нас найбільше, вселяла віру в те, що сковородинівська філософія “сродної праці” має сенс, і що доля привела нас на факультет філології зовсім не випадково.

Сьогодні, згадуючи ті лекції, я відчуваю глибоку вдячність Василеві Васильовичу за його мудрість, натхнення та любов до рідної мови, які він передав нам. Його внесок у наше становлення як фахівців і особистостей залишиться в наших серцях назавжди. Вічна пам'ять і шана великому вчителю, професору Василеві Ґрещукові!

Пам'яті Вчителя

Мій шлях як філолога почався в 311-й аудиторії філологічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Тоді я, першокурсниця, прийшла на першу лекцію у своєму житті зі “Вступу до мовознавства”. І першим, хто відкрив нам двері у студентське життя та світ великої лінгвістики, став Василь Васильович Грещук.

Того дня він видався нам втіленням самої науки: мудрим, глибоким і, водночас, доволі суворим. Його поважність і авторитет викликали пошану, змішану з легким острахом. Таким було наше перше враження, яке трималося, допоки ми не пізнали його ближче.

Справжнє знайомство відбулося на третьому курсі. Коли постало питання про вибіркові дисципліни, вся наша група, без жодних вагань, обрала “Когнітивні аспекти словотвору”. І ми не помилилися.

Якщо на “Вступі до мовознавства” професор вів лише лекції, то тут він розкрився для нас і на практичних заняттях. Це були унікальні пари, не схожі ні на що інше. Василь Васильович володів рідкісним даром – умів відкривати мову заново, показувати її з такого ракурсу, з якого ми ніколи раніше на неї не дивилися. Він міг зацікавити, запалити іскру допитливості.

За суворістю ми побачили іншу людину: добру, уважну, яка щиро вболівала за нас. На його заняттях ніколи не було нудно – ми не знали, кого він запитає сьогодні: викличе за бажанням, чи обере когось сам. Він пропонував і визначав цікаві завдання, щиро хвалив нас за успіхи й ніколи не скупився на чесну, часом вимогливу, але завжди справедливую думку. Професор умів надихати на більше.

Ще один епізод закарбувався в моїй пам'яті. Це сталося на другому курсі, після діалектологічної практики, якою він керував у нашій групі. Коли всі звіти були здані й оцінені, я як староста прийшла до нього в кабінет зі стосом залікових книжок усієї групи, щоб він поставив підписи. Ми перекинулися кількома словами про практику.

Тоді ще ні він, ні я не знали, що наступного року ми всією групою прийдемо саме до нього на вибірковий курс. Підписавши останню заліковку, він подивився на мене з усмішкою й сказав на прощання: “Ну, побачимось уже, мабуть, на магістратурі”.

На жаль, на магістратурі ми не побачимось... Але той курс, ті семінари й та віра, яку він у нас вкладав, залишаться з нами назавжди. Світла пам'ять, Василю Васильовичу.

Вікторія Брода

Перший голос університету

Коли згадую свої початкові студентські роки, першим, хто виринає в пам'яті, є Василь Васильович Грещук – викладач, який став для мене не лише наставником у навчанні, а й прикладом справжньої інтелігентності, доброти й відданості своїй справі. Його ім'я для багатьох студентів стало символом мудрості, людяності та глибокої любові до рідного слова.

Ще з перших занять мене вразило, як Василь Васильович умів говорити – спокійно, зважено, але так, що кожне слово мало вагу. Його лекції ніколи не були формальністю: у них відчувалася душа. Він умів поєднати наукову точність із теплом і щирістю, завдяки чому навіть найскладніші теми ставали доступними й цікавими. В аудиторії постійно хотілося слухати, запам'ятовуючи, записувати кожну думку професора, бо всі вони несли глибокий сенс.

Василь Васильович мав унікальний таланти – бачити в кожному студентові особистість. Він ніколи не принижував, не ставив себе “вище”, а навпаки – допомагав розкритися, вірив у нас, навіть коли ми самі сумнівалися. Його спокій і витримка навчали нас терпіння, а його любов до мови – справжнього відчуття слова, такого особливого, що “мова” для нас ставала не просто предметом вивчення, а живою душею українського народу.

Мене завжди захоплювала його скромність. За зовнішньою простотою ховалася велика внутрішня сила, глибокі знання й неймовірна працелюбність. Професор ніколи не хизувався своїми досягненнями, хоча мав би на це повне право. Його авторитет тримався не на строгості, а на повазі, яку він викликав своїм прикладом, добрим словом і справедливим ставленням.

Були моменти, коли здавалося, що навчання надто складне, що темп занять надто високий, але варто було почути його тихий, упевнений голос – і відразу ставало легше. Василь Васильович умів заспокоїти одним лише поглядом, і водночас – надихнути. Його слова залишаються в пам'яті надовго, бо в них відчувалася щирість і справжня любов до своєї професії.

Для мене Василь Васильович – це приклад того, яким повинен бути викладач: не лише фахівцем у своїй галузі, а людиною великої душі. Він не просто передавав знання – він виховував у нас повагу до слова, до культури, до власного коріння. Його постава, манера говорити, навіть те, як він розгортав книжку, – усе в ньому було сповнене гідності й внутрішнього спокою.

Тепер, коли я вже на четвертому курсі, я з особливою вдячністю усвідомлюю, як багато дав мені цей викладач. Його лекції і практичні заняття залишилися зі мною не лише у вигляді знань, а як життєві орієнтири. Я часто ловлю себе на думці, що, читаючи чи пишучи, мимоволі згадую його пояснення, інтонації, приклади... І щоразу відчуваю ту ж повагу, шану і теплоту.

Я щиро вдячна Василеві Васильовичу Грещуку за людяність, терпіння, гумор, за той спокій і натхнення, які він вкладав у кожне заняття. Ця Людина з великої букви залишається для мене прикладом справжнього педагога – не лише викладача, а наставника, який формував світогляд нашого, вже на цей час, дорослого життя.

Світлий спомин про професора

Я не мала щастя навчатися безпосередньо у професора Василя Васильовича Ґрещука. Ми з ним не були особисто знайомі, однак кожна наша коротка зустріч у коридорах університету залишала по собі теплоту й повагу. Він завжди привітно усміхався у відповідь на моє “Добрий день”, і ця усмішка мала у собі щось дуже щире й людяне – те, що запам’ятовується назавжди.

Я знаю, що Василь Васильович мав би викладати в нас на першому курсі бакалаврату, але на той час у професора була творча відпустка, він завершував роботу над словником “Ґуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”. Ми чекали на знайомство з ним, адже про цього викладача говорили з великою повагою: і студенти старших курсів, і викладачі. Часто можна було почути, що він був одним із тих педагогів, які вміли навчати не лише граматики чи правил, а передусім – любові до рідного слова та розуміння його глибини.

Хоч я і не мала змоги сісти за парту на його заняттях, але завжди відчувала його присутність в університетському житті. Для багатьох студентів він став Учителем із великої літери – тим, хто надихав, підтримував і допомагав зростати. Його науковий шлях, відданість рідній мові та праця на благо університету й української науки закарбувалися у пам’яті багатьох поколінь.

Можливо, моє знайомство з ним було коротким і тихим, лише кілька усмішок і привітань, але навіть цього достатньо, щоб зрозуміти: переді мною була надзвичайно добра, інтелігентна й світла людина.

Професор Василь Васильович залишив по собі слід у серцях тих, кому пощастило його знати. А ми, молодші студенти, які не встигли почути його лекцій, пам’ятаємо про нього через любов і шану, що живе в університетських стінах і в людях, яких він вчив та надихав, через його наукові праці.

Світла і вічна пам'ять Людині, яка жила в любові до слова і передавала цю любов іншим.

Лілія Іванців

Світло постаті

Пам'ять про професора Василя Васильовича Грещука – це пам'ять про людину незвичайної глибини, інтелігентності та посвяти. Його життєвий шлях, який розпочався 2 червня 1949 року в селі Старі Кривотули, став дороговказом для багатьох поколінь мовознавців, учителів і студентів, для тих, хто мав щастя вчитися у нього або працювати поруч.

Ще зі шкільних років він вирізнявся невтомною працьовитістю й прагненням до знань. Після навчання у Старокривотульській восьмирічній та Отинійській середній школах Василь Васильович вступив до Івано-Франківського педінституту, який закінчив із відзнакою. Але справжнє покликання, наукове, проявилось ще тоді, коли молодий учитель працював у школах Рівненщини й Прикарпаття. Саме там народилися перші наукові зацікавлення, перші статті, перші думки, які згодом переросли у великі наукові ідеї, у потужні праці вченого.

Шлях Василя Грещука у науку пройшов через аспірантуру Львівського національного університету імені Івана Франка. Під керівництвом професора Івана Ковалика Василь Васильович сформувався як дослідник словотвору. Захист кандидатської (1979) та докторської (1993) дисертацій став лише початком тієї масштабної роботи, яку професор Василь Грещук здійснив у ділянці української дериватології.

Василь Васильович став фундатором основоцентричного підходу в українському словотворі, підготувавши цілу наукову школу, яка й сьогодні формує напрямки досліджень.

Протягом десятиліть його ім'я було нерозривно пов'язане з Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника. Він пройшов шлях від асистента до професора й завідувача кафедри української мови, очолюючи її понад тридцять років. Його уроки завжди були більше, ніж лекції – це були зустрічі з Людиною, яка вміла передати студентам любов до української мови й до наукової роботи.

Науковий спадок ученого величезний – понад триста праць, численні монографії, словники, студії, рецензії. Особливо вагомою стала двотомна лексикографічна праця “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” та Додаток “Онімна лексика” до неї, а також наукові дослідження з історії мовознавства, діалектології, словотвору. Він був редактором і рецензентом десятків видань, ініціатором створення Інституту українознавства та Прикарпатського дериватологічного центру імені Івана Ковалика, багаторічним редактором журналу “Українознавчі студії”.

Але найбільшою його гордістю були студенти. Він виховав цілу плеяду фахівців: докторів і кандидатів наук, викладачів, учителів, мовознавців, які й сьогодні продовжують його справу. Василь Васильович мав рідкісний дар: бачити талант і підтримувати людину тоді, коли вона сама ще не впевнена у своїх силах.

Пам'ятаємо його не лише як ученого, а й як Людину великої доброти, стриманої мудрості й внутрішньої шляхетності. Він умів вислухати, порадити, знайти точне слово. Його авторитет ніколи не ґрунтувався лише на посадах, які він обіймав, а на знаннях, досвіді й природній повазі, яку він викликав у всіх, хто його знав. Його нагороди й подяки, численні грамоти, медалі, звання Заслуженого діяча науки і техніки України – лише зовнішні знаки того визнання, яке він мав у науковій спільноті. Але найвищою нагородою Василя Васильовича була вдячність студентів і шана колег.

Шлях професора Грещука – це шлях служіння українській мові, українській науці та Україні. Його праця продовжує жити у книгах, у дослідженнях, у тих, кого він навчав і кому допомагав, а його світлий образ назавжди залишиться в серцях тих, хто мав честь знати його особисто.

Світла пам'ять Василеві Васильовичу Ґрещуку – Учителеві, Ученому, Людині, чия праця стала частиною історії українського мовознавства.

Надія Левицька

Життя, присвячене служінню українському слову

На жаль, мені не випала честь бути знайомою з Професором Василем Васильовичем Ґрещуком особисто, і я не була його студенткою. Проте масштаби його постаті та наукового внеску настільки значні, що обов'язок зберегти пам'ять про вченого лежить на всій університетській родині. Спогади, наведені у цьому тексті, створені на основі глибоких і зворушливих публікацій, зокрема, книги його дружини Валентини Василівни Ґрещук “Професор Василь Ґрещук: у любові до слова”, особистих прощань та згадок його багаторічних друзів і колег (Степана Хороба, Романа Піхманця та інших), а також академічних статей, опублікованих у дні скорботи. Ці свідчення дозволяють створити цілісний портрет Ученого, Наставника і Людини.

11 квітня 2025 року на 76-му році життя, незадовго перед світлим Великоднім празником, відійшов у засвіти Василь Васильович Ґрещук – видатний український мовознавець, доктор філологічних наук, професор, багатолітній завідувач кафедри української мови та Почесний професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Ця втрата стала невимовним болем для всієї академічної спільноти. Його постать, як підкреслюють колеги, була унікальною: “Василь Васильович – справжній цілісний філолог. Він не тільки мовний математик, але й літературний лірик”.

Життя Професора Василя Ґрещука стало взірцем безкомпромісної відданості науці. У 1970 році він із відзнакою завершує навчання у рідному, тоді Івано-Франківському педінституті, і присвячує йому всі свої наступні роки життя, понад п'ять десятиліть... Його науковий

шлях розпочався з аспірантури Львівського національного університету імені Івана Франка під керівництвом незабутнього професора Івана Івановича Ковалика, який зосередив зусилля Василя Ґрещука на проблемах словотвору. Василь Васильович ні на мить не забував настанови свого великого вчителя і свято дотримувався їх упродовж усього життя.

Професор Василь Ґрещук був ученим із неймовірно широким дослідницьким діапазоном. Його внесок у науку великий: це понад триста публікацій та більше трьох десятків монографій (одноосібних та у співавторстві). Василь Васильович був провідним фахівцем у вивченні взаємодії діалектного слова та тексту, його дослідження охоплювали теоретичні проблеми словотвору та лінгвостилістики. Як зазначають друзі, ерудиція професора не обмежувалася лише мовознавством; він був глибоким знавцем літератури і мистецтва, мав багато друзів серед літераторів, це зокрема: професори Тарас Салига, Богдан Мельничук, Іван Денисюк та Роман Гром'як.

Особливе місце в його діяльності посідала й організаційна робота. Василь Васильович очолив Інститут українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, розуміючи, що класичний університет не може бути повноцінним без потужного гуманітарного наукового складника. Професор Роман Піхманець згадує, що Василь Васильович, для якого мовознавство було “понад усе”, завжди вмів ставити “загальний” інтерес понад власні наукові бажання та спрямовував свої зусилля на розвиток міждисциплінарних досліджень. Завдяки його авторитетові в науковому світі був започаткований та успішно розвивався журнал “Українознавчі студії”.

Найвагомішим здобутком професора було виховання наступних поколінь. Він був Учителем учителів, під його керівництвом захищено двадцять сім кандидатських, дві докторські дисертації та одна дисертація на здобуття доктора філософії. Колеги засвідчують, що практично немає науковців у ділянці філології, до становлення яких не був би причетний професор Василь Ґрещук. Його цінували за академічну чесність, мудрість та людяність. Як згадує його

найближчий друг Степан Хороб, він був веселим і життєрадісним, умів цінувати кожен мить, а сімейні події, як-от народження сина Богдана та онука Нестора, були для нього джерелом невимовної радості.

Професор Василь Васильович Грещук був відзначений як Заслужений діяч науки і техніки України та лавреат премії імені Василя Стефаника. Його життя, як і його наукова спадщина, що добре зафіксовані у книзі його дружини Валентини Василівни “Професор Василь Грещук: у любові до слова”, є прикладом невтомного служіння Україні та науці.

Світла пам’ять про Професора Василя Васильовича Грещука – видатного Вченого і Наставника – назавжди залишиться у серцях студентів, колег та усієї академічної спільноти. Він вічно житиме у Слові.

Софія Москаль

Слово поза часом

Є люди, про яких ми дізнаємося пізніше, ніж хотіли б. Так сталося у моєму випадку із професором Василем Васильовичем Грещуком. Формально ми не були його студентами, ніколи не слухали, на жаль, його лекцій. Не мали змоги бути в аудиторії, коли він заходить у двері, а ми перегортаємо конспекти... Але в університеті є інша форма близькості – той невидимий простір, де людина живе у думках, у чийхось теплих згадках, у випадкових коротких розмовах, у тому, як про неї говорять ті, хто були поруч із нею довше.

Про Василя Васильовича я почула раніше, ніж його побачила. У гуртожитських кімнатах, де хтось завжди щось сушить, куховарить чи готується до сесії, старшокурсниці говорили про нього з особливою пошаною: “Добрый викладач. Розумний. Цікавий. Якби він вів у вас “Вступ до мовознавства”, тобі б сподобалося”. Тут не про захоплення чи перебільшення, тут йдеться насамперед про пам’ять, спогади, про те, як відгукуються про викладача, не тільки, як про такого, що

сумлінно виконує свої обов'язки, а й, особливо, як про добру та чуйну людину. Ці відчуття не сплутаєш ні з чим.

Потім був короткий епізод у коридорі, який із часом набув важливого значення, не зовсім відчутного в той момент. Наша група студентів сперечалася про щось голосно, хаотично, так, як сперечаються тільки на перервах: із азартом, без структури, але щиро, з ентузіазмом щось доводили один одному. Василь Васильович підійшов до нас і поцікавився, який ми курс, про що дискутуємо, з усмішкою уточнив, чи не вчив нас, бо облич не пригадує. Ми відповіли, що ні.

І тоді ці кілька хвилин перерви перетворилися на невелику лекцію: точну, змістовну, структуровану так природно, ніби він просто продовжив думку, яку ми не змогли сформулювати самі. Уміння говорити мало, але суттєво – це та риса, яку важко імітувати. Зазвичай так говорять люди, що справді знають предмет, вміють добре пояснювати, не напружено, а спокійно, органічно.

Мені шкода, що наше знайомство з професором залишилося у цих коротких штрихах. Але, мабуть, навіть із них помітно, яким викладачем був Василь Васильович. Згодом ми дізналися більше: уже завдяки Валентині Василівні та викладачам, які відкрили для нас інший масштаб його присутності. Це вагомий науковий доробок, серед якого багато спільних праць із дружиною Валентиною Василівною, зокрема двотомний словник “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” та Додаток “Онімна лексика” до нього. Цілком очевидним є те, що вчений залишив нам велику наукову спадщину, яка точно не зникне з часом, бо діалекти досліджують ті, хто має велику жагу до слова, до тонких деталей мовних аспектів. Василь Васильович був саме таким, надзвичайно залюбленим у живе слово.

Але, мабуть, найбільше про нього каже та, яка була поруч упродовж довгих років, дружина Валентина Василівна... Вона дуже наполегливо, із великим бажанням, вдячністю та любов'ю працює над збереженням і поширенням наукового доробку свого чоловіка. Ми мало знали професора, але завдяки Валентині Василівні дізналися

дуже багато цікавого про вченого. І, мабуть, саме в цьому є найбільша цінність пам'яті: вона живе до тих пір, поки є людина, яка не дає можливості їй зникнути.

Я не була студенткою професора, але університет – це та спільнота, у якій навіть короткі дотики біографій залишають слід. Ті кілька зустрічей, відгуки старшокурсників, сторінки із статей, – усе це складається у цілісний образ людини, яка була важливою для інших, і яка залишила по собі щось більше, ніж прізвище у списку викладачів.

Мені хотілося сказати про Василя Васильовича своє слово. Інколи саме з уривків складається справжня пам'ять. Людина може бути присутньою у твоєму університетському житті навіть тоді, коли формально ви не мали жодної спільної пари... Якщо навіть такі короткі спогади здатні викликати повагу й теплоту, то яким же був Василь Васильович для тих, хто знав його по-справжньому?

Всеволод Сокорчук

Втрата...

Минуло вже більше року з тих пір, як завершив свій шлях відомий мовознавець, доктор філологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Почесний професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Василь Васильович Грещук...

На жаль, на 1 курсі Василь Васильович не вів у мене жодної дисципліни, проте, від початку навчання у стінах рідного факультету, я був знайомий із, по-справжньому відповідальною та геніальною людиною, завідувачем кафедри української мови професором Василем Грещуком.

Старші курси ділилися зі мною враженнями, як проходили іспити у професора. Я не чув жодного негативного відгуку, а навпаки – велике захоплення високим рівнем гармонійного поєднання справедливості та розуміння. На парах усі уважно та з цікавістю слухали лекції та

відвідували практичні заняття. Я, як активний діяч факультету, часто бував на конференціях, зустрічах, нарадах тощо... І кожного разу бачив шановного викладача, якого всі чекали, людину, без участі якої не вирішувалися справді важливі питання.

Крокуючи коридорами рідної альма-матер, я часто помічав Василя Васильовича поруч із Валентиною Василівною. Ви, Валентино Василівно, поряд з професором, ніби розквітали. Бувало, зайду в Інститут українознавства, побачу там вас і поки чекаю, спостерігаю за вашою згуртованою роботою. Цей дует працював дуже локанічно і нерозривно...

Я пам'ятаю той день, квітневий понеділок... У деканаті повідомили, що потрібна допомога хлопців, одразу відгукнувся, коли дізнався кому буду допомагати. Чесно кажучи, не хочу називати це поміччю, краще назвав би це обов'язком. У той день ми вирушили до квартири Василя Васильовича, я побачив схвильовану Валентину Василівну і хотів якось зарадити, допомогти, проте не знав як... В одній руці торбинка, іншою підтримую професора. Василь Васильович тримався за мою руку міцно, я був упевнений, що все налагодиться, зараз ми поїдемо в лікарню, думаю, точно стане легше. Кожен крок, коли ми йшли по сходах униз, відчувався нелегким, проте сила волі професора була дуже велика. Коли ми сідали в автомобіль, до нас причепилася якась не зовсім адекватна жінка, жалілася на те, що ми, нібито, не давали можливість їй проїхати... Правду кажучи, у мене виникло бажання сказати їй кілька "теплих" слів і показати координати руху, проте не міг собі цього дозволити у такій ситуації... Їхали, дорогою бесідували, у розмові брав участь і Василь Васильович. То була зовсім не вимушена, а навпаки, дуже приємна, комфортна розмова. Пам'ятаю, як шукали в'їзд до лікарні, як допомагав вийти з машини професорові та супроводжував його разом із Тадеєм, ще одним студентом, до лікаря. Валентина Василівна тоді вирішувала питання з палатою, а ми говорили з Василем Васильовичем. Він розпитував нас, на якому ми курсі вчимося, шкодував, що не читав у нас ніякого предмета, адже ми, як зазначив професор, – хороші хлопці. Коли прибули в палату, я поправив подушку та одягнув постільну

білизну на ліжку. У палаті Валентина Василівна, Василь Васильович, я і Тадей... Усі, з надією в очах, вірили і дуже сподівалися, що Василь Васильович обов'язково видужає і повернеться здоровий. Потиснули руку, і ми з Тадеєм пішли... І тільки професор, мабуть, знав, що не все так добре, як би хотілося... Згадую цей день із тягарем у душі, мені сумно, бо я не розумію, чому хороші люди так швидко залишають цей світ...

Ми всі за Вами сумуємо.. Ця втрата торкнулася кожного. Мені шкода, що трапилося саме так, що сталося це так швидко... Я впевнений, що у Вас там все добре... Ви завжди з нами, у наших серцях, даєте настанови та лагідно вказуєте правильний шлях...

Надія Тернінчук

Відлуння життя в слові

У тиші карпатських гір, серед студентських голосів і шелесту книжкових сторінок, Василь Васильович умів чути головне – ритм живої мови. Його наукова робота у Прикарпатському, а тепер Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника була не просто працею викладача, а формою служіння. Він вірив, що мова – це спосіб пізнати світ і, водночас, спосіб його зберегти.

Я не мала нагоди особисто бути знайомою з Василем Васильовичем, але 2 червня 2025 року, коли йому мало б виповнитися 76 років, побувала на вшануванні пам'яті науковця в читальній залі імені Богдана Гаврилишина Наукової бібліотеки Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Захід мав промовисту назву: “Слово, що живе в книгах”.

Того дня в залі панувала особлива атмосфера – спокійна, вдумлива, наповнена щирістю й любов'ю. Слово “пам'ять” звучало не як сум, а як продовження життя, яке триває у вдячних серцях. Було презентовано книгу “Професор Василь Ґрещук: у любові до слова”, підготовлену дружиною Валентиною Василівною, та її поетичну

збірку “Я тобою дихаю й живу”, сповнену ніжності й глибокої духовної єдності з людиною, яка стала сенсом її життя.

Василя Васильовича згадували колеги, учні, друзі, науковці з різних куточків України. У їхніх словах оживав образ Учителя – мудрого, спокійного, вимогливого до істини й водночас надзвичайно людяного. Його наукова скромність поєднувалася з внутрішньою силою й непоказною добротою. Для багатьох професор був не лише наставником, а й моральним орієнтиром – тим, хто вмів слухати, підтримувати, навчати не лише мови, а й гідності. Коли в залі залунав саксофон, улюблений інструмент Василя Васильовича, здавалося, що час на мить зупинився. М’який звук наповнив простір ностальгією та вдячністю. Це була мить тиші, у якій усі відчули присутність видатного науковця.

Після цього дня я зрозуміла: навіть не знаючи особисто Василя Васильовича, можна відчутися людиною через її слово, через тих, хто продовжує його справу. Мовознавець залишив по собі не лише наукову спадщину, а й спосіб мислення, культуру мовлення, зразок внутрішньої шляхетності. Його життя – це доказ того, що любов до слова є водночас любов’ю до людини, а слово, якому він служив, справді живе: у книгах, у пам’яті, у серцях.

Валерія Тужилак

Василь Грещук: мудрість, що надихає покоління

Грещук Василь Васильович – людина, яка залишила помітний слід не лише у професійному житті, а й у серцях безлічі студентів, викладачів, науковців. Його ім’я асоціюється з мудрістю, доброзичливістю та безмежною відданістю своїй справі. Навіть ті, хто, на жаль, не мав нагоди слухати його лекції, зокрема наша група, чули про нього як про вченого, педагога та людину з великим серцем, для якої українська мова і культура були справою життя.

Про Василя Васильовича згадують із глибокою повагою колеги, випускники та студенти різних поколінь. Його педагогічний талант поєднував вимогливість і людяність, наукову точність і душевну теплоту. Він не просто навчав, він допомагав зрозуміти сенс знань, їхню цінність і місце у світі.

Наукова діяльність професора заслуговує окремої пошани. Серед численних праць Грещука Василя Васильовича особливо відзначають словник “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” та Додаток “Онімна лексика” до нього, створений у співавторстві з Грещук Валентиною Василівною. У всіх його працях відчувається глибоке розуміння мови, культури та духовності українського народу, а головне – любов до слова та прагнення поділитися його красою з іншими.

Василь Васильович залишив по собі слід, який відчувається далеко за межами аудиторій і наукових праць. Він надихав людей любити українську мову, цінувати знання і ставати кращими просто через приклад власного життя. Його пам’ять живе в учнях, колегах і всіх, хто мав честь зустрітися з ним особисто.

Надія Шутка

Світла постать, що надихає крізь покоління

Є викладачі, про яких говорять із повагою навіть ті, хто ніколи не слухав їхніх лекцій в університетських аудиторіях. Василь Васильович Грещук належав саме до таких. Наша група, на жаль, не вчилася в нього, не слухала його лекцій, та його ім’я завжди звучало в стінах університету з особливим теплом і шаною.

Про Василя Васильовича багато розповідали викладачі, згадували з вдячністю колеги й студенти, яких він навчав. У кожній розповіді – повага, світла пам’ять, відчуття втрати. Ті, хто знав професора, розповідали, що Василь Васильович мав унікальний дар бачити в кожному студентові особистість, не просто оцінювати знання, а

торкатися душі. Його слово завжди було точним і м'яким водночас, а наукові думки – глибокими, як і його людяність.

Ми знали його не лише з розповідей, але й із рядків його численних наукових праць, завдяки чому ми розуміли: перед нами була людина великого духу. Василь Васильович належав до тих, хто творив не лише науку, а й середовище, атмосферу добра, поваги та любові до українського слова.

Іноді здається, що справжні педагоги не йдуть, не зникають назавжди. Вони залишаються у спогадах, у книжках, у людях, яких колись надихнули. Василь Васильович Грещук залишив по собі саме такий слід – помітний, глибокий і тривалий.

Вікторія Василів

Мудрий та авторитетний учений

Ім'я Василя Васильовича Грещука у Прикарпатті, і не тільки, вимовляють із тією особливою інтонацією шани, яка зазвичай належить людям, що стали моральними орієнтирами для цілої спільноти. У публічних прощальних словах найчастіше повторювалися означення “мудрий” і “авторитетний” – це не газетні формули, а стисла характеристика професора, котрий поєднав наукову вагу, педагогічний такт і людяність. Саме так його згадували в повідомленнях, у соцмережах після звістки про відхід 11 квітня 2025 року, підкреслюючи і науковий масштаб професора, і його значення для університетської родини.

Мудрість у Василя Васильовича Грещука була не з тих, що декларують. Вона проявлялася в умінні “підсвітити” слово – показати в словотворі логіку мови, її внутрішню економію та красу, аби студент бачив не набір правил, а живу систему. Таке розуміння народжується з довгого шляху: від асистента до завідувача кафедри української мови, багаторічного керівника Інституту українознавства, Почесного професора Прикарпатського національного університету імені Василя

Стефаника (2024 р.) Для університету він був більше, ніж той, хто обіймає високі посади, професор був своєрідним носієм традицій, тим, хто виховує школи молодих науковців.

Про авторитет часто судять за зовнішніми ознаками: посадами, званнями, переліком учнів. І тут у Василя Васильовича все беззаперечно: доктор філологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України; голова та член редколегій фахових журналів; підготував 2 докторів наук, 27 кандидатів наук і одного доктора філософії. Але за цими цифрами стоїть інше – вміння бути міцною опорою для школи, не обмежуючи її свобод, а розгортаючи потенціал молодших. Саме так працюють “авторитети-архітектори”, які не зводять на собі піраміду, а будують середовище.

Цей людський авторитет виразно відчувався і в публічних ушануваннях. Коли 2 червня 2025 року колеги та студенти зібралися в читальній залі Наукової бібліотеки Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, це був не протокольний захід, а зустріч спільноти, яка говорить однією мовою – мовою вдячності. Відбувалася презентація видання “Професор Василь Ірещук: у любові до слова. (Спогади, поезії, бібліографічний покажчик)”, укладеного його дружиною Валентиною Ірещук. Книжка стала матеріалізованою пам’яттю: у ній – голоси колег, учнів, рідних, поезії-присвяти, бібліографія, “карта” наукового життя. Такі збірки не пишуться на замовлення – вони народжуються там, де науковий і людський авторитет справді живуть у серцях.

Публічні некрологи 12 квітня 2025 року ще раз проявили просту істину: авторитет Василя Ірещука ніколи не був “суворою владою знання”, навпаки – він тримався на повазі до співрозмовника. Звідси й особливий тон університетських повідомлень: не лише біографічні факти, а вдячність за служіння українському слову, за школу, яку він залишив. Сама згадуваність – від університетських стрічок до місцевих видань – показала, наскільки глибоко його постать укорінена в культурний ландшафт краю.

Мені здається показовим, що пам’ять про професора продовжили не тільки в текстах і презентаціях, а й у міському просторі – через

ініціативи на кшталт анотаційної/меморіальної дошки. Публічний знак у місті – це коли наукова праця переходить межі аудиторії й стає частиною колективної топографії пам'яті. Таке “вписування” імені в простір – теж про авторитет, проте вже не лише академічний, а громадський.

Якщо звести це до формули, то мудрість Василя Ґрещука – це ясність бачення мови як цілісного організму і такт наставника; авторитетність – це довіра спільноти, вирощена десятиліттями праці та чесним служінням слову. Саме тому його пам'ятають не тільки за титулами, а за особистою присутністю, тією, що триває у спогадах учнів, у книжках і в самій культурі мовлення, яку він допоміг виховати.

Коли згадують Василя Васильовича Ґрещука, майже всі його колеги й учні повторюють одне речення: “Він усе життя присвятив служінню українському слову”. І це не просто метафора, справді, у центрі його наукового, педагогічного й людського світу стояло слово як жива енергія народу.

Ще з молодих років він бачив у мові не просто об'єкт вивчення, а систему, що формує свідомість. Його дослідження словотвору української мови, зокрема праця “Український відприкметниковий словотвір” (1995), відкрила новий рівень розуміння закономірностей розвитку мовної структури. Для студентів ці лекції були подорожжю в “анатомію” слова – професор Василь Ґрещук умів показати, як із маленького суфікса виростає ціла історія культури.

Особливо тепло його згадують студенти. Для багатьох перша зустріч із ним – це перший дотик до справжньої любові до рідного слова. У аудиторії він умів створити особливу атмосферу: уважність, повага до кожної думки, гумор і несподівані приклади з народної мови. Його лекції часто ставали своєрідними майстер-класами з людяності.

Поза університетом Василь Ґрещук також залишався людиною слова. Він консультував редакторів місцевих газет, сприяв школам у підготовці мовних олімпіад, читав публічні лекції, виступав на телебаченні та радіо. Його голос був упізнаваним – спокійний, теплий, переконливий.

Коли в університетській бібліотеці презентували книгу “Професор Василь Ґрещук: у любові до слова”, багато хто з присутніх називав її не просто виданням, а розмовою з Учителем. Це була спроба зібрати й зберегти те, що не вимірюється дипломами чи званнями – тепло, щирість і людяність професора, які відчували всі, хто його знав.

Ідея книги належала його дружині, Валентині Ґрещук – людині, яка багато років була поруч не лише в житті, а й у науці. Вона згадувала, що збірку створювали поступово, буквально з клаптиків пам’яті: “Я перечитувала старі листи, шукала фото, телефонувала колегам і студентам. Хотілося, щоб кожен, хто відкриє цю книгу, почув його голос”.

У книзі – десятки спогадів колег, друзів, студентів, уривки з листів, присвяти, вірші та бібліографічний покажчик. Вона має три частини:

1. Спогади – короткі оповіді про зустрічі, поїздки, спільні роки роботи. Тут зібрано голоси тих, хто називав професора “людиною великого серця й точного слова”.
2. Поезії – тексти, які писала його дружина, учні та колеги після звістки про смерть. У них – біль втрати й ніжність вдячності.
3. Бібліографічний покажчик – мовчазний доказ його неймовірної працелюбності: сотні наукових статей, монографій, підручників, рецензій.

На презентації говорили, що книга – це не лише збірка текстів, а спосіб продовжити його педагогічну місію. Молоді викладачі зізнавалися, що під час читання спогадів починали краще розуміти, яким має бути справжній університетський учитель: вимогливим, але добрим; строгим у деталях, але щедрим у підтримці.

Одна з колег написала у своїй частині: “Після його слів не залишалося тривоги. Залишалося бажання діяти. Він умів розмовляти так, що навіть зауваження звучало як похвала”. Ця фраза стала символом цілого покоління його учнів.

Коли колеги й учні згадують Василя Васильовича Ґрещука, то передусім говорять не про звання чи нагороди, а про його людяність. У кожному спогаді звучить майже однакова інтонація: “Він був

справжнім – щирим, уважним, спокійним і надзвичайно добрим”. Саме цю рису – цілісність серця – найчастіше повторюють ті, хто мав щастя з ним працювати.

У щоденній роботі професор Ґрещук умів бути одночасно вимогливим і теплим. Він не дозволяв студентам легковажити наукою, але й ніколи не принижував. Якщо хтось не розумів тему, він сідав поруч і пояснював так, ніби мав безмежний запас терпіння. Його кабінет на кафедрі української мови був особливим місцем, куди заходили не лише отримати консультації, а й просто поговорити.

Ті, хто хоча б раз був на лекції професора Василя Ґрещука, згадують це як подію, яку неможливо забути. Його заняття не були просто академічним викладом матеріалу, це були зустрічі зі словом, які мали силу змінювати людину.

Авдиторія завжди чекала на нього з особливим хвилюванням. Перед початком пар він входив спокійно, з тією м’якою усмішкою, яку пізнавали навіть першокурсники. Завжди мав у руках кілька аркушів, іноді – стареньку книжку, з якої міг процитувати уривок. Він ніколи не читав лекції “з пам’яті” чи “з підручника”, він розповідав історію, і робив це так, що кожне слово набувало кольору, запаху, життя.

Колеги й студенти згадують, що професор Василь Ґрещук умів створити особливу атмосферу, коли в аудиторії було абсолютно тихо, навіть дихали обережніше, щоб не пропустити жодної фрази. Його голос був рівним, теплим, але за ним стояла сила знання і переконаність у правді українського слова.

Його лекції часто виходили за межі теми. Він міг говорити про літературу, про культуру мовлення, про історію Галичини, про життя. Усе це органічно поєднувалося в одну розмову – про людську гідність і національну свідомість.

Однією з найпомітніших рис професора Василя Ґрещука було вміння бачити талант у зародку. Його учні й аспіранти часто кажуть, що саме завдяки йому повірили у власні сили, написали свої перші статті, захистили дисертації й залишилися у науці.

Життя, присвячене українському слову

Іноді трапляються люди, чия присутність залишає глибокий слід у серцях – не гучними словами, а тишею, сповненою змісту. Саме такою людиною був професор Василь Васильович Грещук – світлий, мудрий, завжди уважний до кожного студента. Його цікаві лекції ніколи не були просто теорією – вони перетворювали пари на живі діалоги про мову, культуру, людяність.

Я пам'ятаю, як Василь Васильович умів бачити в кожному більше, ніж той бачив у собі. Його слова підтримки надихали, а поради – залишалися в пам'яті назавжди. Коли професор говорив про українську мову, в аудиторії панувала тиша: усі слухали, як звучить справжня любов до слова.

На нещодавній зустрічі у Тисменицькій міській бібліотеці, присвяченій світлій пам'яті професора, ми згадували не лише його професіоналізм, а й людське тепло, яке він дарував. Цей день став не просто вшануванням, а щирим свідченням того, що добро і мудрість не зникають, вони продовжують жити у вдячних серцях учнів. Приклад педагогічної діяльності Василя Васильовича далі нагадує нам, що справжній викладач – це не лише людина, яка навчає, а той, хто словом уміє торкатися душі.

Для мене Василь Васильович Грещук був справжнім наставником, який навчив мене бачити в роботі не лише обов'язок, а й покликання. У кожному завданні, у кожній розмові з колегами чи студентами я часто згадую його спокійний голос, поради й ту доброту, яка не потребувала гучних слів.

Василь Васильович був відданим дослідником українського слова – глибоким, уважним до кожної лінгвістичної деталі, сповненим любові до культури і традицій. Наукові праці професора – це жива душа українського народу, яку потрібно берегти, плекати й передавати наступним поколінням.

Професор, який жив українським словом

Є люди, про яких неможливо говорити в минулому часі. Вони залишаються поруч – у слові, у спогадах, у добрих справах, у серцях тих, кого навчили бачити сенс у найпростішому. Саме таким був професор Василь Васильович Ґрещук.

Коли згадую Василя Васильовича, перед очима постає людина світла, мудрості та спокою – професор, який умів не просто навчати, а надихати. Він умів бачити в мові живу душу народу, відчував її красу й силу, а головне – передавав цю любов своїм студентам.

Його наукові праці – це не лише фундамент для сучасної дериватології, а й доказ того, що мову можна вивчати серцем. Але найбільший його спадок – це студенти, ті, кого він надихнув, кому відкрив двері у велику науку, кому передав любов до рідного слова. За своє життя підготував 27 кандидатів філологічних наук, 2 докторів філологічних наук та 1 доктора філософії.

Особисто для мене наукова спадщина професора мала особливе значення: опрацьовувала його статті, зокрема праці про діалекти, і активно використовувала їх під час написання власних наукових досліджень. Особливо цінним для мене був двотомний словник “Ґуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”.

Василь Васильович був прикладом справжнього педагога – мудрого, стриманого, уважного. Він не лише навчав, він ще й виховував, вірив у своїх студентів, у силу слова, у невмирущість української мови.

Світла пам’ять про нього житиме у слові, у науці, у серцях тих, хто продовжує його справу: берегти, вивчати й любити українську мову так, як любив її Ґрещук Василь Васильович.

Світло справжнього педагога

Мій спогад про Василя Васильовича Грещука – це історія не тільки про видатного мовознавця, а й про людину, яка була вчителем і наставником за покликанням.

Хоча Василь Васильович і не вів у мене пари, але його постать я завжди відчувала у стінах університету. Це був той рідкісний випадок, коли людина не мусить бути поруч, щоб її присутність надихала. Про нього завжди говорили з повагою, спокійно, щиро.

Професор Василь Грещук відомий як видатний мовознавець, автор численних праць, але для нас, студентів, він був передусім символом справжнього вчителя. Коли згадували його лекції чи практичні заняття, то завжди відзначали, що в професора не можна було “просто відсидіти”. Він не терпів байдужості до слова, до культури, до себе. Його слухали уважно, не тому, що треба, а тому, що кожна його фраза мала сенс. А те, що він підготував 27 кандидатів філологічних наук, 2 докторів філологічних наук та 1 доктора філософії – просто вражає і захоплює.

Я бачила його кілька разів на університетських подіях: завжди спокійний, зосереджений, привітний. У ньому було щось дуже гідне, внутрішня скромність, яку не підробити. Очевидним є те, що він належав до тих рідкісних людей, які ніколи не женуться за визнанням, але залишають по собі набагато більше, ніж просто звання та титули.

Його учні розповідали, що він завжди вмів вислухати, підтримати, порадити, не зверхньо, а по-людськи. І навіть якщо Василь Васильович критикував, то робив це з повагою та прагненням допомогти і покращити працю. Таких викладачів, які залишають слід не лише у науці, а й у серцях людей, справді небагато.

Коли я дізналася про його відхід, то було відчуття, ніби університет на мить став тихішим. Зник голос, який говорив про слово, як про живу істоту, що потребує турботи та піклування. Але водночас

він залишився у своїх книгах, у тих, кого навчав, у самій любові до української мови, яку так віддано плекав та досліджував.

Для мене Василь Васильович – приклад того, яким має бути справжній педагог і науковець: мудрий, людяний, спокійний і вірний своїй справі. Незважаючи на те, що я не навчалась у професора, я вдячна долі, що мала можливість відвідувати його відкриті лекції та неодмінно буду послуговуватися неоціненним здобутком його наукової царини.

Анастасія Федчишина

Спогад про навчителя

Ім'я Василя Васильовича назавжди залишиться в пам'яті кожного, хто мав щастя бути його студентом. Це був не просто викладач – це був Учитель із великої літери, людина, у якій поєднувалися мудрість, доброта й справжня любов до українського слова.

Хоч я, на жаль, не мала можливості побувати на його лекціях, ім'я його звучало так часто і з такою повагою, що здається, ніби я теж була в лавах його студентів.

Про Василя Васильовича розповідали по-різному, але всі розповіді об'єднувало одне – згадували професора з приємною усмішкою. Дехто згадував його дотепне почуття гумору, інші – його безмежну любов до мови. Ті, хто мав можливість слухати лекції Василя Васильовича, відзначали, що то було не просто навчання, а справжнє свято слова, зізнавалися, що намагалися не пропустити жодної хвилини, адже говорив він цікаво, глибоко й щиро про те, що любив. Здавалося, що він умів перетворювати навіть найзвичайніші теми на щось живе, справжнє, наповнене сенсом.

Коли Василя Васильовича не стало, в університеті якось стихло. Та тиша була особливою – не порожньою, а вдячною. Бо кожен, хто його знав, розумів: така людина не зникає просто так. Вона залишається у спогадах, у працях, у книгах. Науковий доробок

професора заслуговує окремої уваги, це понад триста лінгвістичних студій, десятки монографій, а яким важливим внеском у лексикографію та діалектологію є двотомний словник “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” із Додатком до нього “Онімна лексика”.

Я не слухала лекцій професора наживо, але чула про нього від інших, і цього вистачило, щоб зрозуміти, якою величною була ця постать. Василь Васильович був і залишається прикладом того, яким має бути справжній викладач і науковець – мудрим, наполегливим і світлим.

Оксана Бойчук

Професор, якого пам’ятають серцем

Я досі пам’ятаю той день, коли мала честь познайомитися з Василем Васильовичем – на січневому засіданні кафедри, коли тільки почала працювати в університеті. На жаль, на першому курсі я не мала змоги слухати лекції видатного мовознавця у зв’язку з його творчою відпусткою, однак чула неймовірно багато хороших слів про його професіоналізм. Часто доводилося бачити Василя Васильовича в коридорах університету. Його постать, на мій погляд, пов’язувалася з образом ідеального професора – гідний, інтелігентний, глибоко зосереджений.

Коли Василь Васильович зайшов на кафедру, найперше, на що я звернула увагу – погляд. Ще ніколи не бачила в очах людини стільки доброти, уважності, глибини. На кожному спільному засіданні відчувала, що переді мною – справжній Учитель, який не лише навчає, а живе тим, чого навчає. Усе, що робив Василь Васильович, було пронизане любов’ю до рідного слова. Для нього мова була не лише об’єктом аналізу, він сприймав її як живий організм, що треба берегти, плекати, розуміти.

Підтвердженням моїх слів є те, наскільки професор умів зацікавити лінгвістикою своїх студентів. Більшість викладачів кафедри української мови захистили дисертації під керівництвом Василя Васильовича. Це є свідченням не тільки високого наукового рівня, а й прикладом педагогічної майстерності, а головне – людяності, адже всі учні Василя Васильовича відгукуються з великим теплом, вдячністю і трепетом про роки співпраці з ним.

Для мене професор назавжди залишиться взірцем як на професійній, так і на життєвій стежині. Пригадую, як кожного разу під час розмов Василь Васильович радив не зупинятися і займатися наукою. Для мене це були не просто слова, а натхнення, заклик до розвитку від такого геніального викладача, досвід якого викликав, викликає, викликатиме захоплення. Присутність Василя Васильовича сама по собі дисциплінувала, але не страхом, а повагою. Хотілося зробити все якомога уважніше, старанніше.

Іноді здається, що Василь Васильович був людиною іншого часу. Але, можливо, він просто випереджав нас – своєю чесністю, спокоєм, умінням бачити сенс у найпростішому, із запалом доводити почату справу до кінця. Останні слова одразу ж викликають спогад про скурпульозне опрацювання рідного слова, наслідком чого став вихід у світ двотомного словника “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” та Додатка “Онімна лексика” до нього, який засвідчив залюбленість у рідну мову, неймовірне вміння бачити лінгвістичні нюанси.

Ми часто говоримо, що час усе стирає. Але є люди, які непідвладні цьому правилу. Василь Васильович Грещук – саме такий. Він назавжди залишиться не тільки в науковій пам’яті університету, а й у серцях усіх, хто мав честь разом із ним працювати й спілкуватися, адже наш професор не лише передавав знання, а запалював тихий, постійний вогонь у душі.

Філологічне сузір'я Прикарпаття: Василь Ґрещук і традиція українського мовознавства

Коли ми говоримо про інтелектуальний ландшафт Прикарпаття, про духовні осередки, які стоять на сторожі української мови, ми неминуче згадуємо Василя Васильовича Ґрещука – видатного вченого, чия діяльність є яскравим прикладом жертвовного служіння науці. Він не просто викладав українську мову, він творив її новітню теорію та плекав її живе діалектне серце.

Професор Ґрещук – це велич у царині словотвору. Дослідницький геній ученого подарував українській лінгвістиці фундаментально новий, свіжий погляд – основоцентричну дериватологію. Це не сухе академічне формулювання, а ціла філософія, що розкриває закономірності розвитку українського слова, сягаючи корінням аж до праслов'янської доби. Його праці про типологію відприкметникового словотвору є золотим фондом для всіх, хто прагне осягнути внутрішню, майже містичну, логіку творення слів у нашій мові.

Але Василь Васильович ніколи не замикався у тісних кабінетних рамках. Його душа, як і його дослідження, була відкритою до живого, непідробного народного мовлення. Він із глибокою любов'ю і повагою досліджував гуцульські говірки, розуміючи, що саме там, у діалектному океані, б'є чисте джерело національної ідентичності. Як ідейний натхненник і головний редактор він явив світові “Гуцульську діалектну лексику та фраземіку в українській художній мові” – монументальний словник, що є не просто науковою фіксацією, а пам'ятником мовної культури цілого гірського краю.

Професор Ґрещук був невтомним організатором наукового життя. Роками, з 1992-го по 2023-ій, він завідував кафедрою української мови, ініціював створення та очолював Інститут українознавства, перетворивши Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника на потужний науковий ковчег. Створення ним Прикарпатського дериватологічного центру імені Івана Ковалика

стало надійним прихистком для молодих талантів, які продовжують розвивати його ідеї.

Василь Васильович Ґрещук – це не лише науковець, це духовний патріарх, який сформував і закріпив високий стандарт філологічної думки на теренах Прикарпаття. Його життя – це гідний урок відданості, який надихає нові покоління вчених досліджувати, берегти і розвивати невичерпне багатство української мови.

Марія Федорняк

Поза межами видимості: присутність за зачиненими дверима

Із плином часу пам'ять утримує не все. Вона відсіює випадкове й залишає те, що має справжню вагу: окремі інтонації, настрої, відчуття, пов'язані з людьми, які розставили визначальні акценти істини у твоєму власному тексті. Саме так поступово виокремлюються імена, що зберігаються не як згадка, а як невід'ємна частина власної сутності.

Деякі імена не потребують гучного представлення: вони входять у свідомість тихо, але назавжди, стаючи частиною академічної пам'яті, духовної традиції й самого духу місця. Такою тривкою величиною для Факультету філології Прикарпатського, а тепер уже Карпатського національного університету імені Василя Стефаника є ім'я Василя Васильовича Ґрещука, постаті, що з роками набула особливої значущості й наукової сили, перетворившись на один із непорушних орієнтирів, які визначають рівень і обличчя університетської спільноти. Василь Васильович належав до тих рідкісних особистостей, які не лише працюють у межах закладу, а й визначають його науковий рельєф, утілюючи собою високий канон, що забезпечує живий зв'язок поколінь.

Образ поважного професора катедри української мови не виникнув одномоментно й не пов'язувався з одним джерелом. Він вимальовувався поступово, пунктиром: із побіжних згадок,

випадкових розмов та багатоголосся відгуків, у яких поступово проступали риси справжньої легенди.

І щораз ці мимовільні слова родичів чи то знайомих збиралися в цілісне уявлення, яке ще не пройшло випробування безпосереднім досвідом, але вже міцно утвердилося у свідомості.

– Куди плануєш вступати? – часто запитували ті, кому було аж надто небайдуже моє майбутнє.

– У Карпатський.

– А напрям?

– Філологічний.

На мить виникала коротка павза. У ній мовби осмислювалося почуте, яке співвідносилось з тим, що вже було відомо про цей вибір, і лише опісля звучала спокійна, майже буденна констатація:

– А... це ж там, де викладає Василь Ґрещук.

Після кількох реплік розмова зазвичай не розгорталася. Вона природно згасала, залишаючи по собі коротке мовчання, у якому було сказано більше, ніж вимовлено.

Так ще до першої лекції та входу в аудиторію у мені сформувалося первинне уявлення про атмосферу університетського життя, яке мало свою магнетичну гравітацію, зумовлену авторитетом професора Ґрещука.

Невдовзі ці заочні передчуття отримали цілком осяжне наповнення. Те, що раніше існувало лише фрагментами, покроково набуло виразної цілісності завдяки курсу “Вступ до мовознавства”, який, що закономірно, читав Василь Васильович.

Атмосфера занять вирізнялася стриманістю й зосередженістю. Такий тон одразу визначав характер роботи. Професор заходив спокійно й так само розпочинав виклад. Його мовлення було рівним і чітким, позбавленим зайвих ліричних відступів. Кожне речення мало внутрішню завершеність й логічну послідовність, що створювало враження глибоко продуманої системи, у якій випадковість просто не передбачена.

Мало-помалу ставало більш очевидним: засвоєння матеріалу тут виходить за межі механічного запам’ятовування. У центрі опиняється

розуміння структурно-рівневих зв'язків і внутрішніх закономірностей мови, вміння бачити її архітекtonіку та вільно оперувати нею.

Із кожним наступним етапом це усвідомлення не слабшало, а тільки зміцнювалося, поволі нашаровуючись у ясну певність: справжні “зірки” не мають стосунку до дешевого блиску екранів. Це живі вершини духу, що існують зовсім поруч, і дистанція до них вимірюється лише твоєю сміливістю зробити крок назустріч.

Новим щаблем цього наближення стала магістратура. Відбулася своєрідна повторна зустріч із Зіркою: не як перше знайомство, а радше як продовження незавершеного процесу осягнення дихотомій мови і мовлення, мови і мислення, мови і суспільства.

Форма залишалася стриманою, проте зміст набував щораз пронизливішої сили. Навіть кількість слухачів не порушувала рівноваги: професор працював однаково зібрано й точно незалежно від того, чи перед ним була повна аудиторія, чи лише кілька студентів. У такій самовідданості відчувалася непохитна принциповість – професійна етика, що не залежить від зовнішніх обставин, а живиться власною дисципліною.

Імена Вільгельма фон Гумбольдта, Фердинанда де Соссюра, Геймана Штейнталя та Олександра Потебні відтоді назавжди в моїй пам'яті. А поруч із ними – Василь Ґрещук : особистість напрочуд проста й уважна, цілковито позбавлена зверхності, з тим рідкісним природним умінням випромінювати спокій і затишок, які роблять велику науку доволі близькою.

І, можливо, саме ця тиха присутність визначила останній спогад. Не подію, а короткий рух, майже непомітний жест, у якому раптом зійшлося все, що досі існувало лише як відчуття.

Іспит. Зима. “Теорія мови”.

Аудиторія. Відлуння голосів. Післяробоча втома.

Коридор. Сходи вниз.

Вихід з університету. Холодне повітря. Різка ясність дня.

Вулиця Чорновола. Відчуття завершення.

Університет позаду. Попереду знайома постать.

Василь Васильович. Спокійний крок. Рівний рух. Незмінна зібраність.

Зупинка. Автобус. Двері відчиняються. Крок усередину.

Двері зачиняються. Рух далі.

Останній цикл “Теорії мови” для студентів.

Останній рік поруч із ним.

Зима. Пам’ять у застиглому кадрі.

Вдячність не завжди має голос. Вона схожа на зерно, що проростає вглиб і стає внутрішньою вертикаллю. Це вдячність за прозорість думки й той невидимий фундамент, на якому тепер тримається наш світ. Професор відійшов за обрій, проте залишив по собі довге світло. Ми несемо його в собі: як ментальний відбиток, як сформовану цінність, як спадкоємність шляхетного чину.

Сніжана Дідик

Роби те, що любиш

Мої перші пари у Василя Васильовича були вже під час навчання у магістратурі. То була дисципліна “Словотвір і текст”. Чомусь найбільше запам’яталася манера викладу Василя Васильовича і його вміння просто говорити про складне. Якою б складною не виявилася тема, професор умів донести її до студентів. Знаходив потрібні слова чи порівняння. Пам’ятаю, що його лекції завжди містили безліч цікавих і колоритних прикладів, що значно полегшувало розуміння теми.

Василь Васильович завжди турбувався, щоб кожен із студентів міг зрозуміти нелегкий матеріал і почерпнути щось корисне для себе. Він ніколи не шкодував сил на доповнення чи повторні пояснення, радив нам учитися на прикладах, бо тоді запам’ятовується краще.

Навіть під час слухання лекції було видно, що Василь Васильович дуже любить свою справу. Він завжди із великим натхненням говорив про багатогранність нашої мови та колорит нашого діалекту.

Ще пригадалася мені курйозна ситуація, коли я ледь не “провалила” екзамен через технічні проблеми. Досі пам’ятаю наскільки вдячною була тоді Василю Васильовичу за розуміння. Ми склали іспит в онлайн-форматі, проходили тестування. Пам’ятаю, що дуже уважно і ретельно готувалася до нього, бо від оцінки залежало багато. Але не так сталося як гадалося... При завершенні тестування раптом виник якийсь технічний збій. Дистанційна система зарахувала лише одну відповідь із п’ятдесяти тестів. Хоча я дала відповідь на кожне завдання. Досі пам’ятаю свій розпач і тодішні хвилювання, уже була майже впевнена, що доведеться складати екзамен повторно. Я завжди дуже уважно ставилася до навчання і оцінок, тому попросила старосту групи пояснити мою ситуацію Василеві Васильовичу. Було надзвичайно приємно, бо професор із великим розумінням поставився до мене, і, незважаючи на вихідний день, налаштував систему та дозволив пройти тест повторно.

Я назавжди запам’ятаю Василя Васильовича як людину, що безмежно любила свою справу. Правду кажуть: “Роби те, що любиш”. Наукова спадщина професора стала надзвичайно важливим внеском в українське мовознавство. А світла пам’ять про вченого залишиться у серцях студентів та всіх тих, хто знав Василя Васильовича.

Христина Боровська

Світло людини, яке не згасає

Є люди, про яких важко говорити в минулому часі. Вони залишають по собі не лише книги, лекції чи наукові праці – вони залишають частинку себе в серцях тих, кому пощастило бути поруч. Саме таким для мене назавжди залишиться Василь Васильович Грещук – мудрий викладач, глибокий мовознавець і надзвичайно світла людина.

Коли сьогодні згадую студентські роки, одразу зринає образ Василя Васильовича: його спокійний погляд, добрі й мудрі слова,

щирість, вихованість і та людяність, яку неможливо вдавати. Його лекції були не просто заняттями з мовознавства – це були зустрічі з людиною, яка щиро любила українську мову, науку і своїх студентів. Василь Васильович умів говорити про складне просто, але водночас глибоко. Після його пар хотілося думати, читати, досліджувати, ставити запитання та шукати відповіді.

Для багатьох із нас він був не лише викладачем, а й моральним орієнтиром. У ньому поєднувалися вимогливість і доброта, принциповість і людяність. Він умів підтримати одним словом, вселити віру у власні сили, надихнути на розвиток. Його поважали не тільки через посаду чи науковий ступінь, а через справжність. Це була Людина великої гідності та великого серця.

Особливо запам'яталася його щира любов до української мови. Для Василя Васильовича мова була не лише предметом наукового дослідження, вона була живою частиною його душі. Коли мовознавець говорив про слово, діалекти, мовні процеси чи історію української мови, у його голосі відчувалася справжня відданість своїй справі. І ця любов передавалася нам, студентам. Саме завдяки таким викладачам починаєш розуміти, що філологія – це не просто професія, а спосіб мислення та відчуття світу.

Попри свій авторитет, наукові здобутки та повагу колег, він завжди залишався простим і відкритим у спілкуванні. Ніколи не ставив себе вище за інших, умів уважно вислухати, підтримати, дати мудру пораду. Для студентів це було надзвичайно цінно. Ми відчували, що перед нами не просто викладач, а людина, яка щиро переймається молоддю, її майбутнім і розвитком.

Сьогодні дуже боляче усвідомлювати, що його більше немає серед нас. Та водночас приходить розуміння: такі люди не зникають безслідно. Вони залишаються у спогадах, у своїх працях, у вихованих поколіннях студентів, у кожному доброму слові, сказаному з любов'ю до рідної мови.

Світла пам'ять про Василя Васильовича житиме ще дуже довго. Я пишаюся, що мала можливість навчатися у професора, а особливо пишаюся ще й тим, що моя життєва дорога пов'язана з рідним селом

Василя Васильовича – Старими Кривотулами. Для мене це не випадковий збіг, а велика гордість – народитися та жити у тому ж селі, що й така мудра, талановита та шанована людина. Сьогодні ім'я Василя Васильовича є справжньою окрасою і гордістю нашого краю, адже не кожне село має таких людей, які своєю працею, знаннями та людяністю залишають помітний слід у серцях багатьох поколінь.

Особливо щемко усвідомлювати, що тепер Василь Васильович навічно спочиває на рідній землі – на сільському кладовищі, серед тих місць, які були йому близькими та дорогими від самого дитинства. Але навіть після відходу у вічність його ім'я, його праця та світла пам'ять про нього житимуть серед людей ще дуже довго. Для всіх, хто знав Василя Васильовича, він назавжди залишиться прикладом мудрості, гідності та щирої любові до рідного слова, науки і людей.

Віта Леочко

Від слова – до глибини мови

Я мала велику честь бути студенткою професора Василя Васильовича Грещука – людини, ім'я якої назавжди залишиться частиною історії нашого університету, української філології та пам'яті багатьох поколінь студентів.

Уперше лекції Василя Васильовича я слухала ще на бакалавраті, коли він викладав нам “Вступ до мовознавства”. Для першокурсників це була одна з тих дисциплін, через які відкривався цілий новий світ – світ мови як науки, як системи, як живого організму. І саме завдяки Василеві Васильовичу цей світ не здавався сухим чи надто складним. Він умів говорити про мовознавчі поняття так, що за ними поставала глибина українського слова, його історія, внутрішня логіка, краса й духовна сила. Згодом мені пощастило знову бути його студенткою вже в магістратурі – на лекціях і практичних заняттях із дисциплін “Теорія мови” та “Українська літературна мова в Галичині кінця XVIII–XIX століть”. Останню дисципліну, на жаль, ми встигли лише розпочати,

бо Василь Васильович захворів і потрапив до лікарні. Та навіть цей короткий початок залишив відчуття великої ваги його слова, його присутності, його глибокого способу мислення й викладання. Виразно в пам'яті закарбувалися наші заняття в невеличкому кабінеті Василя Васильовича, де завжди панувала якась особлива атмосфера: тиха, затишна і водночас дуже зосереджена. Там не хотілося поспішати, говорити зайвого чи відволікатися. Здавалося, що навіть сам кабінет налаштував на повагу до науки, до книжки, до думки, до слова. Василь Васильович не потребував гучності, щоб мати авторитет. Навпаки, його сила була в спокої, внутрішній гідності, мудрості й точності. Василь Васильович належав до тих людей, які своєю присутністю підносили рівень університетської спільноти й задавали високий рівень наукової та людської культури. Він був видатним ученим, одним із провідних українських дослідників словотвору, людиною, чия наукова праця стала вагомою частиною сучасного мовознавства. Але водночас він залишався простим, уважним, людяним у спілкуванні зі студентами. У ньому не було показної зверхності чи дистанції, хоча його науковий авторитет був беззаперечним. Мені здається, саме в цьому й полягала особлива велич Василя Васильовича: він поєднував у собі вченого європейського рівня і людину великої скромності. Він міг говорити про складні мовознавчі проблеми, про словотвір, історію української літературної мови, але робив це так, що студент відчував не страх перед наукою, а бажання зрозуміти її глибше.

У моїй пам'яті Василь Васильович залишиться як людина світла, тиха, глибока, як професор, котрий не просто читав лекції, а виховував любов до українського слова. Запам'ятається Василь Васильович мені ще як наставник, який умів запалити інтерес до філології без зайвих слів, а способом мислення, своєю поставою, своєю відданістю справі.

Для мене велика честь бути студенткою професора Василя Васильовича Грещука. Його ім'я є і буде частиною славної історії Прикарпатського, тепер Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, а внесок у розвиток українського

мовознавства та формування філологічної школи університету є справді неоціненним.

Оксана Бойко

Лекція, що звучить у наших серцях

В університетських коридорах досі живе тиша, яка чекає на Його кроки. Поважні, неквапливі, сповнені тієї особливої гідності, яку неможливо зімітувати – вона або є в душі, або її немає.

Моє знайомство з Професором почалося ще до того, як я вперше побачила його в аудиторії. Старшокурсники переказували легенди: Василь Васильович Грещук – це наукова глибина, перед якою тремтять, це вимогливість, яку поважають, це Велет, що не терпить поверховості. У 2019 році, ставши першокурсницею Факультету філології, я йшла на пару зі “Вступу до мовознавства” з острахом і неймовірним хвилюванням. Пам’ятаю, як намагалася встигнути записати кожнісіньке слово, яке так швидко надиктовував Професор. А перед першим іспитом мої руки трусилися так, що білет здавався невагомим... Але варто було лише зустрітися з його спокійним поглядом, як страх розчинявся. Василь Васильович умів заспокоїти одним словом, делікатно спрямувати думку, даючи зрозуміти: ти не просто студент, ти – людина, яку він поважає.

Минуло чотири роки. Магістратура відкрила для мене зовсім іншого Василя Васильовича – близького по духу, рідного. У моїй групі було лише п’ять студентів. Ми заходили у 102-ий кабінет, сідали тісним колом навколо робочого столу Василя Васильовича, і починалося таїнство. Професор діставав свої знамениті, трохи пожовклі від часу конверти, повільно перебирав у руках картку за карткою... Ми знали, що ті картки йому зовсім не потрібні. Він знав свій предмет “без пам’яті”, бо жив ним. Теоретичні постулати про історію мови чи діалекти Галичини він так майстерно переплітав із життєвими прикладами, що ми виходили з пари із захопленням, ще

довго цитуючи його влучні вислови у коридорах. Особливо ми любили його розповіді про силу народного слова, яке не підвладне жодним канонам. Василь Васильович згадував часи свого вчителювання на Рівненщині, де місцевий діалект був настільки міцним, що часом перемагав навіть найсуворіші правила правопису. Він розповідав про свого учня, який вперто вживав форму “*пушов*” замість літературного “*пішов*”. Аби раз і назавжди закарбувати норму в пам’яті хлопця, молодий учитель Василь Грещук дав йому завдання: написати правильно слово “*пішов*” рівно сто разів.

За якийсь час Професор (а тоді ще молодий педагог) повернувся перевірити роботу. На сторінці зошита справді красувалися сто бездоганних, ідентичних рядків: “*пішов, пішов, пішов...*”. Здавалося, літературна норма нарешті перемогла. Проте, коли задоволений результатом Василь Васильович уже відпускав хлопця, той, уже стоячи на порозі й сяючи від виконаного завдання, наостанок сказав: “Ну все, Василю Васильовичу, я сто разів написав “*пішов*”, тож тепер уже нарешті “*пУшов*” додому!”

Розповідаючи нам це, Професор щоразу щиро усміхався. У цій кумедній історії був його головний урок для нас: мова – це не лише сухі правила з підручника, це жива стихія, коріння якої тримає людину набагато міцніше, ніж нам здається. Саме таке тонке відчуття слова він намагався прищепити й нам.

Найбільше вражало те, як цей знаний у світі науковець сприймав кожного з нас. У його очах ми вже були колегами, справжніми філологами. За зовнішньою строгістю й непохитним спокоєм ховалася безмежна делікатність. Він не просто викладав – він вкладав частинку своєї благородної душі у кожного з нас. Ми так прикипіли до Василя Васильовича, що після однієї з останніх пар, отримавши в дарунок від нього книги, не змогли просто піти. Ми повернулися, бо відчували: нам важливо мати цей теплий спогад, підписаний рукою улюбленого Професора, щоб він назавжди залишився на домашній полиці як оберіг. Доля розпорядилася так, що наша група стала “останніми пташками”, які захищали свої магістерські роботи під його крилом, коли він востаннє був членом державної комісії.

Є моменти, які не тьмяніють у пам'яті, навіть коли минають роки. Працюючи в деканаті, я часто ловила себе на тому, що мимоволі прислухаюся до кроків у коридорі. Василь Васильович, йдучи з кафедри на заняття, мав таку особливу звичку – він міг на мить зупинитися у дверях мого кабінету. Постає на порозі, зосереджений і поважний, і просто скаже: “Оксано, чекаю вас на парі”.

Він не усміхався в той момент, бо завжди тримав ту шляхетну професорську дистанцію, але в його голосі відчувалося стільки прихованого тепла, що мені ставало ніяково й водночас дуже світло на душі. Щоразу це було для мене несподіванкою: невже Професор справді заглянув, щоб покликати мене, звичайну магістрантку? Він знав, що я безперечно буду в аудиторії, але ця його коротка зупинка біля моїх дверей, це коротке чекання, поки я зберу папери, було для мене найвищою нагородою. Це не була просто ввічливість – це було прийняття у коло своїх, яке додавало мені впевненості.

Минув рік від страшного дня, коли Василь Васильович відійшов у засвіти, а я й досі ловлю себе на тому, що затримую погляд на порозі деканату. Там порожньо, але пам'ять вперто малює знайомий силует. Щоразу, проминаючи кафедру, я чекаю на той знайомий скрип дверей і сподіваюся побачити Професора, який знову, як колись, покличе мене з собою на пару. Тепер я розумію: Василь Васильович вчив нас не просто мови, він вчив нас бути Людьми, бути патріотами. І поки ми бережемо в собі рідну говірку, про яку він говорив з такою любов'ю, поки ми відчуваємо власну ідентичність – доти триває і Його лекція. Вона більше не потребує конспектів, бо тепер вона звучить у наших серцях.

Слово про Вчителя

Кажуть, що справжній Учитель – це не той, хто просто передає знання, а той, хто формує світогляд. Для мене таким дороговказом став Василь Васильович Ґрещук. Сьогодні, коли його вже немає серед нас, ці слова звучать особливо щемко, а спогади повертають у рідні коридори філологічного факультету.

Моє знайомство з Професором розпочалося з лекцій зі “Вступу до мовознавства”. Викладання матеріалу Василем Васильовичем давало нам глибоке розуміння того, як живе українське слово.

Найважливішим етапом для мене стала робота над магістерським дослідженням під його керівництвом. Зізнаюся, спершу було трохи страшно, адже писати магістерську у відомого мовознавця, доктора філологічних наук, професора Василя Васильовича Ґрещука здавалося справжнім викликом. Та побоювання виявилися марними, адже він мав дивовижний дар: умів підтримати, дати слушну пораду, вселити впевненість навіть тоді, коли щось не вдавалося. У його словах ніколи не було зверхності чи різкості – лише спокій, мудрість і щире бажання допомогти. Добре пам’ятаю наші обговорення теми: Василь Васильович завжди дуже уважно вчитував кожен сторінку, акцентував на тих моментах, які я пропускала, і спонукав шукати відповіді самостійно. Кожне слово Професора було для мене дорожчим за будь-які оцінки.

Особливим випробуванням став захист. Хвилювання переповнювало, але один лише спокійний і схвальний погляд Василя Васильовича розвіяв тривогу й додав мені впевненості. І сьогодні я з вдячністю згадую той момент підтримки, який, можливо, був непомітним для інших, але таким важливим для мене.

Жаль, що ми не завжди встигаємо сказати все важливе вчасно. Тепер залишається тільки молитва і теплий спомин. Дякую Вам за все, Василю Васильовичу. Світла пам’ять і вічний спокій Вашій душі.

Сторінки світлої пам'яті: Василь Васильович Грещук

Є люди, присутність яких у житті не вимірюється роками, а лише глибиною сліду, який вони залишають. Для мене такою людиною став Василь Васильович Грещук.

Ще з перших лекцій професор справляв враження глибокого, виваженого й надзвичайно інтелігентного викладача. Його зовнішній вигляд був повсякчас бездоганним: він вирізнявся елегантністю й витонченістю із відчуттям внутрішнього стилю та гармонії. Василь Васильович говорив повільно, чітко і дуже виважено. Його голос був спокійний, урівноважений, дещо глибокий, і саме це створювало особливу атмосферу на заняттях. Він ніколи не поспішав у викладі матеріалу, давав час осмислити сказане.

Варто зазначити, що Василь Васильович завжди із великою повагою ставився до студентів. У його поведінці ніколи не було зверхності чи надмірної суворості. Okремо запам'яталося його вміння створювати на заняттях доброзичливу атмосферу. Попри серйозність дисципліни, він часто жартував, додавав легкі, доречні зауваження або життєві приклади, що розвіювало напругу і робило навчання більш живим і цікавим.

Особливо теплим та цінним для мене є період написання магістерської роботи під керівництвом Василя Васильовича. Він із розумінням ставився до того, що я поєднувала навчання із роботою і, на жаль, інколи не мала достатньо часу. І саме завдяки його підтримці, вимогливості, людяності та вірі у мене я змогла успішно захиститися. Пригадую один із днів, коли разом працювали над моєю роботою, перечитували текст, обговорювали, він робив правки і ці години пролетіли зовсім непомітно. У спільній роботі відчувалася його підтримка, увага і щире бажання допомогти. Його зауваження завжди були дуже коректними і виваженими. Він не критикував різко, а м'яко спрямовував, підказував, допомагав побачити краще рішення, і, водночас, умів підтримати, похвалити, відзначити те, що вдалося.

Для мене Ґрещук Василь Васильович залишився в спогадах не просто викладачем, а насамперед людиною, яка непомітно, але глибоко вплинула на формування мого світогляду та внутрішніх переконань. Він став для мене своєрідним орієнтиром у науковому житті, у ставленні до людей, взірцем того, як треба любити рідну мову, слово. Я щиро радію, що мала можливість бути знайомою з такою визначною постаттю – професором, видатним мовознавцем, внесок котрого у науку та культуру важко переоцінити, і просто хорошою людиною глибоких моральних цінностей.

Євгенія Палійчук

Безмежний мовний світ, який відкрив професор

Доки живуть спогади, доти живе пам'ять про людину. У час, коли навколо змінюється світ і руйнується те, що здавалося незмінним, важливо берегти миті, у яких ти був щасливий, де зростав і формувався як особистість, а особливо – пам'ятати тих, хто був причетний до твого становлення.

Коли тобі сімнадцять і ти щойно ступаєш на поріг університету, а вислів “*Alma Mater*” ще не має для тебе глибокого значення, – усе нове, і ти з допитливістю поринаєш у світ знань. Як кожен філолог я почала свій шлях із предмета “Вступ до мовознавства”. Мені пощастило, що цей курс читав Ґрещук Василь Васильович.

Під час лекцій у мені поєднувалися повага і легке хвилювання: ти ще не усвідомлював усієї глибини знань, досліджень і численних праць, що вийшли з-під пера професора, але внутрішнє відчуття підказувало: варто уважно слухати.

На одній із перших лекцій, проводячи паралелі з іншими мовами для демонстрації зв'язків, Василь Васильович запитав, як буде французькою слово “дерево”. Я вагалася лише мить – і відповіла: *l'arbre*. Усміх і схвалення професора стали для мене тоді маленькою, але дуже важливою перемогою першокурсниці. Він наочно показував,

як вправно користуватися мовою, наскільки вона пластична й органічна, що не варто боятися порівнювати та досліджувати її. Світ, який поступово відкривав професор, захоплював юних студентів.

Василь Васильович завжди намагався залучати до роздумів на лекціях, ставлячи, зокрема, такі питання: “Зі скількох слів складався словниковий запас Франка?”. Пропонувалося чимало варіантів відповідей, а далі – порівняння зі своїм власним словниковим запасом. Ми добре розуміли, скільки ще треба працювати над собою.

Із хвилюванням я готувалася та чекала першого в житті усного іспиту. Саме з екзамену “Вступ до мовознавства” розпочалася моя перша сесія. Іспит, який приймав Василь Васильович, назавжди запам’ятався уважністю професора, його педагогічною точністю та вмінням слухати відповіді. Це додало впевненості у власних знаннях, а сам курс став фундаментом для подальшого вивчення мови.

Зростаючи на факультеті філології, неможливо не відвідувати різні заходи, зокрема презентації книг. Однією з таких вагомих подій, яку я закарбувала не лише на світлинах, але й у пам’яті, була презентація словника “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”, автором ідеї та концепції, керівником проекту, відповідальним редактором якого є Василь Васильович Ґрещук. Цей словник – результат наполегливої багаторічної праці вченого, який усім серцем любив свою справу. Після заходу, у приватній розмові, пролунали слова Василя Васильовича, які я пам’ятаю й досі: “Чому ви нічого не запитуєте? Не бійтеся помилятися, у вашому віці це нормально, ви можете робити помилки”. Такі настанови важать не менше, ніж академічні знання.

Згодом Василь Васильович викладав у магістратурі, де продовжував ділитися своїми цінними знаннями, скеровував і підтримував.

Я щиро радію, що мала можливість бути його слухачем і спілкуватися з людиною, яка є важливою постаттю у розвитку та дослідженні рідної мови.

Пам'ять, що живе у слові: спомин про непересічну особистість

То була осінь 2014 року... Перша лекція зі “Вступу до мовознавства” – навчального курсу, без якого важко уявити подальше професійне становлення майбутніх філологів. Поріг аудиторії переступив поважний інтелігентний чоловік в елегантному костюмі. Він привітався з нами, студентами-першачками, і з усмішкою на обличчі почав розповідати про складні й невідомі нам досі матерії зі світу лінгвістики. Звісно, опанувати одразу методи дослідження мови й теорії її походження було ще тим завданням, але те, з яким завзяттям лектор пояснював матеріал, робило цей процес зрозумілим і пізнавальним. Таким я вперше побачила Василя Грещука. Вдруге наші шляхи перетнулися вже коли я навчалася в магістратурі, а втретє – коли почала працювати на кафедрі української мови, яку професор очолював кілька десятиліть.

Я запам'ятала Василя Васильовича не лише як професора Грещука, завідувача кафедри української мови, але й як людину, вченого-інтелектуала, вчителя, який завжди щиро радів успіхам своїх студентів, допомагав із вирішенням труднощів, якщо такі виникали. Він працював щоденно, і ця сродна праця додавала йому сил і натхнення впродовж усього життя, адже була для нього способом залишатися собою, мислити, ділитися знаннями і передавати їх майбутнім поколінням. Василь Грещук був залюблений у слово і проніс цю любов до останнього дня.

Згадую, як поздоровляла Василя Васильовича з Днем народження: “Дякую, Аню, перекажіть вітання мамі: я пам'ятаю, що в неї сьогодні теж свято” (вони з моєю мамою народилися в один день – другого червня). І було в цьому щось тепле, батьківське, те, від чого ставало радісно на душі. У такі моменти розумієш, що за всіма посадами й регаліями ховається жива людина, з якою можна побесідувати на буденні теми, спитати поради або ж поділитися думками про майбутнє. Навіть через роки після розставання з *alma mater* подумки запитую

себе: “А як справи у Василя Васильовича? Над чим зараз він наполегливо працює? Треба завітати на кафедру, розпитати про самопочуття, найближчі плани, побачитися з іншими викладачами й колегами...” Сумно зупиняю себе, розуміючи гірку істину: коли б не прийшла до університету в гості, на жаль, Василя Васильовича у стінах рідної кафедри більше не застану.

Час швидкоплинний. В умовах війни це відчувається у стократ сильніше. Ніхто не знає, кому скільки відведено. У такі моменти усвідомлюєш, наскільки важливо залишити після себе частинку душі, яка існуватиме й далі у спогадах, книгах, щоденних розмовах, усно чи на папері. І хоч Василь Васильович уже рік як не з нами, пам’ять про нього житиме надалі, бо спершу було слово, а слово, як ми знаємо, – вічне.

Марія Федорів

Голос, що відкрив нові сенси

Моє знайомство з Василем Васильовичем почалося з курсу мовознавства. Та по-справжньому ми відкрили одне одного на спецкурсі з дериватології. Тоді я вже була п’ятикурсницею – магістранткою, яка стояла на порозі завершення навчання. Потрібно було трохи подорослішати, щоб осягнути велич цієї людини як педагога.

Він умів зацікавити так, що хотілося слухати! Я обрала темою дослідження поезію Юрія Іздрика і, зізнаюся, потай мріяла, щоб мене не викликали відповідати вголос, а дозволили викласти свої міркування письмово. І Василь Васильович ніби прочитав мої думки – надто добре він відчував студентів.

Тоді я вперше отримала свою довгоочікувану, по-справжньому заслужену, п’ятірку. Але ще важливішим було інше: тема захопила мене настільки, що я писала роботу так, ніби це вже була магістерська. Попри те, що я була літераторкою, у цій роботі мова і поезія зазвучали

в унісон – завдяки наставництву Василя Васильовича! І, мабуть, саме тоді я вперше відчула смак справжнього дослідження.

Ту статтю я зберігаю й досі – як реліквію і пам’ять про викладача, чії лекції вмiли дивувати, захоплювати й непомiтно вести до нових відкриттів.

Слова Василя Васильовича стали для мене натхненням і в подальшому дослідженні творчості Юрія Іздрика. Пізніше, коли я організовувала онлайн-писання за цією темою, саме словотвірний аналіз допомiг спрямувати потiк думок у правильне русло. На щастя, вдалося зібрати тепле коло однодумців і “Пiсня Іздрика” зазвучала новими сенсами!

І тепер, повертаючися до тих занять, я щоразу ловлю себе на думці: справжній викладач не просто передає знання – він залишає після себе внутрішній голос. Голос, який з часом не стихає, а, навпаки, допомагає точніше чути – тексти, сенси і себе.

Ірина Стецька

Спогад про справжнього професора

Василь Васильович Грещук назавжди залишиться у пам’яті багатьох студентів та випускників філологічних спеціальностей не лише як видатний мовознавець, а й як людина високого інтелекту та справжньої людяності. Уже з першого курсу, коли він читав “Вступ до мовознавства”, відчувалося: перед нами викладач, який не просто досконало знає свій предмет, а живе наукою та вмiє захопити нею інших. А згодом, у магістратурі, його курс “Загальне мовознавство” відкривав глибину мовних явищ і вчив мислити ширше, бачити мову як живий і складний світ.

Професор Василь Грещук завжди ставився до студентів із великою повагою. У його спілкуванні ніколи не було зверхності – лише інтелігентність, уважність і щире бажання навчити. Він умiв слухати й чути, дати мудру пораду. Його справедливість була беззаперечною:

оцінювання завжди ґрунтувалося на знаннях, а вимогливість поєднувалася з людяністю.

Для багатьох він був прикладом справжнього науковця та педагога – інтелектуала, який надихав власною постаттю. Його лекції запам'ятовувалися не лише змістом, а й особливою атмосферою глибини думки та поваги до слова. Василь Васильович Ґрещук належав до тих людей, чия присутність формує середовище, а життєвий і професійний шлях стає вартим наслідування для наступних поколінь.

Наталія Кобзей

Учитель, що формував мислення

Є викладачі, після яких у пам'яті залишаються лише предмети. Формули, терміни, теми заліків, а є ті викладачі, після яких залишається ще й спосіб мислити. Саме таким для мене був Василь Васильович Ґрещук.

На першому курсі мовознавство здавалося чимось дуже складним і далеким. Ми приходили на пари ще вчорашніми школярами, трохи розгубленими, трохи самовпевненими, не до кінця розуміючи, що таке справжня філологія. І саме тоді в аудиторію заходив Василь Васильович – спокійно, без зайвого пафосу, без потреби комусь щось доводити. Але вже за кілька хвилин ставало тихо. Не тому, що боялися, а тому, що хотілося слухати.

Він умів говорити про мову так, ніби це жива істота, ніби слово має пам'ять, ніби в суфіксі чи діалектному вислові захована історія цілого народу. Після його лекцій починало здаватися, що мовознавство – це не про правила. Це про людину.

Мені найбільше запам'яталося навіть не те, що саме він пояснював, а як він це робив. У його словах не було зверхності, якої студенти часто бояться у великих науковців. Навпаки – була рідкісна повага до слухача. Василь Васильович умів створити відчуття, що твоя думка важлива, навіть якщо ти ще тільки вчишся її формулювати.

Його не потрібно було “вивчати”. Його хотілося слухати.

Пам’ятаю ту особливу атмосферу на парах, коли аудиторія ніби змінювалася. Уже не було звичайної університетської метушні. З’являлася тиша – жива, уважна. Василь Васильович ніколи не намагався бути “сучасним” чи “модним” викладачем. Але він мав значно більше – справжній авторитет, який народжується з глибини знань, внутрішньої гідності й любові до своєї справи.

І ще – людяність. У ньому дивовижно поєднувалися великий учений і дуже проста, тепла людина. Без дистанції. Без холодності. Він не тиснув своїм науковим іменем, хоча за ним стояли десятки років праці, сотні наукових текстів і ціла школа українського мовознавства. Для нас він передусім був Учителем.

Тепер, озираючися назад, розумію: на першому курсі він навчав нас не лише мовознавства. Він учив уважності до слова. Учив думати глибше. Учив не ковзати поверхнею речей. А ще – показував власним прикладом, якою має бути інтелігентна людина.

Є люди, присутність яких у твоєму житті починаєш по-справжньому цінувати лише з часом. Коли дорослішаєш. Коли сам пробуєш пояснювати щось іншим. Коли розумієш, наскільки рідкісним є талант – не просто знати, а запалювати знанням інших.

Саме таким я пам’ятаю Василя Васильовича Грещука. Світлим, глибоким, справжнім, – таким Учителем, після якого хочеться думати.

Оксана Стефанишин (Вилка)

Дериватологія – наука, яку відкрив для мене Професор

Дериватологія... Що то за таке цікаве слово? Спочатку ти замислюєшся, що спільного між, здавалося мені на той час, деревом та філологією, українською мовою? Саме таке питання у мене виникло, коли я вперше прочитала у розкладі назву нової дисципліни, яку студенти мали вивчати на другому курсі філологічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя

Стефаника. Викладав цей курс Василь Васильович Ґрещук.

Це було друге знайомство з професором Василем Ґрещуком, бо на першому курсі, коли він читав “Вступ до мовознавства”, для мене чогось усе було, наче в тумані... Великі лекційні аудиторії, кабінети для практичних занять, читальний зал, буфет, бібліотека... І так по колу. Склавши іспит зі “Вступу до мовознавства”, можна було вважати себе справжнім студентом! Згодом – ми другокурсники, якоюсь мірою більш свідомі студенти. Василь Васильович сприймається нами вже не як строгий викладач, а як великий професіонал своєї справи, авторитетний учений, поважний професор, якого всі дуже шанують. Його хочеться слухати, кожне речення розбирати на цитати, задумуватися над кожнісіньким словом. Він учить нас не тільки основних аспектів своєї дисципліни, а найголовнішого у житті людини – любові до рідної мови.

Тепер часто замислююся над тим, що якби всі мали змогу навчатися у професора Василя Ґрещука тієї великої любові до рідної мови, берегли українське слово, то, може, сьогодні й війни не було б у нас...

Уже після перших лекцій Василя Васильовича починаєш усвідомлювати, як тобі пощастило, що маєш можливість навчатися у відомого мовознавця. Зараз, коли пройшло чимало років після закінчення університету, часто в моїй уяві відображається постать Василя Васильовича... Завжди бездоганний зовнішній вигляд: напрасований костюм, начищені до блиску туфлі, запам’яталися сорочки, улюбленого світло-блакитного кольору, і приємний шлейф від парфумів... Виважена поважність, спокійна розмова, – справжній професор. Пригадую, як одного разу ми зустрілися з ним на вулиці Шевченка, очевидно, востаннє... То був зимовий день, я побачила Василя Васильовича, який поважною ходою, разом із дружиною Валентиною Василівною, поверталися з університету. Ми зустрілися, поговорили, побажали одне одному всього найкращого, а, основне – дочекатися миру в Україні. На жаль, Василь Васильович уже з високих небес буде спостерігати за тим омріяним всіма нами часом...

Світла і вічна Вам пам’ять, Професоре! Дякуємо за науку!

Із вдячністю про Людину й Учителя

Із Василем Васильовичем Ґрещуком я познайомилася у вересні 1980 року, коли вступила на перший курс філологічного факультету Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені Василя Стефаника (тепер уже Карпатський національний університет імені Василя Стефаника). Молодий викладач кафедри української мови Василь Ґрещук, який рік тому захистив кандидатську дисертацію, читав у нас “Вступ до мовознавства”. Ми були одними з перших студентів, з якими він починав працювати в стінах інституту, тож досвіду йому, мабуть, бракувало, але ми, вчорашні десятикласники, цього не відчували. “Вступ до мовознавства” – предмет не з легких, проте наш викладач, якого одразу ж ніжно прозвали Вась-Васьовичем, пояснював чітко й зрозуміло, тож труднощів із засвоєнням дисципліни у нас не виникало.

Між нами і викладачем одразу ж встановилися приятні стосунки, адже Василь Васильович любив жартувати і жваво цікавився проблемами кожного з нас. Проте панібратства у стосунках зі студентами не терпів: умів тримати дистанцію. Але ми все ж таки вирізняли його з-поміж інших викладачів, бо був найближчим до нас за віком і не мав ознак академічної забронзовілості. Із розумінням ставився Василь Васильович до студентів, які змушені були підробляти й часом пропускали лекції, хоча загалом цього не пробачав. Він часто відвідував студентів у гуртожитках, журився нашим побутом, адже в кімнатах взимку було холодно, а на єдиній на весь поверх кухні – лише дві газові плити, одна з яких періодично не працювала. Розпитував нас, як ми проводимо вільний час, що читаємо, чи відвідуємо театр, філармонію. Постійно нам наголошував, що не варто щосуботи їхати “в село за бульбою”, а натомість краще лишитися в місті й відвідати якийсь музей. Обговорюючи з нами, студентами, навчальні проблеми чи життєві ситуації, часто вживав цитати відомих людей чи поетичні рядки, які зупиняли нашу

свідомість, змушували замислитися над тим, чого ми раніше не помічали або не брали до уваги.

Ми часто зустрічали його у найбільшій міській книгарні, що знаходилася на вул. Радянській (тепер Незалежності). Зіштовхнувшись ніс до носу з викладачем, пирскали від сміху, як дурні дівчиська, й ховалися за спинами відвідувачів (у ті часи в книгарнях ще було людно). Не ображався. Знаходив нас у натовпі, вказував на новинки з мовознавства й літературознавства, радив іншу літературу, яка могла нам знадобитися у педагогічній практиці. З ним було цікаво і повчально, тож ми дуже цінували час, проведений з нашим Учителем. Через багато років у приватній розмові Василь Васильович мені якось сказав, що завжди оцінював студентів за їхнім інтелектуальним потенціалом, і що наша група під цим оглядом була однією з найкращих, тож, сподіваюся, що і йому було цікаво проводити з нами час.

Була ще одна причина, через яку Василь Васильович виявляв особливий інтерес до нашої групи – молодому неодруженому науковцеві впала в око наша одnogрупниця красуня Оксана Семочко, яка незабаром стала його дружиною. Молоде подружжя отримало відомчу квартиру на вул. Шевченка, 42, де знаходилися також аудиторії інституту, тож під час перерви ми неодноразово забігали до Ґрещуків на чай. Пам'ятаю невибагливий побут у цій квартирі: казенні столи і стільці, ліжко на залізних пружинах, якісь вицвілі фіранки – адже починати сімейне життя Василеві Васильовичу і Оксані доводилося буквально з нуля. Та й в умовах тотального дефіциту, характерного для застійних радянських часів, важко було створити сімейний затишок. Згодом Ґрещуки переїхали до значно комфортабельнішої квартири у новому мікрорайоні.

До мене Василь Васильович ставився дуже приязно і жартома називав “дівчина зі Слобожанщини”, бо я родом з Луганської області. Взагалі-то це прізвисько дав мені Степан Пушик, із яким Василь Васильович був у дружніх стосунках. Степан Пушик у 1980-ті роки був надзвичайно популярним письменником на Прикарпатті. Його книжка “Страж-гора”, написана на етнографічному матеріалі, розходилася

величезними накладками. Майже кожний студент філфаку мав цю збірочку у своїй бібліотеці. Тож, коли Василь Васильович влаштував нам зустріч зі Степаном Григоровичем, ми буквально обліпили поета, щоб взяти автограф. Дізнавшись, звідки я родом, Степан Пушик вигукнув: “О, то Ви дівчина зі Слобожанщини!”, і саме так адресував мені побажання на першій сторінці своєї книжки. До сьогодні зберігаю цей примірник. Потім вони з Василем Васильовичем довго сперечалися, чи Луганську область можна вважати частиною Слобожанщини, чи цей регіон починається північніше, а ми, нічого не тямлячи в історичній географії, насолоджувалися присутністю видатного письменника.

Під керівництвом Василя Васильовича я писала дипломну роботу про використання архаїзмів у романі Степана Пушика “Страж-гора”. Він ставився до моєї писанини дуже вимогливо, нещадно правив текст, щоразу радив опрацювати якусь додаткову літературу. Я не дуже реагувала на його зауваження, адже нещодавно вийшла заміж, та й загалом тоді не надто переймалася наукою. Однак після поодиноких відвідувань бібліотеки мені все-таки вдавалося написати щось гідне уваги викладача. Тоді Василь Васильович дуже тішився і, щоб надихнути мене, вигукував: “Оце уже схоже на науку! Ви б могли працювати науковцем”. Як кажуть, як у воду дивився. Я таки стала науковим працівником, захистила докторську дисертацію, правда, з історії України. Так що Василя Васильовича вважаю своїм хрещеним батьком у науці. А згодом, підсумовуючи нашу з ним “співпрацю”, Василь Васильович скрушно, але з розумінням промовив: “Могла б бути гарна робота, але тоді б не було весілля...”.

Пригадую ще одну ситуацію зі студентських часів, коли Василь Грещук став мені у пригоді. Одного разу, пишучи реферат про Тараса Шевченка, я з необізнаності втиснула в список використаної літератури працю опального П. Шелеста “Україно наша Радянська”. Зрозуміло, що цієї книги я в очі не бачила, а бібліографію списала з якоїсь монографії... Звідки було знати двадцятилітній студентці, що це “ворог народу”, який припустився у своїй діяльності “антиленінських помилок”? І хоча у 1980-их роках його ім’я уже було реабілітоване,

проте негласно він залишався для радянської влади персоною нон грата. Керівник дисципліни, з якої я писала реферат, уже був готовий звинуватити мене у політичній несвідомості з усіма невтішними наслідками, але після втручання кількох викладачів, у тому числі й Василя Васильовича, справу зам'яли. Я відбулася переляком, хоча могла легко вилетіти з вишу. Обговорюючи ситуацію та застерігаючи мене від подібного на майбутнє, Василь Васильович розповів про випадок, який стався кілька років тому зі студенткою нашого інституту: дівчину виключили з вишу за переховування антирадянської літератури, хоча вона навіть не здогадувалася про її зміст, а була лише кур'єром.

Оскільки я дуже часто в студентські роки перебувала у товаристві Оксани Семочко, то й з Василем Васильовичем доводилося зустрічатися мало не щотижня. Одного разу, зауваживши мій пригнічений настрій, він порадив мені на всі проблеми дивитися ніби трішки з космосу, тоді вони не видаються такими значущими. На що я відповіла, що завжди так роблю, але це не надто допомагає, бо всі інші з землі дивляться. “Маєте рацію, – відповів Василь Васильович, – я про це ніколи не думав”. Мабуть, під впливом цієї розмови він пізніше наказував моєму майбутньому чоловікові, з яким ми тоді тільки-но починали зустрічатися: “Дивіться, Геннадію: Жук (це моє дівоче прізвище) – дівчина мисляча, так що не надумайте щось утнути”. І хоча впродовж життя мій чоловік “утнув” не раз, але я до сьогодні згадую цей вияв турботи про мене із вдячністю.

Пам'ять вихоплює ще кілька епізодів зі студентського життя: ми з групою у якомусь, Богом забутому колгоспі на Городенщині, збираємо бульбу, а після роботи на березі Дністра варимо юшку і співаємо біля вогню в товаристві Василя Васильовича, який приїхав навідати студентів за вказівкою деканату. Була ще поїздка на Херсонщину – “на помідори”. Наш студентський трудовий загін доручили очолити Василеві Васильовичу. Поселили студентів у якомусь літньому піонерському таборі біля села Снігурівка у дерев'яних будиночках, які не опалювалися. І хоча у вересні на півдні було ще досить тепло, а в окремі дні погода стояла спекотна, ночі були холодними. Тож,

найперше Василь Васильович домігся, щоб нам видали по ще одній ковдрі. Видно було, що він нервує, бо відповідальність на ньому лежала чималенька. Ходив заклопотаний, багато кутив. Утримати дисципліну у студентському таборі було ще тим завданням. Та й траплялося всякого: самовільні походи хлопців у село за алкоголем, “розборки” з місцевими, які залилися до дівчат-студенток, проблеми з постачанням харчів, дрібні травми, а під час роботи на консервному заводі ми з колежанкою Ганною Халабарчук примудрилися перекинути робочу лінію-транспортер на стоси готової продукції... Тож, Василеві Васильовичу довелося застосувати весь свій дипломатичний талант під час перемовин з черговою зміни, щоб нас не оштрафували. Назад поверталися потягом, у якому не було ні питної, ні технічної води, тож не важко уявити, який запах стояв у вагонах. Василь Васильович ходив до адміністратора потягу, сварився, називав дії їхньої команди свідомою диверсією, але нічого не домігся – у боротьбі з радянським ненав’язливим сервісом ніхто не здобував перемог.

Після закінчення інституту я і мій чоловік Геннадій Стасюк, який також закінчив філологічний факультет Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені Василя Стефаника, продовжували підтримувати стосунки з Оксаною й Василем Васильовичем. Чоловіків єднали громадські та політичні справи, а ми з Оксаною розмовляли про своє. Син Ґрещуків Богдан і наша молодша донька Юлія народилися в один рік – 1988-го (Богдан – у вересні, Юлія – у жовтні). Тож, розмови передусім точилися про здоров’я дітей, їхнє харчування, шкільні справи й подібне. Правда, часто зустрічатися не випадало, адже перші шість років після отримання дипломів ми вчителювали в Криму, і лише 1990 року повернулися на Львівщину.

Новий 1990 рік ми зустрічали у Ґрещуків на новій квартирі, яку Василеві Васильовичу виділили як молодому спеціалістові. Вклавши дітей спати, пили шампанське, їли якісь нехитрі страви, що приготувала Оксана – засиділися далеко за північ. Василь Васильович був у дуже хорошому настрої, підсміювався над Оксаниними

кулінарними здібностями, на що вона також відповідала жартами, адже за словом у кишеню ніколи не лізла.

Приїжджаючи до Львівського університету на конференції, Василь Васильович часто бував у нас в гостях на вул. Пасічній. Переступивши поріг, одразу прямував до шафи з книжками й переглядав новинки. Одного разу натрапив на збілочку оповідань Василя Стефаника, видану 1930 року у Львові, яку ми з чоловіком привезли з Бельгії від одного знайомого, який, маючи величезну бібліотеку, ласкаво дозволив нам забрати з неї все, що нам сподобається. Не знаю, чи готовий був той пан до такого розвитку подій, але ми забрали все, що влізло у багажник автомобіля... У 1990-их роках діаспорна література для людей, які виростили за “залізною завісою”, була свіжим ковтком повітря, тож неважко зрозуміти нашу “жадібність”. Видання оповідань Василя Стефаника було цікаве тим, що зберігало оригінальну мову письменника і тогочасний правопис. Для мовознавця, який мав можливість ознайомитися з текстами письменника лише у радянській редакції, це був справжній скарб. Побачивши, як загорілися очі у Василя Васильовича, я подарувала йому цю книгу, хоча й шкода було розлучатися з раритетом.

У серпні 1993 року Василь Васильович разом із моїм чоловіком та кількома професорами з Львівського університету вперше побували за кордоном. Перед виїздом Василь Васильович не міг ніяк повірити, що можна отак просто перетнути кордон і безперешкодно подорожувати Європою. Поїздка вдалася: налагодили співпрацю з Краківським університетом, яка триває досі, мали низку цікавих екскурсій. Тоді ж Василь Васильович придбав свій перший автомобіль. Це, здається, була якась малогабаритна й не надто комфортна модель “Ford”, але він був дуже задоволений покупкою: “Якраз на професорську зарплату”, – жартував він.

Назад поверталися через Львів. Пам’ятаю, як приїхали серед ночі, а я їх гостила у маминій хаті в с. Ситихів, що побіля Львова. Василь Васильович був дуже збудженим, адже отримав незабутні враження: “Ми їхали чудовими трасами, нас ніхто не спиняв, а довкола ніч і у відкритий люк автомобіля видно небо і зірки!!!”. Думаю, що це були

враження не стільки від нічного неба, як від набутого нового досвіду й відчуття свободи пересування, якої радянські науковці тривалий час були позбавлені.

Улітку 1995 року ми з Оксаною і нашими дітьми також відбули незабутню подорож до Франції, відвідали Париж, були в Луврі, у Нотр-Дам-де-Парі, гуляли Булонським Лісом, бачили королівські замки у містах над Луарою (Ж'єн, Шамбор, Блуа та ін.). Для нас це були надзвичайно пізнавальні екскурсії, а для наших семирічних дітей – можливість повеселитися і гарно провести час. Коли тепер переглядаю ці фото, просто фізично відчуваю, які то були щасливі часи. Пам'ятаю, як Василь Васильович зустрів нас на вокзалі у Львові: Богдан дуже зрадів батькові, повис у нього на шиї – виглядало усе це дуже мило.

На жаль, Оксана і Василь Васильович не змогли уникнути проблем, які супроводжують кожну молоду сім'ю. До того ж, вони були дуже різні: Оксана любила товариство, прагнула завжди бути в центрі уваги, мріяла про сцену, а Василь Васильович, як справжній науковець, увесь свій час віддавав науці та викладацькій роботі. Сімейним побутом та вихованням сина займалася в основному Оксана. Проте вона також прагнула себе реалізувати у професії, на що їй бракло часу. Це було причиною деяких непорозумінь між ними. Пам'ятаю, як Оксана напівжартома жалілася, що Василеві Васильовичу не можна доручити вирішення жодних хатніх справ: “Один-єдиний раз попросила його потурбуватися про сина (приготувати сніданок, завести до школи, а потім на спортивний гурток), а він завалив усю програму”. “Завалив, але ж не навмисне...”, – виправдовувався Василь Васильович.

А потім Оксана захворіла... Зверталися до кількох лікарів, пробували застосовувати методи нетрадиційної медицини – марно. Оксана до останнього дня не здавалася. Напередодні свого сорокаріччя у серпні 2002 року вона телефонувала мені й казала: “Бог не може зробити мені такий прикрий подарунок на день народження, я вірю, що одужаю”.

Новий 2003 рік ми також домовлялися святкувати з Грещуками: обговорювали новорічне меню, планували прогулянку нічним Івано-

Франківськом. Але десь 25 грудня Василь Васильович зателефонував і повідомив, що Оксані погіршало... 7 січня 2003 року її не стало. Поховали Оксану в рідному селі Ямниці, що біля Івано-Франківська. Для Василя Васильовича це було страшним ударом. Пам'ятаю його у день похорону – блідого, розгубленого, постарілого. Потім ще довго не виходив зі стану депресії. Буваючи в Івано-Франківську, ми з чоловіком намагалися відвідувати Василя Васильовича, але спілкуватися з ним у цей час було дуже важко. Пам'ятаю, як зайшла до їхньої квартири, що біля Архикатедрального Собору Воскресіння, куди Грещуки переїхали наприкінці 1990-их, щоб бути ближче до місця роботи, і побачила “іконостас” з Оксаниних фотографій, обставлений свічками, хотілося плакати. Збираючись у Ямницю на Оксанину могилу, ми пішли на базар по квіти, і Василь Васильович, ніби виправдовуючись, сказав: “Хотів би я, щоб було усе інакше. На жаль, уже нічого не зміниш...”.

Влітку 2005 року ми випадково зустрілися з Василем Васильовичем та його другою дружиною Валентиною у Криму. Геннадій у робочому порядку зателефонував Василеві Васильовичу, щоб дізнатися як справи і виявилось, що ми відпочиваємо поруч: Василь Васильович із Валентиною у Форосі, а ми з дітьми – на мисі Сарич. Домовилися зустрітися й піднятися на гору Ай-Петрі, яка височіла над Форосом. Із пригодами дісталися вершини (на половині крутого підйому у нашої машини заглух двигун), де татари гостили нас шурпою, пловом і пахлавою. Василь Васильович ніби помолодів і виглядав цілком щасливим. Я пораділа за нього, адже життя має тривати, незважаючи на всі біди й негаразди, які нам посилає доля...

Наставник і Друг

Василь Васильович був суворим і вимогливим викладачем. Читав він серйозні дисципліни. Може це вони так вплинули на його спосіб викладання. Але і його жарти запам'яталися на все життя. Коли ми, першокурсники, забагато нарікали, він говорив просто: “На сусідній вулиці знаходиться кулінарний технікум. Там вас із радістю приймуть”. Після цього ми вже не скаржилися.

На все життя нам запам'яталася діалектологічна практика, коли ми із Вась Васем, так ми його люб'язно називали, ішли із важкезними рюкзаками селами Косівського району, ночували у спортзалах шкіл, їжу готували собі самі і записували діалектизми з уст старшого населення. Яюсь увечері, у селі Річка, ми ввімкнули свій магнітофон і влаштували танці. Дівчат було десь дванадцять-чотирнадцять і четверо хлопців. І тут до школи почали підтягуватися юнаки з навколишніх сіл. Василеві Васильовичу довелося застосувати свій хист викладача, щоб відвадити непрошених гостей. Практика пройшла чудово: нові враження, нові вміння.

А потім була мандрівка до озера Синевір: (шестеро дівчат і наш викладач, котрий дбав за нашу безпеку). На чому ми тільки не їхали! Автобусом, дрезиною, а потім комфортабельним “Ікарусом” повернулися до рідного міста.

Пригадую, як у місті Хусті нам трапився чоловік, мов дві краплі води схожий на Івана Франка. Він сварив нас за брудний казанок (ми щойно спустилися з гір). Ситуацію порятував, як завжди, Василь Васильович. Ще згадується, що у Криворівні ми брали участь у святкуванні 125-річчя з дня народження Івана Франка, а потім з художніми колективами педінституту повернулися назад.

Востаннє я зустрічалася із Василем Васильовичем на конференції, присвяченій 100-річчю професора Володимира Теодоровича Полека. Після засідання Василь Васильович Ґрещук похвалив мій виступ і сказав, що я зробила дуже важливу справу, щоб зберегти пам'ять про нашого куратора...

Бібліографічні матеріали (доповнення)

У попередньому виданні, присвяченому світлій пам'яті Василя Васильовича: “Професор Василь Грещук: у любові до слова. (Спогади, поезії, бібліографічний покажчик)”, яка вийшла у 2025 році, розміщено бібліографічні матеріали наукових публікацій ученого. Тут доповнюємо перелік тих праць професора Василя Грещука і про нього, які не ввійшли у видання 2025 року, і ті джерела, які були подані до друку і опубліковані після його смерті.

2019

1. **Грещук В.** Мовна картина світу гуцулів крізь призму художньої мови. Кулеша. Бануш. *У вимірі слова* : збірник наукових праць на пошану професора Ірини Кочан / упоряд. О. Антонів, О. Туркевич, І. Фецько. Львів – Дрогобич : Посвіт, 2019. С. 264–271.

2022

1. **Грещук В.** Контекстне формування конотації тексту словотвірними засобами. *Studia Ruthenica Cracoviensia 13. Słowem przenikanie. Szkice o języku i kulturze / Pod redakcją Anny Budziak i Wiktorii Hojsak.* Kraków, 2022.S. 157–166.

2025

1. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Лексикографічне опрацювання онімної лексики в словнику “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”. *Рідне слово в етнокультурному вимірі* / ред. кол.: Віра Котович (гол. ред.) та ін. Дрогобич: Видавничий дім “Гельветика”, 2025. Вип. 10. С. 28–38.
2. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Можливості та лінгвістична перспектива словника “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”. *Мови і мовознавство у ХХІ ст.: нові явища – нові завдання.* До 85-ліття від дня народження доктора філологічних наук, професора, члена-кореспондента НАН України Ніни Федорівни Клименко. Київ: Інститут української мови НАН України, 2025. С. 332–342.

2026

1. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Мовний світ Василя Стефаника : монографія. Івано-Франківськ : Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2026. 226 с.

Публікації про вченого

1. **Професор Василь Грещук: у любові до слова.** (Спогади, поезії, бібліографічний покажчик) / упорядн., вст. стаття, поезії Валентини Грещук. Івано-Франківськ : НАІР, 2025. 231 с. : іл.
2. **Барчук Володимир.** Життя в науці: пам'яті професора Василя Грещука (02.06.1949-11.04.2025). *Українська мова*. 2025. № 2(94). С. 139–142.
3. **Пена Любов.** Пам'яті професора Василя Грещука. *Прикарпатський вісник наукового товариства імені Шевченка "Слово"*. 2025. № 21(77). С. 380–384.
4. **Хороб Марта.** Назавжди в пам'яті живий (*Василь Грещук*). *Горизонти українського літературного процесу: статті, дослідження, портрети, огляди, рецензії, спогади* / Марта Хороб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2025. 292 С. 271–277.

Відомості про авторів

1. **Христина Бедрус** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
2. **Анастасія Бєлова** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
3. **Марія Боднарук** – учителька української мови та літератури Поляницького ліцею Поляницької селищної ради, студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
4. **Оксана Бойко** – аспірантка I курсу PhD, провідний фахівець деканату факультету філології КНУВС, випускниця факультету філології (2019–2024 н. р.)
5. **Аліна Бойчук** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
6. **Леся Бойчук** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
7. **Оксана Бойчук** – старша лаборантка кафедри української мови КНУВС, магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
8. **Христина Боровська** – випускниця факультету філології (2020–2025 н. р.)
9. **Вікторія Брода** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
10. **Вікторія Василик** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
11. **Ангеліна Василишин** – операторка комп'ютерного набору навчально-наукового центру українознавства КНУВС, студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
12. **Лілія Василишин** – учителька української мови та літератури Чорнопотоківського ліцею Делятинської селищної ради, випускниця факультету філології (2019–2024 н. р.)
13. **Вікторія Василів** – магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
14. **Ольга Волошиненко** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
15. **Ліліана Галян** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
16. **Надія Галярник (Бублинська)** – головна бібліотекарка Наукової бібліотеки КНУВС, випускниця філологічного факультету (1980–1984 н. р.)

17. **Сніжана Герба** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
18. **Ангеліна Глюздин** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
19. **Олена Головацька** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
20. **Христина Грогожник** – диспетчерка деканату факультету філології КНУВС, магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
21. **Володимир Гутинюк** – студент 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
22. **Валентина Грещук** – кандидатка філологічних наук, доцентка, директорка навчально-наукового центру українознавства КНУВС, випускниця філологічного факультету (1982–1986 н. р.)
23. **Сніжана Дідик** – студентка факультету управління КНУВС, випускниця факультету філології (2019–2024 н. р.)
24. **Інеса Дмитрів** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
25. **Юлія Дубровна** – фахівчиня навчально-наукового центру українознавства КНУВС, студентка 2 курсу факультету філології (2024–2026 н. р.)
26. **Тетяна Жилава** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
27. **Олександра Жук (Стасюк)** – докторка історичних наук, старша наукова співробітниця Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України, випускниця філологічного факультету (1980–1984 н. р.)
28. **Діана Захарія** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
29. **Анна Зверинська** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
30. **Лілія Іванців** – магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
31. **Вікторія Йосипчук** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
32. **Вікторія Кипещук** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)



*Початок
викладацької
діяльності
(70–80-ті роки)*



Молодий викладач



*Василь Грещук і
Степан Пушик
на зустрічі
зі студентами*



*Із колегами та старшими наставниками
(перший ряд посередині – професор Іван Ковалик)*



*Випуск 1986 року,
група друзини
Валентини
(у третьому ряді
крайня зліва)*

*У лексикографічному
кабінеті
з магістрантами,
2000 рік*



*Зі співробітниками
Інституту
українознавства:
початок діяльності,
1996 рік*

*Доповідь
на конференції*





Зі студентами під час діалектологічної практики (80-ті роки)



*Назбирали не тільки
діалектних слів,
а й грибів*



Діалектологічні експедиції



*Із студентами на сільськогосподарських роботах.
Херсонщина, 1979 рік*



*Під час захистів магістерських робіт.
Професор Василь Грещук - голова ДЕК*



Конкурси, зустрічі, свята



*У драмтеатрі,
2024 рік*



*Із вітальним
словом до
студентів
перед
педагогічною
практикою,
2023 рік*

*Презентація словника
“Туцільська діалектна
лексика та фраземіка
в українській художній
мові”, 2019 рік*



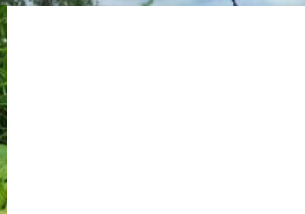
*З учасниками конференції,
присвяченої
Марку Черемшині,
2024 рік*



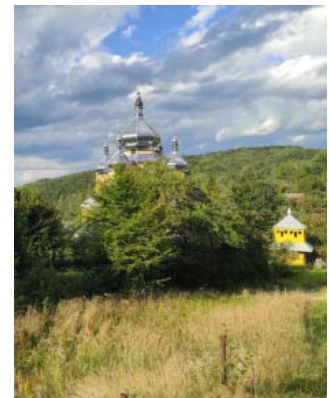
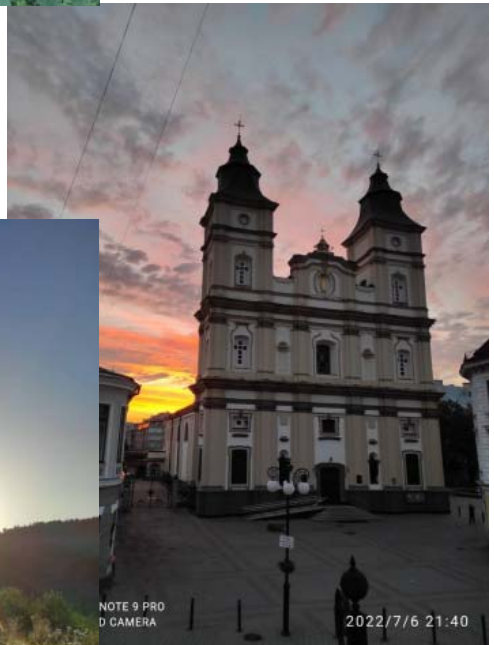
Захист аспірантки Ольги Костриби, 2023 рік



Ця качка - персонаж спогадів В. Серафій



*Пам'ять, закарбована у фотокадрах.
Автор світлин:
Василь Васильович Грещук*



Наша малює всемирно
Наше починає ~~писати~~
Два поїздки до Львова,
Ну, а ми — перші північні.

Та недово ми радіші:
З декалату виступи шлюми,
Що сьогодні або завтра
Нам кураторе дають.

Ви і себе так мілого
У чужої профілю, і в анфазі,
Ми прийшов до нас у зруччя
З кожним ві' ураз.

Ми на шого надіємся
У шрифавшо не раз,
Але ви розуми не поре
У звітисе не нас.

Можє, в шого с кожна,
Та не знаємо конфа.
Туди зробили вше мілого,
Тоді жави ми добра.

У а ми вше так і буде)
Тільки у серці ваймо.
Тільки ми вше ви нас не забуть,
Ми вше дуже шростимо.

Хосентив аверів
Таме Ф. Таме Н. Д.
У Жаді С, Ам' Д.

Василь Васильович любив життя, свою роботу і студентів,
а студенту любили і поважали професора. Як доказ розміщуємо поезію-присвяту
молододому викладачеві від першої групи, де він був куратором. Тепер ці рядки через
більше, як п'ять десятиків років, розміщуємо тут. Можє, авторки цього листа відгукнуться?

33. **Анна Кисла** – контент-менеджер сайту “Rхphone”, випускниця факультету філології (2014–2019 н. р.)
34. **Наталія Кобзей** – докторка філологічних наук, доцентка, заступниця директора Інституту гуманітарної підготовки і державного управління ІФНТУНГ, випускниця факультету філології (2001–2006 н. р.)
35. **Тетяна Коваль** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
36. **Ольга Ковальчук** – студентка 2 курсу факультету філології (2024–2026 н. р.)
37. **Анастасія Кос** – магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
38. **Галина Курган** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
39. **Надія Левицька** – учителька української мови та літератури ліцею №15 Івано-Франківської міської ради, магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
40. **Віта Леочко** – інженер-програміст I категорії навчально-методичного відділу КНУВС, викладач ВСП “Івано-Франківський фаховий коледж КНУВС”, випускниця факультету філології (2020–2025 н. р.)
41. **Ангеліна Луц** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
42. **Денис Луцак** – студент 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
43. **Віталія Максимюк** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
44. **Юлія Манякіна** – студентка 2 курсу факультету філології (2024–2026 н. р.)
45. **Христина Мельничук** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
46. **Ангеліна Михайлюк** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
47. **Вікторія Мороз** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
48. **Марія Мороз** – старша лаборантка кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства КНУВС, магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)

49. **Софія Москаль** – магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
50. **Анастасія Наконечна** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
51. **Євгенія Палійчук** – учителька української мови та літератури Schöneberg Hilft e. V. Berlin, випускниця факультету філології (2017–2022 н. р.)
52. **Вероніка Парасина** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
53. **Уляна Петришин** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
54. **Іванна Рогів** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
55. **Людмила Русанова** – магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
56. **Андріана Савчин** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
57. **Анна Семко** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
58. **Валерія Серафій** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
59. **Ольга Сікорин** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
60. **Тетяна Слободян** – лаборантка кафедри української літератури КНУВС, магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
61. **Всеволод Сокорчук** – учитель української мови та літератури ліцею №20 Івано-Франківської міської ради, магістрант 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
62. **Оксана Стефанишин (Вилка)** – учителька англійської мови Івано-Франківського приватного ліцею “VS school”, випускниця факультету філології (2001–2006 н. р.)
63. **Софія Стеха** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
64. **Ірина Стецька** – кандидатка філологічних наук, асистентка кафедри української літератури, заступниця декана з наукової і виховної роботи факультету філології КНУВС (2008–2013 н. р.)
65. **Христина Струк** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)

66. **Надія Тернінчук** – учителька української мови та літератури ліцею №13 Івано-Франківської міської ради, магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
67. **Василина Тимінська (Баюрчак)** – учителька української мови та літератури Делятинського ліцею №2 Делятинської селищної ради, випускниця факультету філології (2018–2023 н. р.)
68. **Христина Тракало** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
69. **Валерія Тужияк** – магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
70. **Мар'яна Уманців** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
71. **Марія Федорів** – журналістка газети “Рідна земля”, випускниця факультету філології (2014–2019 н. р.)
72. **Марія Федорняк** – асистентка вчителя ліцею №17 Івано-Франківської міської ради, випускниця факультету філології (2020–2025 н. р.)
73. **Анастасія Федчишина** – магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
74. **Іванна Фроляк** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
75. **Вікторія Харбіст** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
76. **Юлія Худак** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
77. **Вероніка Шкурлей** – студентка 3 курсу факультету філології (2023–2026 н. р.)
78. **Надія Шутка** – магістрантка 1 курсу факультету філології (2025–2026 н. р.)
79. **Христина Янцюк** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)
80. **Наталія Ярема** – студентка 4 курсу факультету філології (2022–2026 н. р.)

Зміст

Валентина Грещук (вступна стаття)	
Ти не помер, ти залишив себе у слові.....	3
Юлія Манякіна	
Ми всі – “екстракти” мови.....	9
Ольга Ковальчук	
Інтенація пам’яті.....	11
Юлія Дубровна	
Спасибі, учителю	12
Анна Зверинська	
Всьому виною парадички... ..	13
Марія Боднарчук	
Професор, що вчив не за підручником, а серцем.....	16
Ліліана Галян	
Майстерність викладання професора Василя Грещука	17
Володимир Гутинюк	
Професор, який прищепив глибоку любов до слова	18
Тетяна Коваль	
Перший провідник у філологічний світ	19
Іванна Рогів	
У світі слова: перша зустріч із професором.....	21
Анна Семко	
Історія нашого старту	22
Вікторія Харбіст	
Учитель з великої літери: пам’яті професора Грещука	23
Сніжана Герба	
Учитель, який навчив думати.....	24
Ангеліна Глюздин	
Сила тиші	25
Вікторія Йосипчук	
Постать, що залишила слід в душі.....	26
Віталія Максимюк	
Серце, віддане мові.....	27
Христина Мельничук	
Той, що навчив любити Слово... ..	29
Андріана Савчин	
“Іронія” та спокій: голос професора Грещука	30
Ольга Сікорин	
Світло, що не гасне: пам’яті професора Грещука	31

Леся Бойчук	
Від трепету до вдячності: акорд однієї залікової книжки.....	32
Вероніка Шкурлей	
Стежинами філології: симфонія слова про Вченого.....	33
Ангеліна Васишин	
Професор, який умів закохати у слово.....	35
Валерія Серафій	
Світ, що відкрився з першої пари.....	38
Олена Головацька	
Світло, яке залишилось у словах.....	39
Юлія Худак	
Два покоління одного Вчителя.....	40
Галина Курган	
Світло науки: Василь Васильович Грещук.....	41
Христина Бедрус	
Той, хто відкрив душу слова... Спогад, зігрітий вдячністю.....	42
Христина Тракало	
Світло знань, що не згасає.....	43
Ангеліна Луц	
Нескорена любов до слова.....	44
Вікторія Мороз	
Людина, яка вміла надихати.....	46
Уляна Петришин	
Доторк до великої любові професора Василя Грещука до Слова	47
Іванна Фроляк	
Шлях до Слова.....	48
Мар'яна Уманців	
Василь Васильович Грещук: у світлі університетських лекцій	49
Софія Стеха	
Перша лекція, що стала початком.....	50
Христина Струк	
Учитель, який навчив любити мову.....	51
Наталія Ярема	
Корінь мови. Крила думки.....	52
Христина Янцюк	
Світло його Слова.....	54
Вікторія Василик	
Професор, що залишився в серцях.....	55

Денис Луцак	
Світло в спогадах	56
Ангеліна Михайлюк	
Світла пам'ять Василеві Васильовичу... ..	57
Тетяна Жилава	
Перший проблиск світла перед невідомістю	58
Діана Захарія	
Наставник, який навчив бачити чарівність слова	59
Ольга Волошиненко	
Людина, що залишилася в серці.....	60
Вероніка Парасина	
Шлях пам'яті	61
Анастасія Белова	
Його слова не мають минулого часу	62
Анастасія Наконечна	
Щирі спогади про Василя Васильовича	64
Аліна Бойчук	
Викладацька мудрість	65
Інеса Дмитрів	
Незабутнє першовраження	66
Вікторія Кипешук	
Пам'яті Вчителя	67
Вікторія Брода	
Перший голос університету	68
Христина Грогужник	
Світлий спомин про професора.....	70
Лілія Іванців	
Світло постаті.....	71
Надія Левицька	
Життя, присвячене служінню українському слову	73
Софія Москаль	
Слово поза часом	75
Всеволод Сокорчук	
Втрата... ..	77
Надія Тернінчук	
Відлуння життя в слові.....	79
Валерія Тужилак	
Василь Грещук: мудрість, що надихає покоління	80

Надія Шутка	
Світла постать, що надихає крізь покоління	81
Вікторія Василів	
Мудрий та авторитетний учений	82
Анастасія Кос	
Життя, присвячене українському слову	87
Марія Мороз	
Професор, який жив українським словом	88
Тетяна Слободян	
Світло справжнього педагога	89
Анастасія Федчишина	
Спогад про навчителя	90
Оксана Бойчук	
Професор, якого пам'ятають серцем	91
Людмила Русанова	
Філологічне сузір'я Прикарпаття: Василь Ґрещук і традиція українського мовознавства	93
Марія Федорняк	
Поза межами видимості: присутність за зачиненими дверима	94
Сніжана Дідик	
Роби те, що любиш	97
Христина Боровська	
Світло людини, яке не згасає	98
Віта Леочко	
Від слова – до глибини мови	100
Оксана Бойко	
Лекція, що звучить у наших серцях	102
Лілія Васишин	
Слово про Вчителя	105
Василина Тимінська (Баярчак)	
Сторінки світлої пам'яті: Василь Васильович Ґрещук	106
Євгенія Палійчук	
Безмежний мовний світ, який відкрив професор	107
Анна Кисла	
Пам'ять, що живе у слові: спомин про непересічну особистість	109
Марія Федорів	
Голос, що відкрив нові сенси	110
Ірина Стецька	
Спогад про справжнього професора	111

<i>Наталія Кобзей</i>	
Учитель, що формував мислення.....	112
<i>Оксана Стефанишин (Вилка)</i>	
Дериватологія – наука, яку відкрив для мене Професор.....	113
<i>Олександра Жук (Стасюк)</i>	
Із вдячністю про Людину й Учителя	115
<i>Надія Галярник (Бублинська)</i>	
Наставник і Друг	123
Бібліографічні матеріали (доповнення).....	124
Відомості про авторів	126

Науково-популярне видання

Упорядник
Валентина ГРЕЩУК

УЧИТЕЛЕВІ: ПАМ'ЯТЬ У СЕРЦІ ТА СЛОВІ
*(Спогади учнів, бібліографічний покажчик:
доповнення)*

*До 77-річчя від дня народження
професора Василя Грещука*

Головний редактор
Василь Головчак
Технічне оформлення
Ангеліна Васишин

ISBN 978-966-640-628-9

Підп. до друку 7.05.2026. Формат 60x84/16.
Гарнітура "Times New Roman". Ум. друк. арк. 8,60
Наклад 200 пр.

Видавець

Карпатський національний університет
імені Василя Стефаника
76018, м. Івано-Франківськ, вул. С. Бандери, 1,
тел. 75-13-08, e-mail: e-mail: plai.cit@cnu.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8438 від 02.09.2025

Виготовлювач

Підприємство "НАІР"
м. Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,
Тел. (050) 433-67-93
email: fedorynrr@ukr.net
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи №4191 від 12.11.2011р.

Вознамені драматичні риси досить часто вкривають
якісь функціонально-морфологічні ознаки тичувського
діалекту, оскільки вони не вичерпують
всюди тичувського розмовного
його контекстах, в яких воно
літературної мові та інших
ці функції «морфологія»
кі форми тичувських килькісних
зразок чи́ть без одного, яких в
новелі Марка Геремішича, пор.:
а пальців на руці ні́ть без о
мо возу»). Сім неділь без од
ма...



на
зна
да
М
те
пер
ав
ар
байбарак "короткий сиряк", банувати "не банувати", тичу
ти", бараба, бурдюмовий "митаї" в
бесаєи. вобняки дві торби зурісні
діривати "мощи", не дірує "не м
мувати", добити, китиці "дука
мірі"
варівки
варув
тиса
инь"
вірта
хвиль
корця
горга
стор
иниль
"мела
тату
креді
драйка "серо́жка", арстити "хресити", закопити
"пригацати́сь", заширка "окраса на гасові",